

Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030

Grudzień, 2022

ZARZĄD POWIATU CHOJNICKIEGO:

Marek Szczepański – Starosta Chojnicki
Mariusz Paluch – Wicestarosta Chojnicki
Stanisław Skaja – Członek Zarządu Powiatu
Jarosław Schumacher – Członek Zarządu Powiatu
Stefania Majewska-Kilkowska – Członek Zarządu Powiatu

REDAKCJA DOKUMENTU:

dr Bartłomiej Kołsut
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Geografii Ekonomicznej

NADZÓR MERYTORYCZNY:

Starostwo Powiatowe w Chojnicach
Wydział Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki

ZESPÓŁ KONSULTACYJNY:

Marek Szczepański (Starosta Chojnicki – Przewodniczący Zespołu), Mariusz Paluch, Stanisław Skaja, Marek Buza, Elżbieta Smaglinska, Zbigniew Szczepański, Jacek Warsiński, Bogumiła Ropińska, Wojciech Jaszewski, Bożena Stępień, Aleksandra Stasińska, Tomasz Orzłowski, Wojciech Rolbiecki, Błażej Chamier Cieminski, Andrzej Plata, Bartosz Bluma, Jan Gliszczyński, Józef Kołak, Czesław Wodzikowski, Katarzyna Karpus, Małgorzata Singer-Szukał, Agnieszka Turowska, Sebastian Matthes, Agnieszka Klunder

Spis treści

1. Wstęp, podstawa prawna i metodologia prac strategicznych.....	4
2. Diagnoza sytuacji przyrodniczej i infrastrukturalnej.....	6
2.1. Położenie geograficzne i struktura terytorialna	6
2.2. Środowisko przyrodnicze	9
2.3. Infrastruktura drogowa i transport zbiorowy	15
3. Diagnoza sytuacji społecznej.....	24
3.1. Demografia, migracje	24
3.2. Edukacja	27
3.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	33
4. Diagnoza sytuacji gospodarczej i finansowej	42
4.1. Gospodarka i przedsiębiorczość	42
4.2. Rozwój turystyki	44
4.3. Rynek pracy	48
5. Synteza diagnozy – SWOT	52
6. Wizja i cele rozwoju Powiatu	56
6.1. Cel strategiczny 1. Rozwój zrównoważonej mobilności	57
6.2. Cel strategiczny 2. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki i rynku pracy	59
6.3. Cel strategiczny 3. Ochrona przyrody oraz adaptacja do zmian klimatu	61
6.4. Cel strategiczny 4. Wysokiej jakości ponadlokalne usługi publiczne.....	63
6.5. Cel strategiczny 5. Zakorzenione lokalnie społeczeństwo obywatelskie i wsparcie systemu bezpieczeństwa ..	66
7. System realizacji strategii i jej monitoring.....	68
8. Spis rycin.....	71
9. Spis tabel	73

1. Wstęp, podstawa prawna i metodologia prac strategicznych

Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 jest podstawowym dokumentem kierunkowym, określającym wizję, cele i kierunki rozwoju tego obszaru. Strategia jest dokumentem nawiązującym do idei zintegrowanego planowania rozwoju, która znalazła swoje miejsce w polskim systemie prawnym w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawodawca nie zobligował samorządów powiatowych do tworzenia tego typu dokumentów, jednak ich opracowanie jest dobrą praktyką i powinno być realizowane. Niniejsza strategia została sporządzona zgodnie z metodologią tworzenia tego typu opracowań. W pierwszej kolejności przeprowadzono diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu chojnickiego. Następnie opracowano syntezę diagnozy szczegółowej, po czym zostały rozpoczęte prace nad wizją, misją, celami strategicznymi i działaniami do realizacji. Dbano także, by Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 była spójna z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030 oraz dokumentami operacyjnymi, związanymi z polityką regionu.

W pracach nad Strategią uczestniczył także powołany w tym celu Zespół Konsultacyjny (powołany *Uchwałą Nr 765/2022 Zarządu Powiatu Chojnickiego z dnia 21 października 2022 r. w sprawie utworzenia Zespołu Konsultacyjnego ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030”* oraz *Uchwałą Nr 791/2022 Zarządu Powiatu Chojnickiego z dnia 30 listopada 2022 r. zmieniającą uchwałę nr 765/2022 Zarządu Powiatu Chojnickiego z dnia 21 października 2022 w sprawie utworzenia Zespołu Konsultacyjnego ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030”*). Zespół pracował zgodnie z Regulaminem pracy Zespołu Konsultacyjnego ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030”, stanowiącym załącznik do uchwały powołującej, a przewodniczącym Zespołu został Starosta Marek Szczepański. Skład Zespołu stworzyli:

1. Marek Szczepański – Starosta Chojnicki – Przewodniczący Zespołu
2. Mariusz Paluch – Wicestarosta
3. Stanisław Skaja – Członek Zarządu
4. Marek Buza – Sekretarz Powiatu
5. Elżbieta Smaglińska – Skarbnik Powiatu
6. Zbigniew Szczepański – Wójt Gminy Chojnice
7. Jacek Warsiński – Wójt Gminy Konarzyny
8. Bogumiła Ropińska – Zastępca Burmistrza Czerska
9. Wojciech Jaszewski – przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Brusach
10. Bożena Stępień – Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu Chojnickiego, Stowarzyszenie Przyjaciół Miejscowości Charzykowy "Charzy..."
11. Aleksandra Stasińska – Radna Powiatu Chojnickiego
12. Tomasz Orzłowski – Radny Powiatu Chojnickiego
13. Wojciech Rolbiecki – Radny Powiatu Chojnickiego
14. Błażej Chamier Cieminski – Komendant Powiatowy PSP w Chojnicach
15. Andrzej Plata – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach
16. Bartosz Bluma – Kierownik Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Chojnicach
17. Jan Gliszczyński – Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Chojnicach
18. Józef Kołak – Pracodawcy Pomorza
19. Czesław Wodzikowski – Członek Zespołu ds. monitoringu „Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025”
20. Katarzyna Karpus – Gabinet Edukacji i Promocji Zdrowia – Specjalistyczna Praktyka Pielęgniarska „Gemini”
21. Małgorzata Singer-Szukał – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Chojnicach
22. Agnieszka Turowska – Główny Specjalista ds. ochrony przyrody w Parku Narodowym „Bory Tucholskie”

23. Sebastian Matthes – Dyrektor Wydziału Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki Starostwa Powiatowego w Chojnicach
24. Agnieszka Klunder – Wydział Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki Starostwa Powiatowego w Chojnicach

2. Diagnoza sytuacji przyrodniczej i infrastrukturalnej

2.1. Położenie geograficzne i struktura terytorialna

Kluczowym zagadnieniem, które warunkuje rozwój lokalny powiatu, są jego uwarunkowania lokalizacyjne, to jest położenie w układzie osadniczym. Położenie geograficzne i struktura terytorialna są nierozdzielnie związane z potencjałem rozwojowym powiatu, choć są to aspekty słabo sterowalne lub wręcz niemożliwe do zmiany. Lokalizacja oraz zasoby środowiskowe nie są więc przedmiotem działań samorządu powiatowego, choć mogą być skrupulatnie wykorzystywane jak atrybuty jednostki.

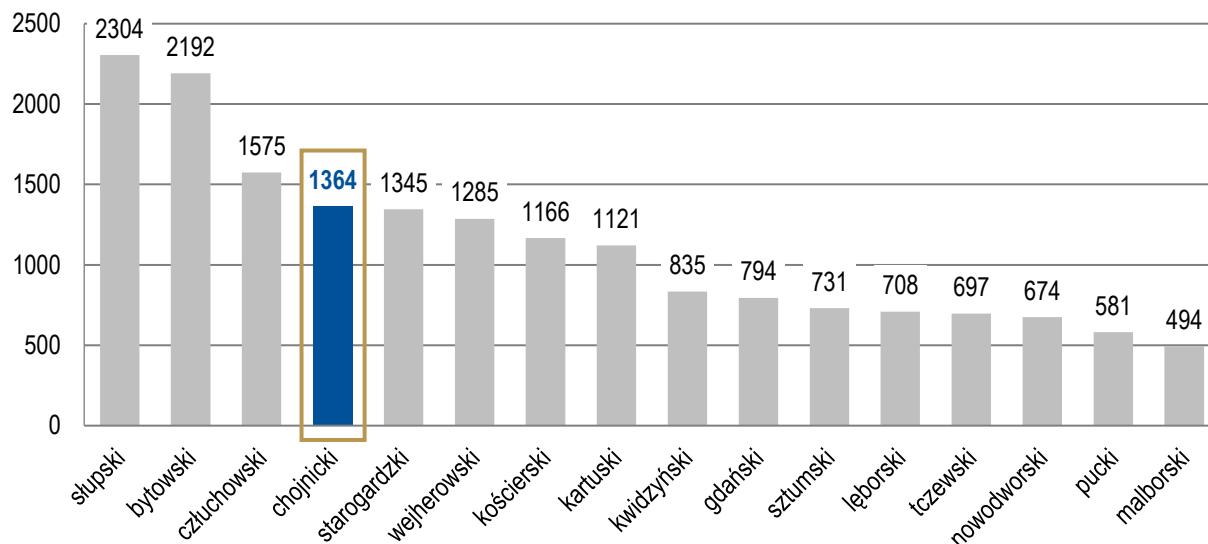

Rycina 2.1 Położenie powiatu chojnickiego na tle powiatów województwa pomorskiego

źródło: opracowanie własne.

Powiat chojnicki znajduje się w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego. Tworzą go miasto Chojnice, gmina wiejska Chojnice, miasto i gmina Brusy, miasto i gmina Czersk (gminy miejsko-wiejskie) oraz gmina Konarzyny. Powiat chojnicki graniczy z powiatami: bytowskim, człuchowskim, kościerskim i starogardzkim, leżącymi w województwie pomorskim, a jego południową granicę stanowi granica województwa pomorskiego z województwem kujawsko-pomorskim, gdzie graniczy z powiatami sępoleńskim i tucholskim (ryc. 2.1). Miasto Chojnice, gdzie usytuowana jest siedziba powiatu, znajduje się w pobliżu zachodniej jego granicy. Jest jednym z dynamicznie rozwijających się miast o porównywalnej wielkości, aspirując do roli subregionalnego centrum gospodarczego, kulturalnego i turystycznego. Zlokalizowane jest w odległości 102 km od Gdańska – stolicy województwa pomorskiego, a także 70 km od Bydgoszczy i 103 km od Torunia. W podziale fizycznogeograficznym Kondrackiego

(2000) powiat znajduje się na obszarze trzech mezoregionów: Bory Tucholskie, Pojezierze Krajeńskie oraz Równina Charzykowska.

Rycina 2.2 Powierzchnia [km²] powiatów ziemskich województwa pomorskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powiat Chojnicki, obejmujący obszar 136,4 tys. ha, stanowi 7,5% powierzchni województwa pomorskiego. Powierzchnia powiatu wynosi 136 425 ha (1 364 km²), na co składają się:

- użytki rolne – 37%,
- lasy – 51%,
- pozostałe grunty – 12%.

Rycina 2.2 przedstawia powierzchnię powiatów ziemskich województwa pomorskiego; powiat chojnicki jest czwartym największym pod względem powierzchni w województwie, za powiatami: ślupskim, bytowskim oraz człuchowskim. Administracyjnie powiat chojnicki obejmuje pięć jednostek gminnych o następującej powierzchni (ryc. 2.3):

- miasto Chojnice – 2105 ha (21 km²),
- gmina Chojnice – 45 834 ha (458 km²),
- miasto i gmina Czersk – 37 985 ha (380 km²), w tym: miasto 973 ha (10 km²), wieś – 37 012 ha (370 km²),
- miasto i gmina Brusy – 40 074 ha (401 km²), w tym: miasto – 510 ha (5 km²), wieś – 39 564 ha (396 km²),
- gmina Konarzyny – 10 427 ha (104 km²).

Teren powiatu zamieszkuje 97 563 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2021 wg danych GUS), a sieć osadniczą powiatu tworzą trzy miasta:

- siedziba powiatu – Chojnice o liczbie mieszkańców 39 423,
- miasto Brusy o liczbie mieszkańców 5 221,
- miasto Czersk o liczbie mieszkańców 9 844,

oraz 79 sołectw, grupujących 249 miejscowości, w których zamieszkuje:

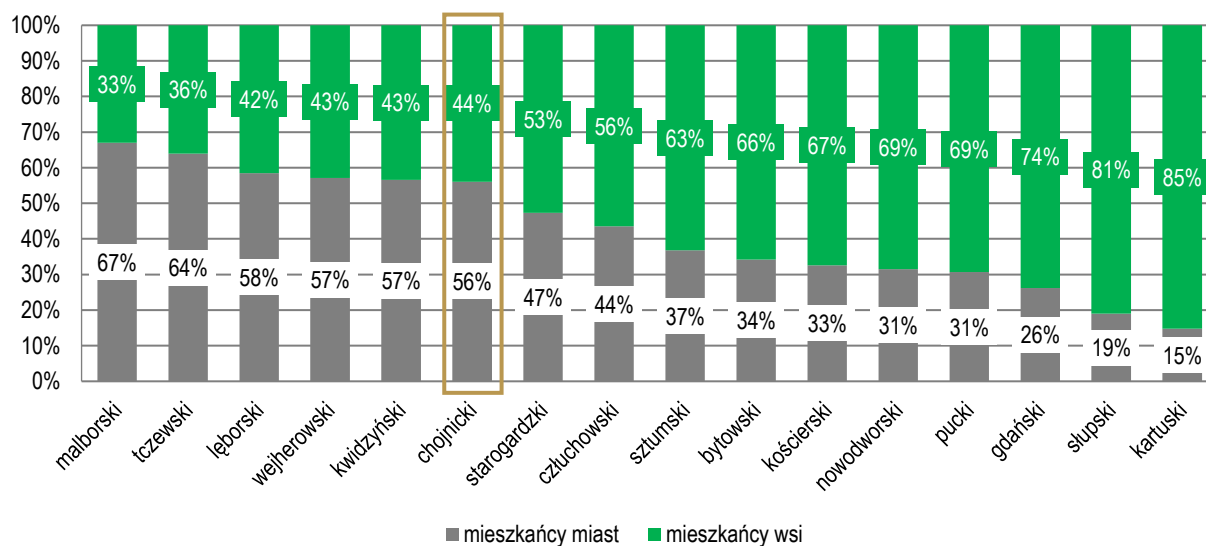
- w gminie Chojnice – 19 699 osób,
- w gminie Czersk – 11 667 osób,
- w gminie Brusy – 9 417 osób,
- w gminie Konarzyny – 2 292 osób.

W miastach zamieszkuje 54 468 osób tj. 55,8% ogółu mieszkańców powiatu, natomiast wieś – 43 075 osób co stanowi 44,2%. Udział ludności miast i wsi w powiatach województwa pomorskiego pokazano na rycinie 2.4. W Powiecie Chojnickim ludność jest raczej proporcjonalnie rozdysponowana pomiędzy obszarami wiejskimi i miastami.

Rycina 2.3 Gminy powiatu chojnickiego

źródło: opracowanie własne.

Rycina 2.4 Udział ludności miast i wsi w powiatach województwa pomorskiego

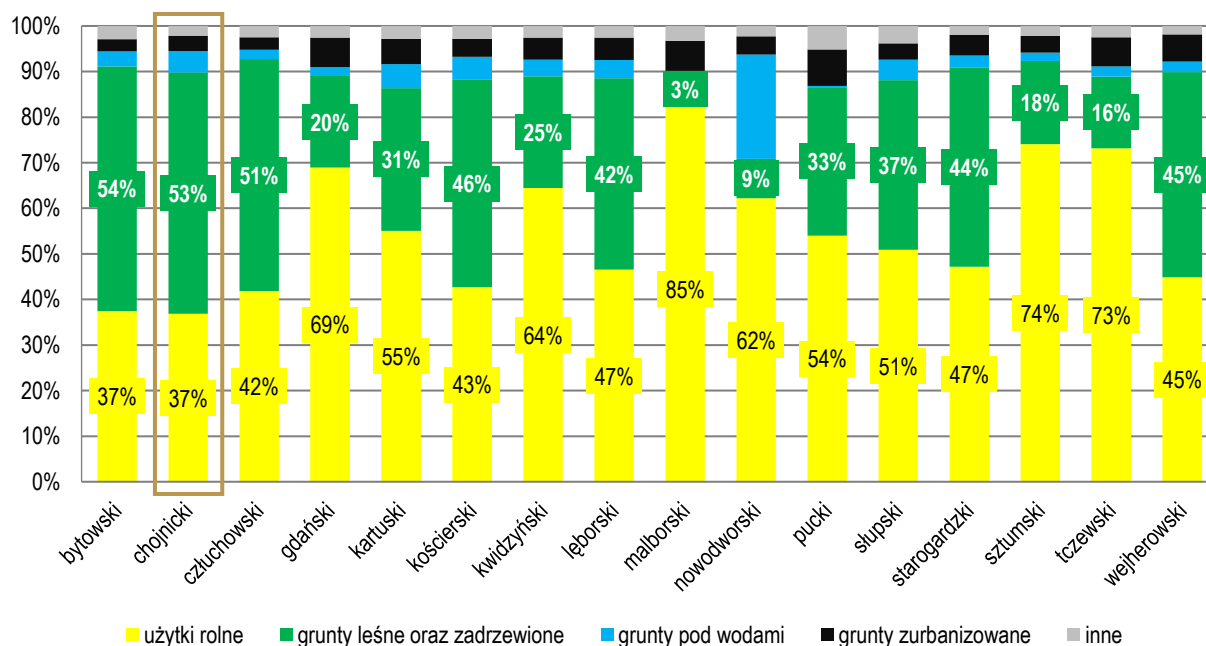
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Środowisko przyrodnicze

Troska o stan środowiska przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie jego zasobami powinno wynikać z potrzeby harmonijnego współistnienia człowieka z naturą. Wszelkie działania jednostek samorządu terytorialnego muszą przewidywać wpływ podejmowanych przedsięwzięć na środowisko i zadbać o to, aby ich niekorzystne skutki były minimalne. Jest to szczególnie istotne ze względu na różnorodne funkcje i usługi ekosystemowe, jakie przyroda pełni w rozwoju lokalnym. Jest ona nie tylko zasobem możliwym do wykorzystania gospodarczego, ale przede wszystkim gwarantem najważniejszych, codziennych i niezbędnych funkcji życiowych. Jakość środowiska istotnie warunkuje jakość życia mieszkańców. Powszechne, szczególnie w obecnych czasach, jest twierdzenie, że obecność terenów zieleni, lasów i innych obszarów naturalnych, a także czystego powietrza i wody wpływa pozytywnie na jakość życia i jest istotnym czynnikiem podczas wyboru miejsca zamieszkania.

Według klasyfikacji Kondrackiego, powiat chojnicki zlokalizowany jest we wschodniej części makroregionu Pojezierza Południowo-pomorskiego, na terenach następujących mezoregionów:

- Bory Tucholskie (wschodnia i środkowa część powiatu),
- Równina Charzykowska (zachodnia część powiatu),
- Pojezierze Krajeńskie (południowe krańce powiatu).

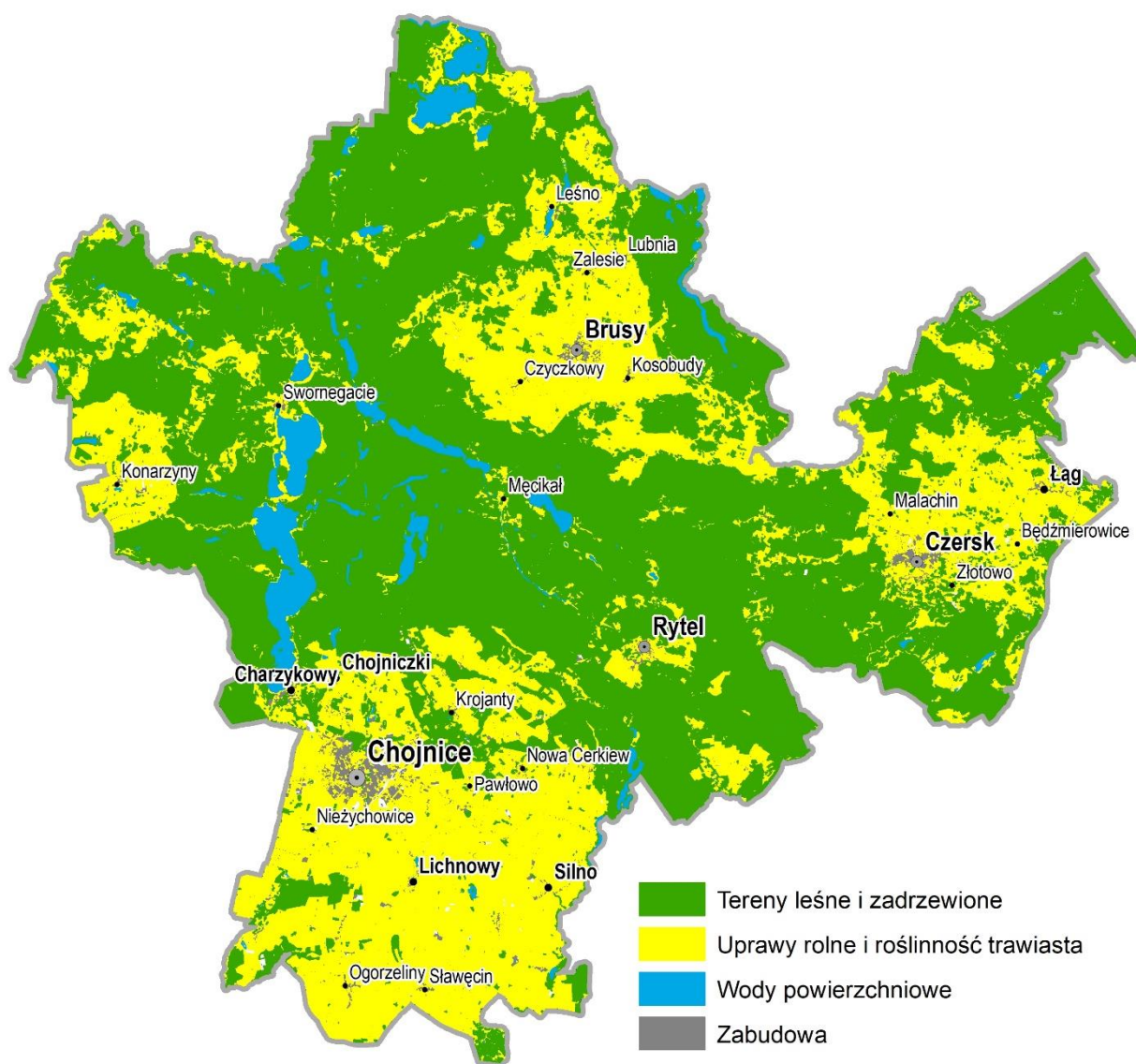
Rycina 2.5 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w powiatach województwa pomorskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Bory Tucholskie – jeden z największych kompleksów lasów sosnowych w Polsce – są regionem obejmującym sandr pomorskiej fazy zlodowacenia w dorzeczu Wdy oraz część środkowego dorzecza Brdy, łączącym się na północnym-zachodzie z sandrem Równiny Charzykowskiej. Bór sosnowy, rozciągający się również na obszar równiny, pokrywa prawie cały teren mezoregionu, z wyjątkiem kęp morenowych. Wśród lasów zarówno na terenie Borów Tucholskich, jak i Równiny Charzykowskiej, występują jeziora polodowcowe. Są to głównie jeziora rynnowe, mające przeważnie kierunek północno-południowy. Formy erozyjne tworzą wąskie doliny, głęboko wcięte w sandr. Są one wykorzystywane przez cieki wodne lub jeziora przepływowe. Do największych form erozyjnych należy dolina Brdy, która osiąga głębokość od 5 do 10 metrów, przy dużej pochyłości zboczy. Na południe od Doliny

Charzykowskiej i Borów Tucholskich położone jest Pojezierze Krajeńskie. Na jego wysoczyźnie zlokalizowanych jest kilka linii postępu lodowca w recesyjnej subfazie krajeńskiego zlodowacenia wiślańskiego (Kondracki, 2000). W tym mezoregionie znajduje się najwyższe wzniesienie na terenie powiatu Chojnickiego, czyli góra Wolność o wysokości 207 m n.p.m.

Powiat chojnicki odznacza się specyficznym, wysokim udziałem lasów w strukturze form pokrycia terenu. Rycina 2.5 prezentuje powierzchnię geodezyjną w powiatach województwa pomorskiego według kierunków wykorzystania (dane GUGiK publikowane przez GUS). Największą część stanowią grunty leśne oraz zadrzewione, których powierzchnia to 53% całego powiatu; największe kompleksy leśne występują w północnej części powiatu w gminach Chojnice, Brusy i Czersk. Nieznacznie większym udziałem takich terenów cechuje się jedynie powiat bytowski (54%). Użytki rolne pokrywają 37% powierzchni geodezyjnej, natomiast grunty pod wodami, zurbanizowane oraz inne stanowią kolejne 10 % terenu.

Rycina 2.6 Pokrycie terenu powiatu chojnickiego

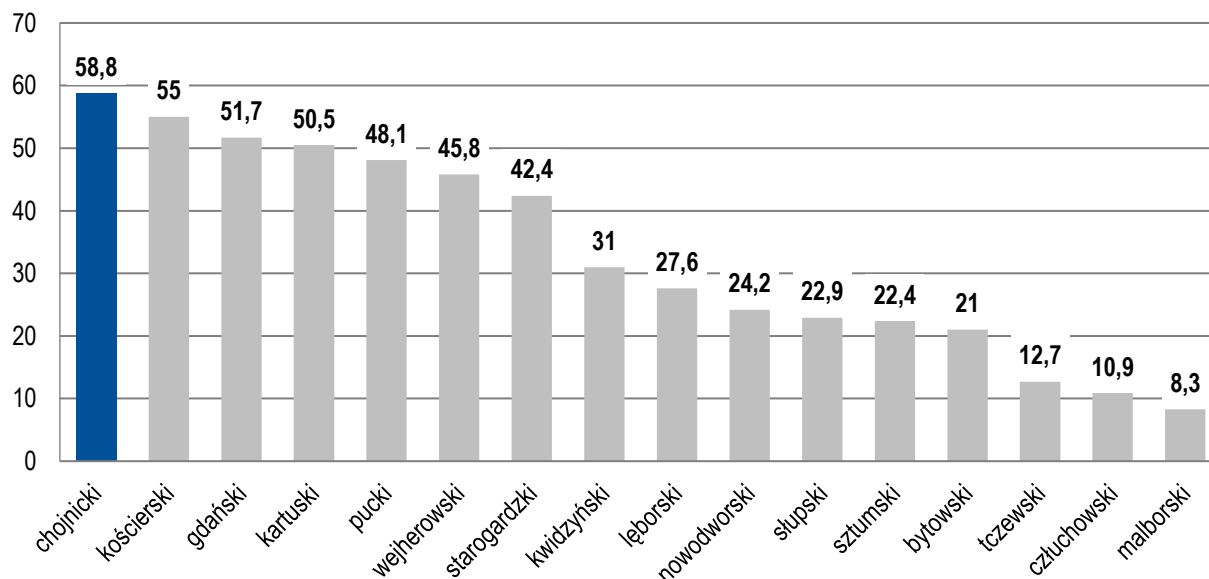
źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

Użytki rolne zlokalizowane są głównie w pobliżu miast powiatu chojnickiego: Chojnic, Brus i Czerska, a także wokół Konarzyn, natomiast grunty leśne i zadrzewione koncentrują się w centralnej i północno-zachodniej części. Pokrycie terenu powiatu chojnickiego prezentuje rycina 2.6. Zróżnicowana jakość gleb była w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 jedną z głównych przyczyn do wyodrębnienia czterech podregionów o różnych warunkach do produkcji rolnej. Powiat Chojnicki zaklasyfikowany został do podregionu słupskiego (wraz z powiatami bytowskim, człuchowskim i słupskim) charakteryzującego się stosunkowo niskim wskaźnikiem bonitacji gleb (43,5) ale dość wysokim wskaźnikiem bonitacji agroklimatu (8,5). Na obszarze powiatu chojnickiego znaczenie złożowe mają jedynie kopaliny okruczowe, głównie piasek.

Powiat chojnicki leży w dorzeczu Wisły. Przez teren powiatu przebiega wododział II stopnia. Większość powiatu leży w dorzeczu rzeki Brdy, za wyjątkiem północno-wschodniej część gmin Brusy i Czersk, należących do dorzecza rzeki Wdy. Na obszarze powiatu występuje szereg jezior typu morenowego i wytopiskowego. Do największych jezior na terenie powiatu należą Jezioro Charzykowskie o powierzchni 1368,8 ha i głębokość do 30,5m oraz jezioro Karsińskie, o powierzchni 678,9 ha i głębokość do 27,1 m. Obydwa zbiorniki znajdują się w gminie wiejskiej Chojnice.

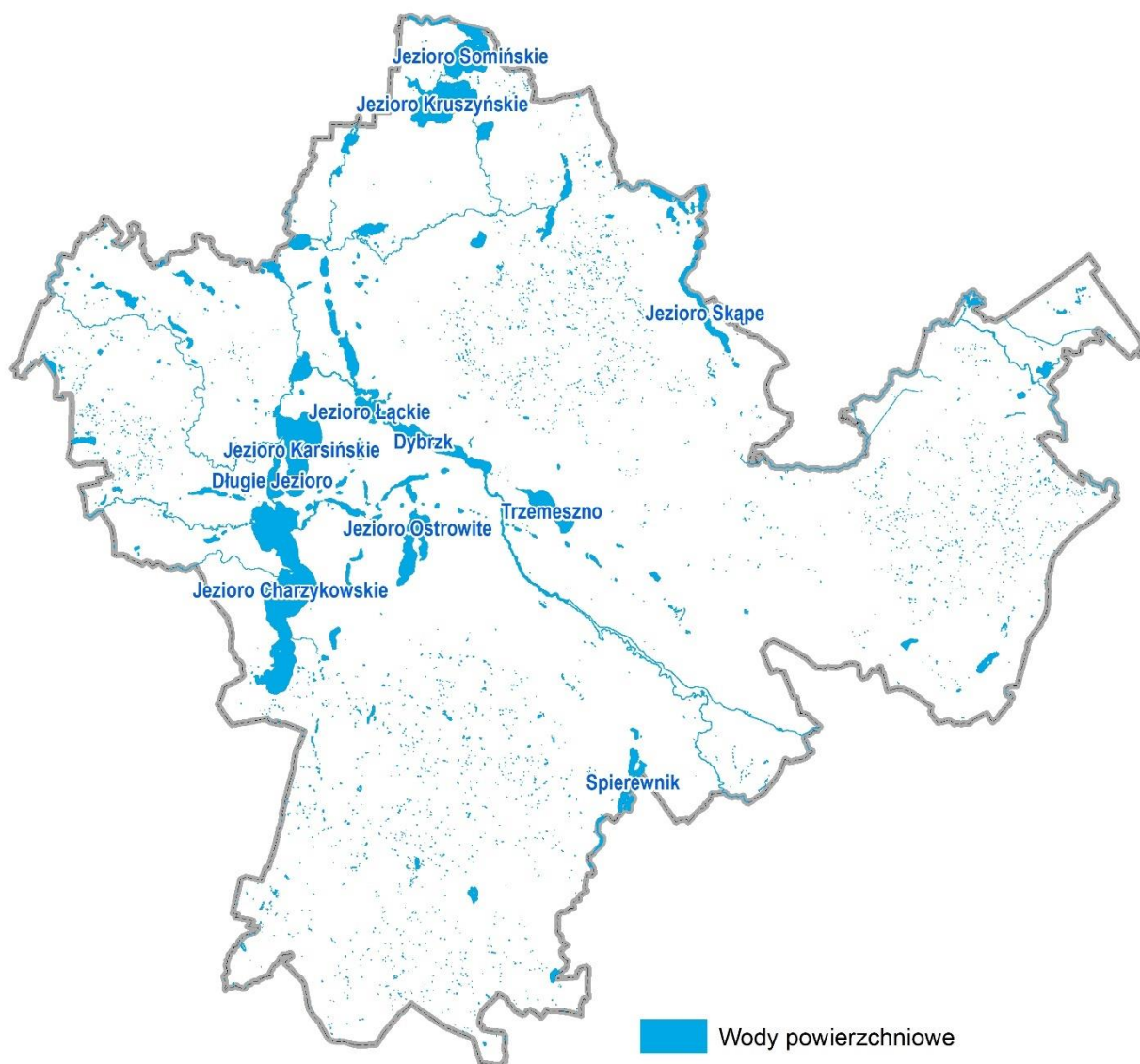
Podstawą zaopatrzenia ludności w wodę są ujęcia wód podziemnych. Ponadto woda dostarczana jest z wodociągów zakładowych i ujęć indywidualnych. Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim, opracowany w 2020 roku przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wskazuje, że „wody podziemne na Pomorzu są głównym źródłem zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych, jak i przemysłowych. Są to wyjątkowo zasobne struktury wodonośne o znacznym rozprzestrzenieniu i dobrej jakości wody, niewymagające skomplikowanego uzdatniania.” Na terenie Powiatu Chojnickiego zlokalizowane są dwa główne zbiorniki wód podziemnych:

- GZWP 121 – zbiornik międzymorenowy Czersk, o klasie czystości 1b (wody wysokiej jakości, nieznacznie zanieczyszczone, odpowiadające normom do picia i celów gospodarczych),
- GZWP 128 – zbiornik międzymorenowy Ogorzeliny, również o klasie czystości 1b.

Rycina 2.7 Odsetek powierzchni pokrytej formami ochrony przyrody w powiatach województwa pomorskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

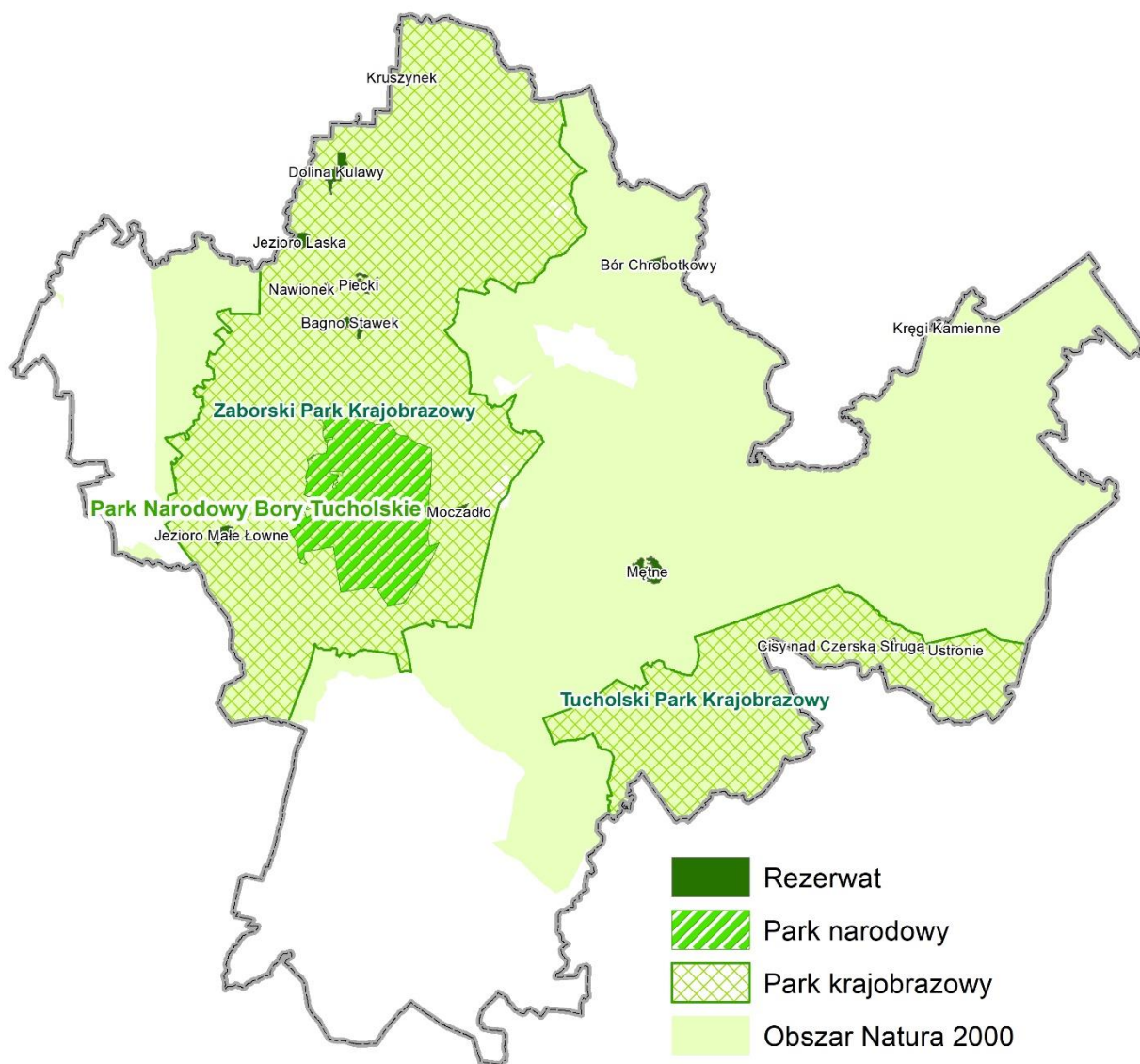

Rycina 2.8 Mapa wód powierzchniowych powiatu chojnickiego

źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

Według raportu o stanie środowiska w województwie pomorskim z 2020 roku, region ten odznacza się odmiennością warunków klimatycznych nie tylko w stosunku do kraju, ale też w obrębie samego województwa. Bliskość morza ma wpływ na klimat regionu, który można określić jako przejściowy pomiędzy klimatem morskim a kontynentalnym. Wyodrębniają się tu dwie krainy klimatyczne: bałtycka - o cechach oceanicznych, i pojezierna - o cechach bardziej kontynentalnych. Dla klimatu powiatu chojnickiego charakterystyczna jest jesień o około 10 dni dłuższa od wiosny, co można tłumaczyć utratą ciepła na topnienie pokrywy lodowej ze zbiorników wodnych oraz dłużej zalegającą pokrywą śnieżną. Okres wegetacyjny jest krótki i wynosi około 205 – 210 dni. Lato trwające średnio od 60 do 80 dni jest dość chłodne i krótkie, natomiast zima jest stosunkowo długa i trwa około 90 dni. Roczne sumy opadów w powiecie wynoszą około 600 – 650 mm, a maksimum opadów występuje w miesiącach letnich oraz zimowych, natomiast minimum występuje wiosną i jesienią. W okresie wegetacyjnym średni opad wynosi około 320 – 380 mm.

Zdecydowanie najczęściej występują wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Pod względem jakości powietrza, powiat chojnicki ma stosunkowo dobre warunki, wynikające z dużego udziału obszarów leśnych oraz małego stopnia uprzemysłowienia.

Rycina 2.9 Obszary chronione na terenie powiatu chojnickiego

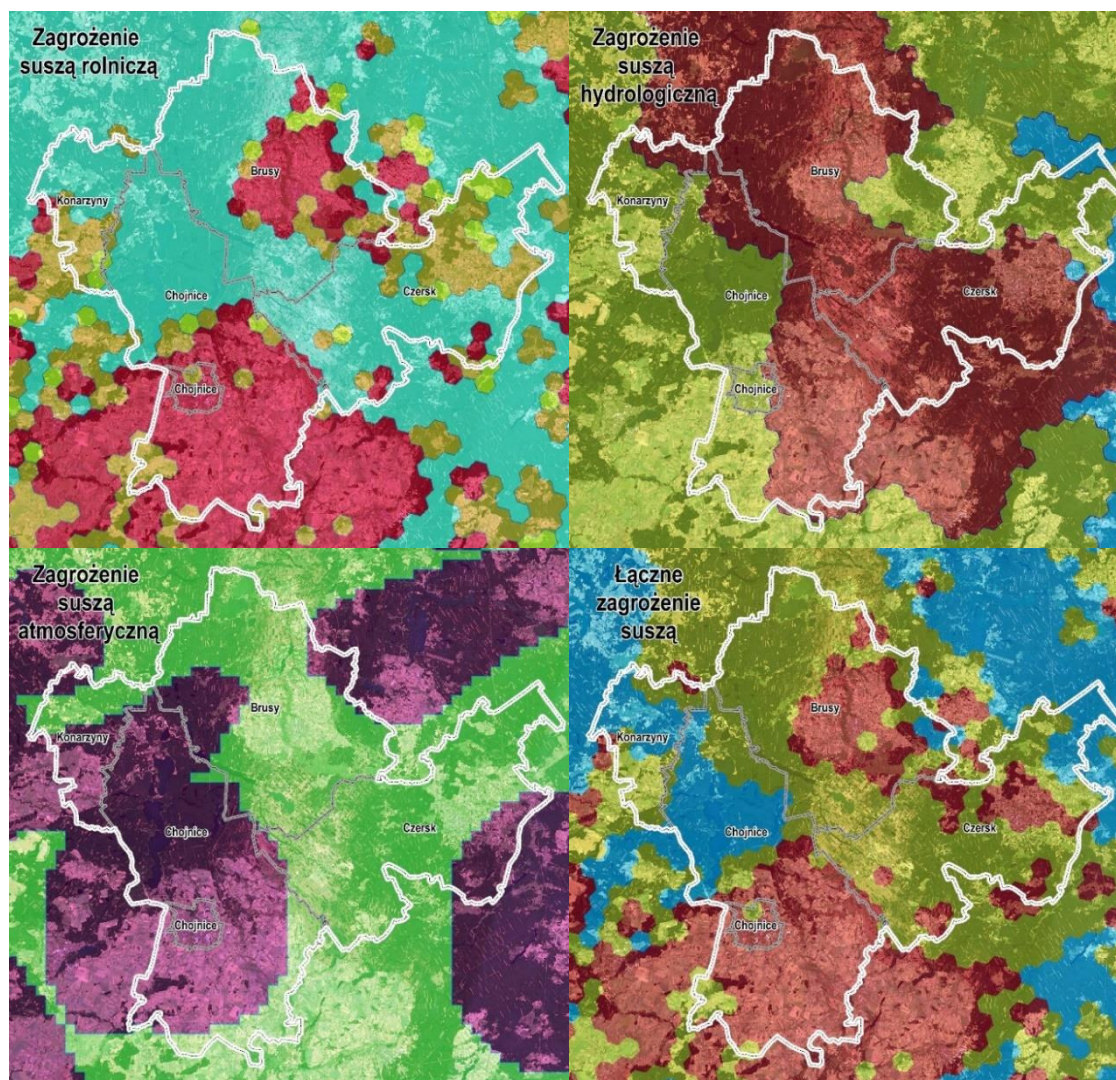
źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

Na terenie powiatu chojnickiego występuje szereg form ochrony przyrody, a obszary chronione przedstawione zostały na rycinie 2.9; obejmują one 58,8% powierzchni powiatu. Wyróżnić należy przede wszystkim:

- Park Narodowy Bory Tucholskie, o powierzchni 4 613,04 ha, z czego 83% to lasy, 11,5% wody, a około 5,5% to inne ekosystemy takie jak bagna, torfowiska i łąki. Park został utworzony w 1996 roku i jest położony w północnej części powiatu. Prawie w całości leży na terenie gminy Chojnice, z nieznaczną częścią na terenie gminy Brusy. Obszar Parku chroniony jest strefą buforową tzw. otuliną o powierzchni 12 980,52 ha, która znajduje się także na terenie gminy Chojnice i Brusy.

- Zaborski Park Krajobrazowy, który powstał na podstawie uchwały nr XI/68/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 28 lutego 1990 roku. Początkowo nosił nazwę Chojnicki Park Krajobrazowy, a organizacyjnie podlegał pod Tucholski Park Krajobrazowy z siedzibą w Tucholi, aby w roku 1991 zmienić nazwę, nawiązującą do historycznej Ziemi Zaborskiej, południowej części Kaszub. Od 1 maja 1992 Zaborski Park Krajobrazowy stanowił samodzielną jednostkę. Obecnie powierzchnia Zaborskiego Parku Krajobrazowego wynosi 34.026 ha, z czego 60 % znajduje się w gminie Brusy, a 40% w gminie Chojnice. W strukturze użytkowania gruntów ZPK dominują lasy 63,31%, grunty rolne zajmują 23,53%, a wody 12,54%.
- Tucholski Park Krajobrazowy, który został powołany na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy w 1985 roku. Obejmuje on swymi granicami południowo-wschodnią część zwartego kompleksu Borów Tucholskich. Powierzchnia Parku to 36.983 ha, a jego otuliny 15.946 ha. Oś hydrograficzną Parku stanowi rzeka Brda, z licznymi przełomami i meandrami na otaczającym ją sandrze. Tucholski Park Krajobrazowy leży w południowej części powiatu chojnickiego, na terenie gmin Czersk i Chojnice. Północną granicę tego obszaru stanowi droga krajowa nr 22.

Oprócz opisanych parków krajobrazowych oraz parku narodowego, na obszarze powiatu znajdują się także obszary Natura 2000 (zarówno obszary specjalnej ochrony ptaków, jak i specjalne obszary ochrony siedlisk) oraz obszary chronionego krajobrazu. Warto dodać, że powiat chojnicki wpisuje się w obszary o szczególnych walorach przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych, także z uwagi na położenie na terenie Światowego Rezerwatu Biosfery.

Rycina 2.10 Obszary zagrożenia suszą w powiecie chojnickim

źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (system ISOK).

2.3. Infrastruktura drogowa i transport zbiorowy

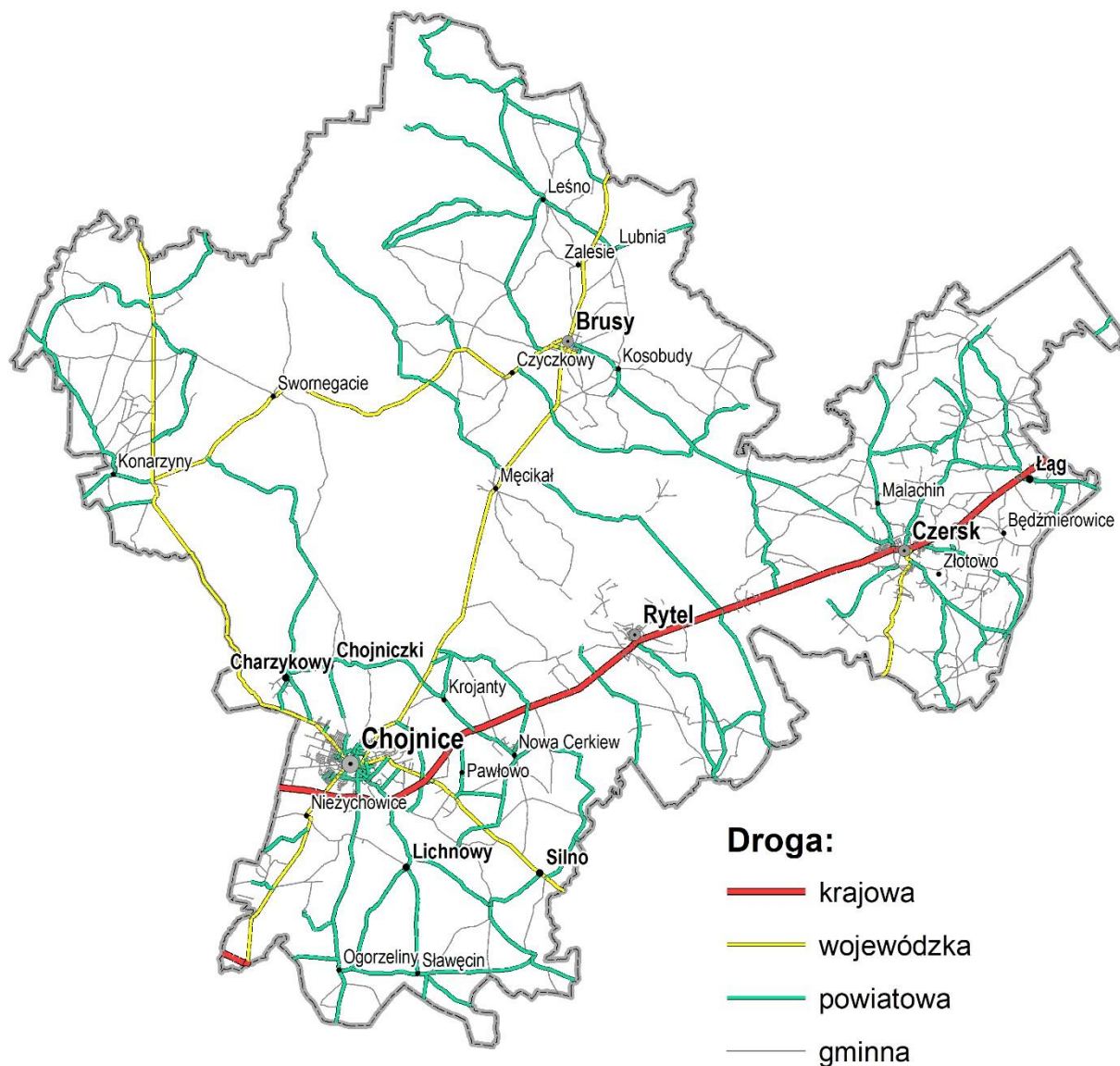
Transport, obok rynku pracy jest jednym z kluczowych czynników lokalizacji działalności gospodarczej. Jak wskazuje Parysek (2018) przynosi on wymierne korzyści dla podmiotu gospodarczego (pojedynczego przedsiębiorstwa) i związany jest z lokalizacją prowadzonej działalności gospodarczej w danym miejscu. Podobną rolę pełni współcześnie w rozwoju lokalnym, między innymi dla powiatów, położenie jednostki w systemie transportowym. Lokalizacja względem kluczowych dróg i węzłów, a także dostępność przestrzenna miejsc realizacji usług komercyjnych i publicznych, wpływa na jakość życia mieszkańców oraz kształtuje atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Analiza tego aspektu ma istotne znaczenie przy określaniu możliwości i ograniczeń rozwojowych powiatu.

Istotnym dokumentem określającym cele transportu zrównoważonego jest „Biała księga – Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu” Według ustaleń dokumentu konieczne jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu do roku 2050 o co najmniej 60% w porównaniu z rokiem 1990. Infrastruktura, która kształtuje mobilność powinna być planowana w sposób maksymalizujący pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy i minimalizujący negatywne skutki dla środowiska. Prognoza obejmuje też znaczący wzrost kosztów przemieszczania się

w przyszłości, co może skutkować wzrostem wykluczenia transportowego, szczególnie na obszarach wiejskich, jeśli nie zostaną poczynione odpowiednie inwestycje w komunikację publiczną.

Jak stwierdzono w Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025, jedną z głównych słabości powiatu są problemy komunikacji wewnątrzpowiatowej, w szczególności jej zła organizacja. Wśród celów strategii znalazło się ukierunkowanie rozwoju powiatu do roli ponadregionalnego centrum gospodarczego, między innymi poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i infrastruktury transportowej, w relacji z sąsiednimi powiatami oraz Trójmiastem. Wśród działań rekomendowanych wskazano tworzenie zintegrowanego systemu transportowego (Park&Ride lub Bike&Ride) i budowa dworców autobusowych w rejonie dworców w Chojnicach, Czersku i Brusach. Głównym celem podróży wewnątrzpowiatowych jest stolica powiatu, czyli Chojnice, gdzie koncentrują się największe generatory ruchu, takie jak zakłady pracy, szkoły, obiekty handlowe i usługowe oraz urzędy. Ośrodki te są również punktami węzłowymi dla dalszych podróży poza powiat, często w kierunku Trójmiasta, a także przejazdów międzywojewódzkich.

Podstawową osią komunikacyjną powiatu, wykorzystywaną zarówno dla potrzeb ruchu regionalnego jak i lokalnego, stanowi droga krajowa nr 22 relacji Berlin-Kaliningrad (ryc. 2.11). Łączy ona dwa największe w powiecie ośrodki miejskie – Chojnice i Czersk. Sieć dróg wojewódzkich ma przebieg promienisty, z centrum znajdującym się w Chojnicach. Są to drogi łączące gminy należące do powiatu z siedzibą władz powiatowych oraz powiat z ościennymi regionami. Istnieje również szereg dróg powiatowych i gminnych o znaczeniu lokalnym, łączących miejscowości i gminy między sobą. Przez obszar powiatu chojnickiego przebiegają dwie drogi krajowe (droga krajowa nr 22 oraz droga krajowa nr 25 tylko przez fragment tego obszaru), a ich łączna długość wynosi 44 km w powiecie chojnickim, natomiast długość dróg wojewódzkich w całym województwie pomorskim wynosi 1723,426 km. Rejon Dróg Wojewódzkich w Chojnicach Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku obejmuje powiaty chojnicki i człuchowski. Na tym obszarze znajduje się 177,639 km dróg wojewódzkich. Powiat chojnicki zarządza siecią 423,3 km dróg powiatowych (w tym 329,5 km dróg o nawierzchni twardej).

Rycina 2.11 Układ drogowy w powiecie chojnickim

źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

Tabela 2.1 Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu chojnickiego

Lp.	Droga	Długość [km]	Przebieg
1.	1750G	9,108	(Lipczynek) - Kielpin - Nowa Karczma - Żychce - Konarzyny
2.	2410G	11,943	Lubnia – (Wiele – Karsin) – Mokre – Malachin - Czersk
3.	2509G	0,249	Nowa Karczma - (Nowa Wieś - Przechlewo)
4.	2512G	3,936	(Rzeczennica) – Korne – Konarzyny – Konarzynki – DW212
5.	2600G	5,070	Parszczenica - Zielona Chocina
6.	2601G	7,704	Kielpin - Binduga - Nierostowo - Zielona Chocina
7.	2602G	8,330	Zielona Chocina – Jonki – Niepszczołag – Zielona Huta
8.	2604G	3,272	Przyjaźnia- Łąg

Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030

Lp.	Droga	Długość [km]	Przebieg
9.	2605G	5,673	Czersk - Ustronie - Mosna - (Śliwice - Tleń)
10.	2606G	38,673	Laska – Asmus - DW236 – Czernica - DW235 – Giełdon - Gutowiec DK22 – Gartki -(Woziwoda)
11.	2609G	3,959	Łąg – Lipki – Kęsza – (szlachta)
12.	2610G	17,107	Brusy - Kosobudy - Czersk
13.	2611G	11,224	Wojtał - Odry - Gotelp - Przyjaźnia - Kamionka - Łubna - Czersk
14.	2613G	5,356	Mokre - Stara Juńcza - Gotelp
15.	2615G	7,721	Zawada - Stare Prusy - Łąg
16.	2616G	7,043	Bielawy - Kwieki - Krzyż - Gutowiec
17.	2617G	19,163	Skoszewo - Przymuszewo - Leśno - Lubnia
18.	2618G	8,747	Lendy - Przymuszewo - Wysoka Zaborska - Lamk
19.	2619G	8,857	Kruszyn - Parzyn - Leśno DP 2617 G
20.	2620G	14,294	Leśno DP2622G - Kaszuba - Rolbik - Kaszuba
21.	2621G	2,483	Łąg - Złe Mięso
22.	2622G	8,622	Leśno - Czapiewice - Czarnowo - Brusy DW236
23.	2623G	8,953	DW235 - Kłodawa - Krusza - Jezioriki Dk22 - Nowa Cerkiew
24.	2624G	16,391	Chociński Młyn - Małe Swonegacie - Bachorze - Funka - Stary Młyn - Charzykowy - DW 212
25.	2625G	3,270	Antoniewo - Małe Chelmy - Wielkie Chelmy
26.	2626G	9,288	Rytel - Zapędowo - (Piastoszyn)
27.	2627G	7,333	Rytel, PKP - DK 22 - (Raciąż)
28.	2628G	18,187	Charzykowy - Chojniczki - Jarcewo- Krojanty - Nowa Cerkiew – Raclawki
29.	2629G	16,198	Czyczkowy DW236 - Żabno - DW235 - Czarniż - DP2610G - Huta - Rudziny
30.	2630G	0,977	Kosobudy - Kinice
31.	2631G	1,238	Moszczenica - Moszczenica PKP
32.	2632G	2,713	Chojniczki - Chojnice
33.	2633G	3,314	Powałki - Kłodawa - Krojanty
34.	2634G	2,776	Charzykowy - Karolewo
35.	2635G	3,919	Uboga DP 2626 G - Lutom - Lutomski Most DP 2626 G
36.	2637G	2,178	Pawłowo DP 2640 G - Nowa Cerkiew DP 2628 G
37.	2638G	11,814	(Zamarte) - Ogorzeliń - Sławęcín - Ciechocin
38.	2639G	0,230	Gockowice DP 2643 - (Raciąż - Tuchola)
39.	2640G	3,246	Krojanty - Pawłowo
40.	2641G	6,020	Lichnowy - Ogorzeliń
41.	2642G	1,917	Klawkowo - Lipienice -DG nr 236040G
42.	2643G	11,042	Nowa Cerkiew - Lotyń - Nicponie - Objezierze - Gockowice - Silno
43.	2644G	11,508	Chojnice - Angowice - Nowy Dwór - Ogorzeliń - (Duża Cerkwica)
44.	2645G	11,394	Chojnice - Lichnowy - Sławęcín - (Pamiętowo)
45.	2646G	9,595	Silno - Ostrowite - Ciechocin - (Bładowo)
46.	2647G	2,723	Sławęcín DP 2645 G - (Obrowo -Wieszczyce)
47.	2648G	4,794	Lichnowy - Ostrowite
48.	2649G	2,334	Coldanki - Nowy Dwór
49.	2650G	2,851	Niezychowice - (Jęczniki Wielkie)

źródło: Załącznik do uchwały XXI/264/2021 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 30 września 2021 r. oraz dane Starostwa Powiatowego.

Tabela 2.2 Wykaz ulic powiatowych na terenie powiatu chojnickiego

Lp.	Droga	Długość [km]	Przebieg
1.	2651G	1,134	Ulice: Derdowskiego i ul. Ceynowy w Chojnicach
2.	2652G	1,195	Ulice: Wysoka i ul. Zielona w Chojnicach
3.	2653G	1,087 + 0,077	Ulica Młodzieżowa w Chojnicach
4.	2654G	0,186	Ulica Kilińskiego w Chojnicach
5.	2655G	1,510	Ulica Przemysłowa w Chojnicach
6.	2656G	1,012	Ulice: Drzymały, W. Rogali w Chojnicach
7.	2657G	0,509	Ulica Żwirki i Wigury w Chojnicach
8.	2658G	1,950	Ulica Strzelecka w Chojnicach
9.	2660G	1,564	Ulica Angowicka w Chojnicach
10.	2663G	0,596	Ulica Reymonta w Chojnicach
11.	2666G	1,531	Ulica Towarowa w Chojnicach
12.	2668G	1,711	Ulice: Dworcowa, Lichnowska, Piłsudskiego w Chojnicach
13.	2669G	1,340	Ulica Aleja Brzozowa w Chojnicach
14.	2672G	0,504	Ulica Świętopełka w Chojnicach
15.	2673G	0,355	Ulica Warszawska w Chojnicach
16.	2674G	1,535	Ulice: Wrzosowa, Lipowa w Czersku
17.	2675G	0,976	Ulica Wielewska w Czersku
18.	2676G	1,703	Ulice: Łubianka, Towarowa w Czersku
19.	2678G	0,689	Ulica: 21 Lutego w Czersku
20.	2680G	2,055	Ulice: Armii Krajowej, ul. Nad Dworcem, ul. Dworcowa w Brusach
21.	2682G	0,621	Ulica Leśna w Chojnicach
22.	2683G	0,109	Ulica Bałtycka w Chojnicach

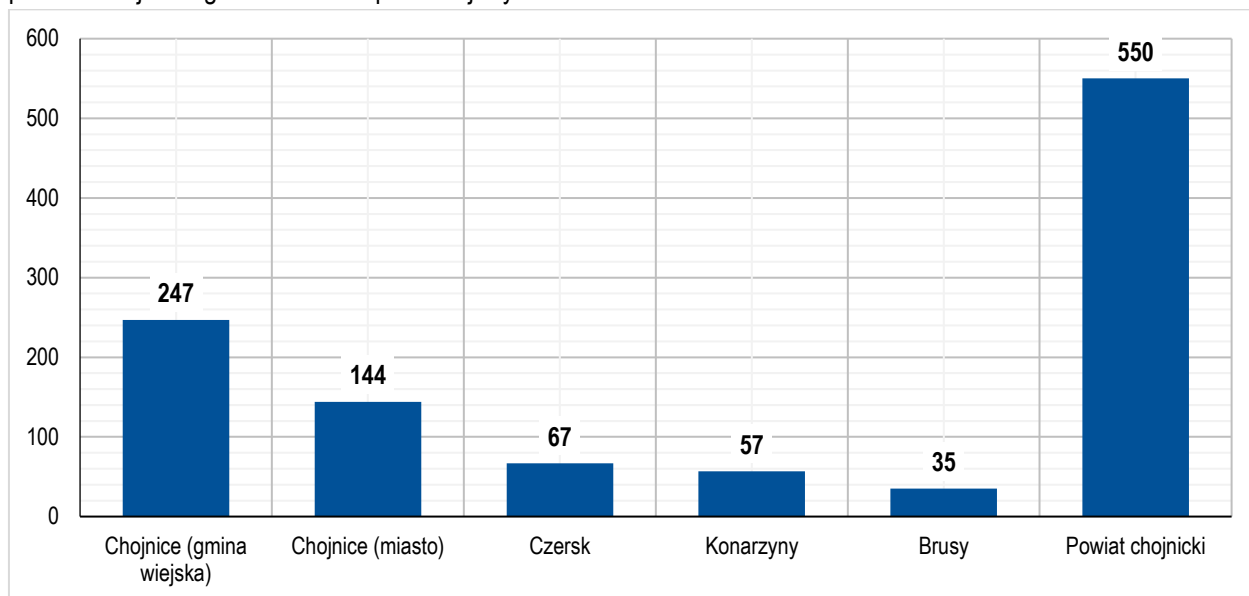
źródło: Załącznik do uchwały nr XXI/264/2021 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 30 września 2021 r. oraz danych Starostwa Powiatowego.

Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Chojnickiego z 2017 roku wskazuje natomiast, że „potrzeby przewozowe mieszkańców obszaru powiatu chojnickiego, a także osób przyjezdnych (w tym turystów) realizowane są obecnie tylko w 21% transportem publicznym, a aż w 79% transportem indywidualnym.” W powiecie, w ramach powiatowych przewozów pasażerskich (trasa przekracza obszar gminy, ale nie przekracza granic powiatu) funkcjonuje 10 linii komunikacyjnych. Na obszarze powiatu chojnickiego można wyróżnić 3 podstawowe kierunki wylotowe z głównego ośrodka w granicach powiatu: z Chojnic do Brus, Czerska i Konarzyn, natomiast wśród relacji wojewódzkich:

- z Chojnic do miejscowości Niwy i Pamiętowo;
- z Chojnic do Tucholi;
- z Czerska do Tucholi;
- z Chojnic do Sępólna;
- z Chojnic do Człuchowa.

Wymienione kierunki obsługiwane są przez różne linie, z których część obsługuje dwa lub więcej odcinków. Liczba kursów w poszczególnych relacjach jest bardzo różna. Najwięcej wykonywanych jest między Chojnicami, a Człuchowem (48) oraz z Chojnic do Czerska (39). Najmniej kursów realizowanych jest na trasach z Chojnic do Konarzyn (12). Kursy nie są równomiernie rozłożone w ciągu dnia; większość realizowana jest w godzinach szczytu porannego i popołudniowego i tylko w dni nauki szkolnej. Poza godzinami szczytu dostępność do transportu publicznego jest o wiele niższa, a w dni wolne od pracy zupełnie znikoma. Punktami węzłowymi istotnymi z punktu

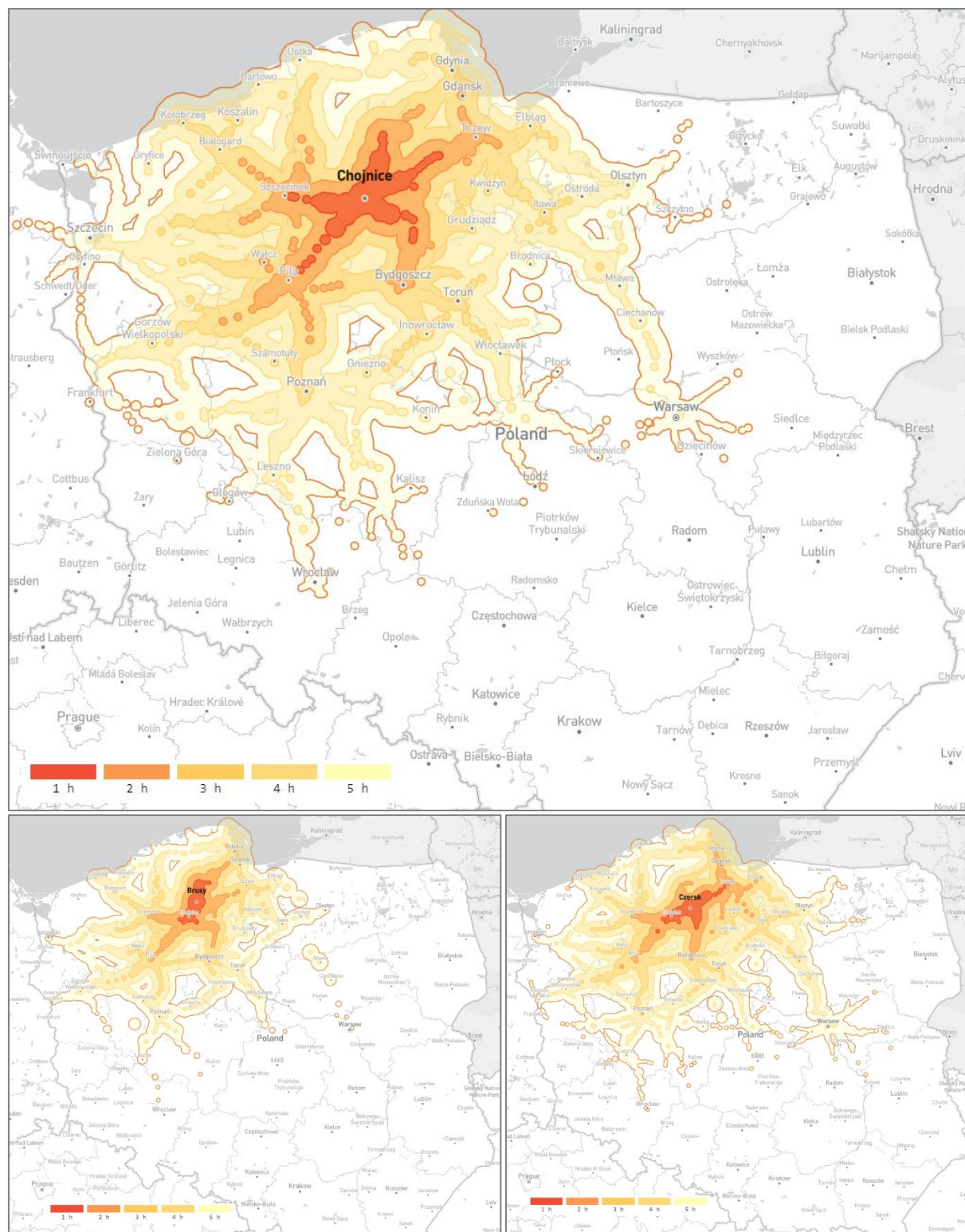
widzenia sieci połączeń są centra Chojnic, Brus oraz Czerska. Rozkład przystanków autobusowych w gminach powiatu chojnickiego w 2020 roku prezentuje rycina 2.12.

Rycina 2.12 Przystanki autobusowe w gminach powiatu chojnickiego w 2020 roku

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

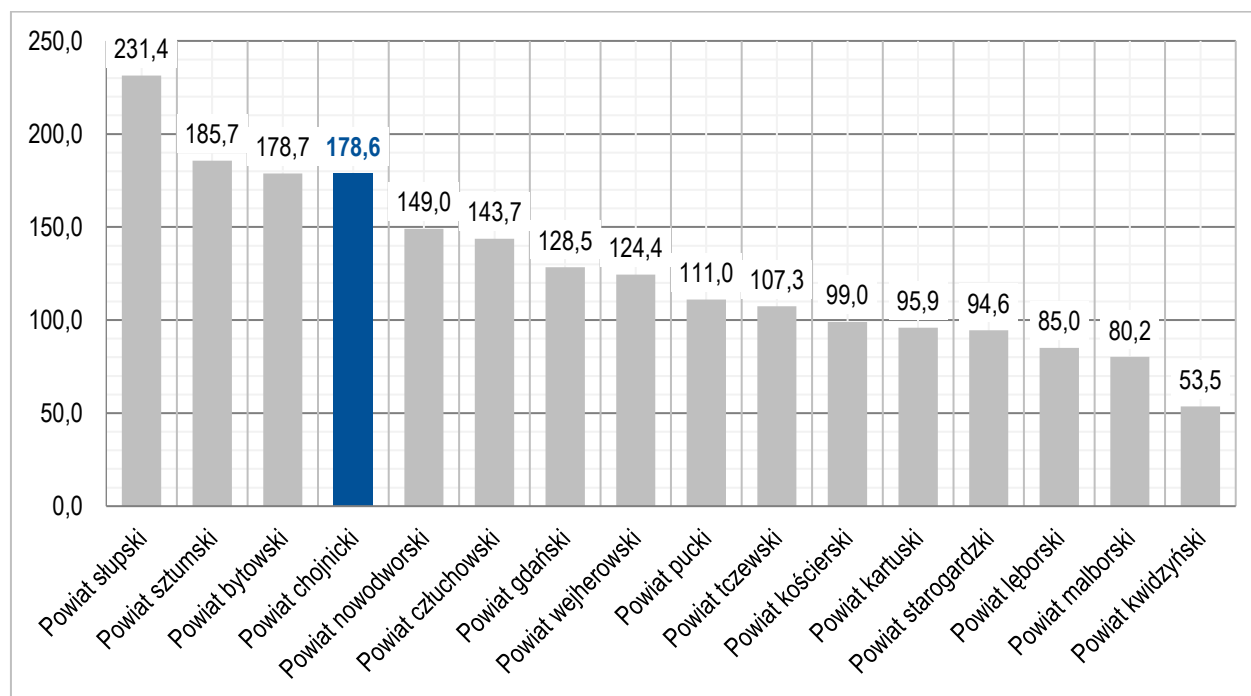
Chojnice są oprócz tego istotnym węzłem kolejowym, ze stacjami i przystankami kolejowymi na terenie miasta i gminy Chojnice, a także gmin Brusy oraz Czersk. Przez obszar powiatu chojnickiego przebiega 7 linii kolejowych i wszystkie są niezelektryfikowane; tylko na części z nich prowadzony jest ruch pasażerski. W transporcie kolejowym przewozy wykonywane są przez dwóch przewoźników kolejowych: Przewozy Regionalne sp. z o.o. i Arriva RP sp. z o.o. W lipcu 2022 roku, ze stacji pasażerskiej Chojnice, można było realizować połączenia w następujących kierunkach: Tczew, Szczecinek, Krzyż, Kościerzyna, Bydgoszcz Główna, Gdynia Główna, Hel, Kostrzyn oraz Słupsk (zob. ryc. 2.13).

Rycina 2.13 Dostępność czasowa stacji i przystanków kolejowych powiatu chojnickiego w 2022 r. (izochrony od 1 do 5h dojazdu)

źródło: <https://www.chronotrains.com/pl>.

Infrastruktura drogowa jest w centrum uwagi gmin powiatu chojnickiego w kwestii inwestycji. Wojewoda Pomorski podpisał w czerwcu 2021 roku umowy z samorządami o dofinansowaniu z RFRD (Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg) inwestycji drogowych. Łączna kwota dofinansowania siedmiu inwestycji wynosiła 13 943 164 zł (www.gdansk.uw.gov.pl). Znaczna część dotychczasowych inwestycji w infrastrukturę drogową obejmowała także środki własne. Powiat Chojnicki jest z resztą jednym z liderów inwestowania w infrastrukturę drogową. W okresie 2012-2021 Powiat Chojnicki wydał w rozdziale „Drogi publiczne powiatowe” kwotę ok. 173 mln zł. Biorąc pod uwagę liczbę ludności powiatu, jest to 4 najwyższy wynik w województwie pomorskim (ryc. 2.14).

Rycina 2.14. Średnioroczne wydatki w rozdziale „Drogi publiczne powiatowe” na 1 mieszkańca

źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Bardzo pozytywnym wskaźnikiem, świadczącym o rozwoju infrastruktury drogowej w powiecie chojnickim jest długość dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W okresie 2015-2020 widoczny był wzrost wartości wskaźnika nie tylko w powiecie, ale również w województwie pomorskim i całej Polsce. W roku 2018 tempo finalizowania kolejnych inwestycji drogowych w powiecie zdecydowanie wzrosło, a wartość wskaźnika osiągnęła wartość wyższą, niż średnia dla kraju. W roku 2020 powiat odznaczał się już wartością 78,2, przy średniej dla Polski na poziomie 69,2 i jedynie 52,7 dla województwa pomorskiego. Zmienna mówiąca o długości dróg prezentuje się jednak zupełnie inaczej, kiedy jest przeliczona na powierzchnię 100 km². W świetle tego wskaźnika, powiat chojnicki osiąga niższą wartość od województwa pomorskiego i kraju.

Istotnym aspektem, który musi zostać poruszony podczas omawiania infrastruktury drogowej jest natężenie ruchu na najważniejszych drogach powiatu. Ocenę stanu obciążenia systemu drogowego oraz jego zmiany umożliwia Generalny Pomiar Ruchu (GPR), prowadzony przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA). Podstawowym celem GPR jest uzyskanie, na podstawie przeprowadzonych pomiarów bezpośrednich, najważniejszych parametrów oraz charakterystyk ruchu drogowego dla wszystkich odcinków sieci dróg krajowych i wojewódzkich objętych pomiarem. Badanie wykonane w 2020 roku wskazuje, że natężenie ruchu w powiecie chojnickim wzrosło na wszystkich odcinkach objętych analizą. Zarówno w roku 2015 jak i 2020, najintensywniej

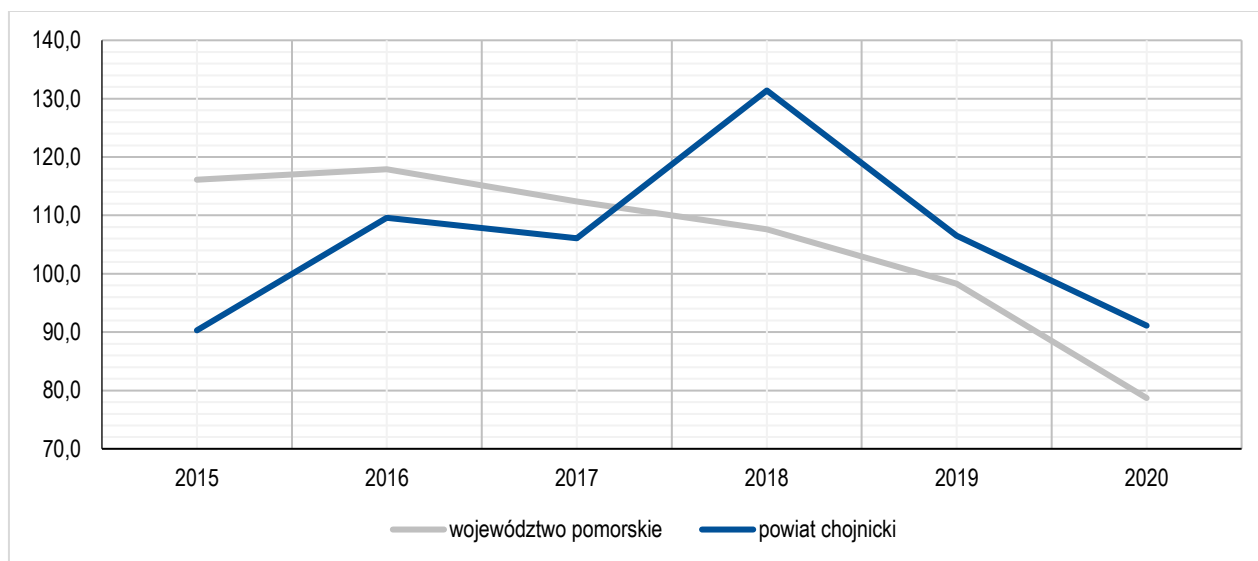
eksploatowany był odcinek drogi krajowej nr 22, od Człuchowa do Chojnic. Pełny wynik badania, wraz z porównaniem kolejnych jego edycji, przedstawiony został w tabeli 2.3.

Tabela 2.3. Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu w powiecie chojnickim w latach 2015 i 2020

Odcinek drogi	GPR 2015	GPR 2020/2021	Zmiana
CZŁUCHÓW /AL. WOJSKA POLSKIEGO/ - CHOJNICE /UL. CZŁUCHOWSKA/	11545	13434	+16,36%
CHOJNICE /OBWODNICA 1: UL. CZŁUCHOWSKA - DP2645/	6309	8477	+34,36%
CHOJNICE /OBWODNICA 2: (DP2645) - UL. TUCHOLSKA (DW240)/	7901	10706	+35,50%
CHOJNICE /OBWODNICA 3: UL. TUCHOLSKA (DW240) - UL. STARE PARCELE/	4683	7823	+67,05%
CHOJNICE /UL. STARE PARCELE/ - CZERSK /UL. ŁĄKOWA/	6356	8420	+32,47%
CZERSK /PRZEJŚCIE 1: UL. ŁĄKOWA - UL. TARGOWA (DW237)/	7970	8636	+8,36%
CZERSK /PRZEJŚCIE 2: UL. TARGOWA (DW237) - UL. CICHA/		12758	
CZERSK /UL. CICHA/ - ZBLEWO /UL. KOŚCIERSKA (DW214)/		10033	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA.

Pomimo zwiększającego się ruchu na wszystkich odcinkach dróg objętych GPR, pozytywnym wskaźnikiem jest zmniejszająca się od 2018 roku liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Dane dla lat 2015 – 2020, zaprezentowane na rycinie 2.15 wskazują, że wartość tego wskaźnika w powiecie chojnickim nie zmniejsza się tak stałe jak w przypadku całego kraju, jednak nowe inwestycje drogowe mogą mieć wpływ na trwałe zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych również w lokalnej skali.

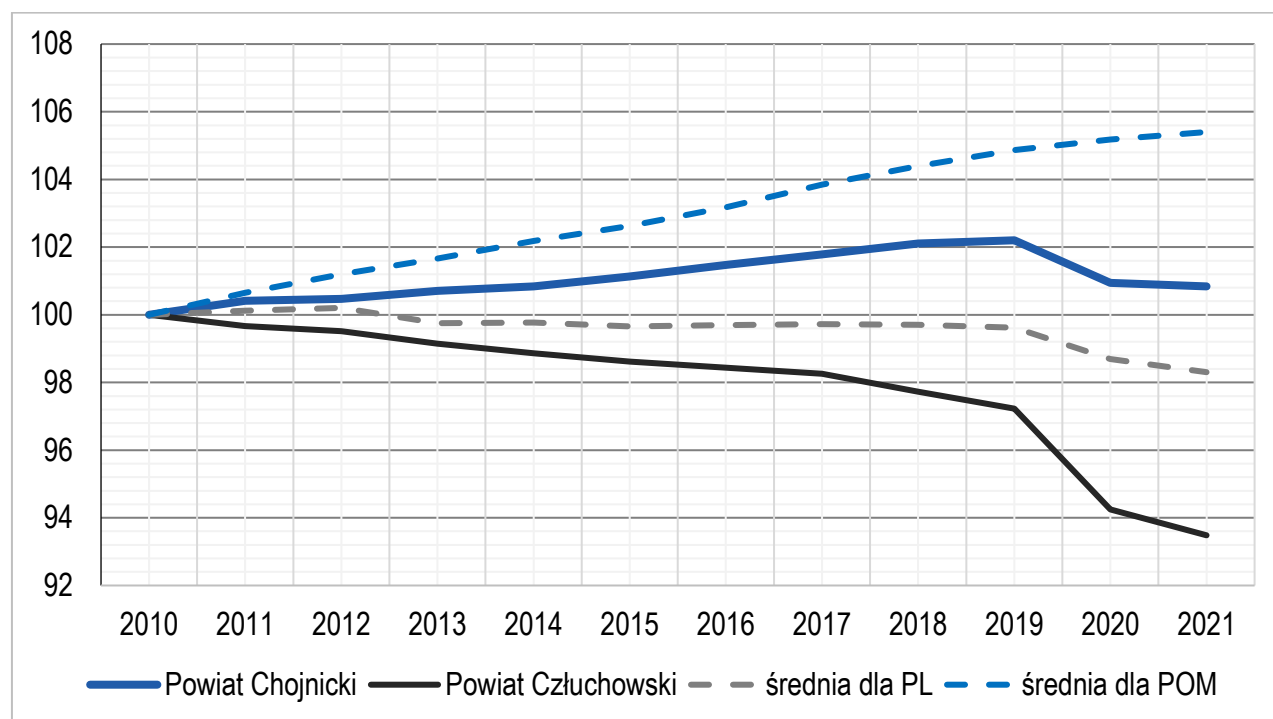
Rycina 2.15. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2015 – 2020

źródło: dane GUS.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Demografia, migracje

Liczba ludności powiatu chojnickiego wzrosła w okresie 2010-2021, choć był to wzrost niewielki (o ok. 800 osób, czyli mniej niż 1%) – kluczowe były w tym zakresie ostatnie dwa lata (2020-2021) i konsekwencje COVID-19; procesy te potwierdzają zarówno dane GUS jak i dane z Narodowych Spisów Powszechnych (2011 vs 2021). W tym samym czasie liczba mieszkańców powiatu człuchowskiego skurczyła się o ok. 3 800 osób, czyli 7%; liczba mieszkańców Polski zmniejszyła się o ok. 440 tys. (-2%); z kolei liczba mieszkańców woj. pomorskiego zwiększyła się o ok. 77 tys. (+5%).

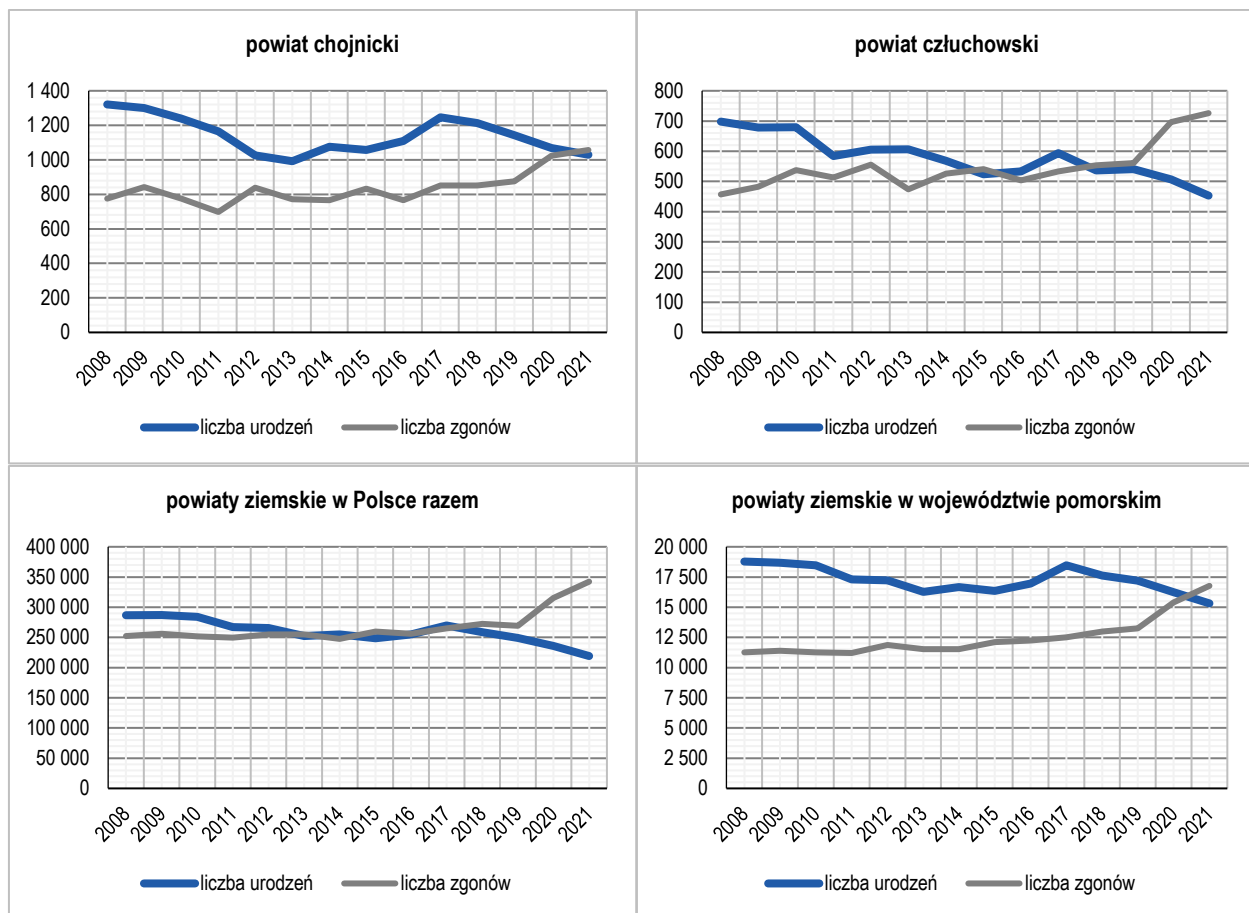

Rycina 3.1. Zmiany liczby ludności w okresie 2010-2021 (2010 = 100)

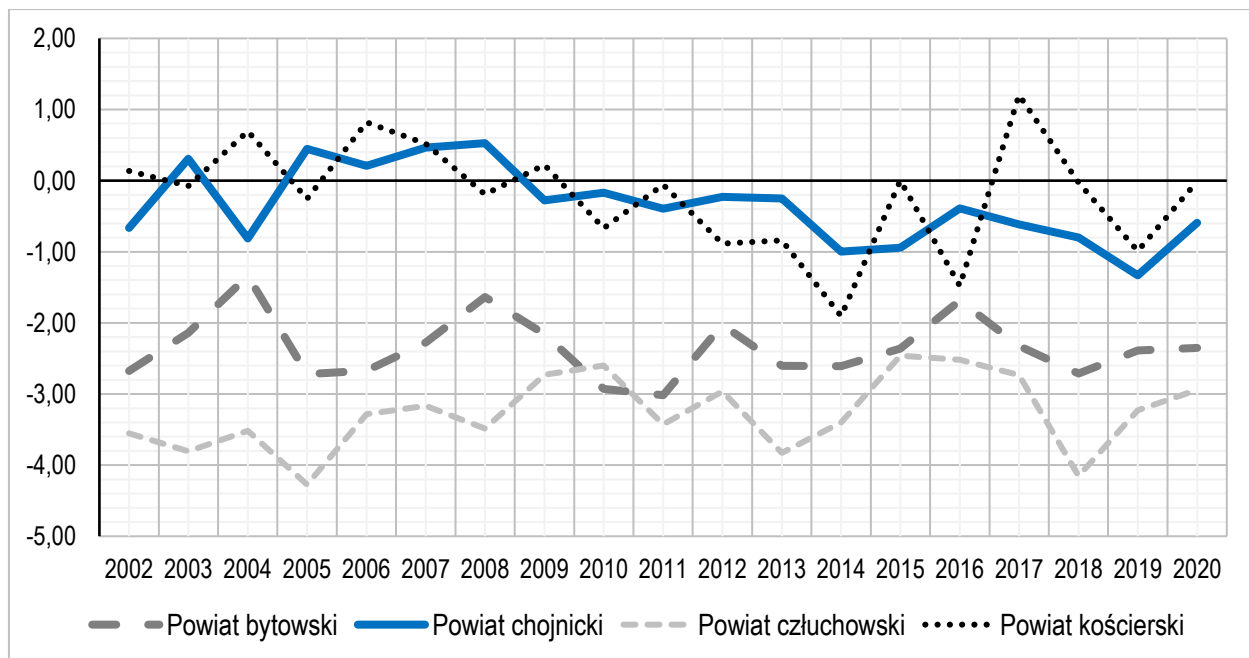
źródło: dane GUS.

W 2021 r. rozpoczął się (prawdopodobnie trwały) proces ujemnego przyrostu naturalnego w powiecie chojnickim (ryc. 3.2) – liczba zgonów przekraczała liczbę urodzeń o 28 osób (3% urodzeń). Znacznie bardziej dotkliwą skalę negatywnych procesów demograficznych obserwujemy w innych powiatach – w powiecie człuchowskim różnica między liczbą zgonów a liczbą urodzeń wynosiła w 2021 r. ok. 60% (453 urodzenia vs 726 zgonów); średnia w Polsce to ok. 56% (219 tys. urodzeń vs 342 tys. zgonów).

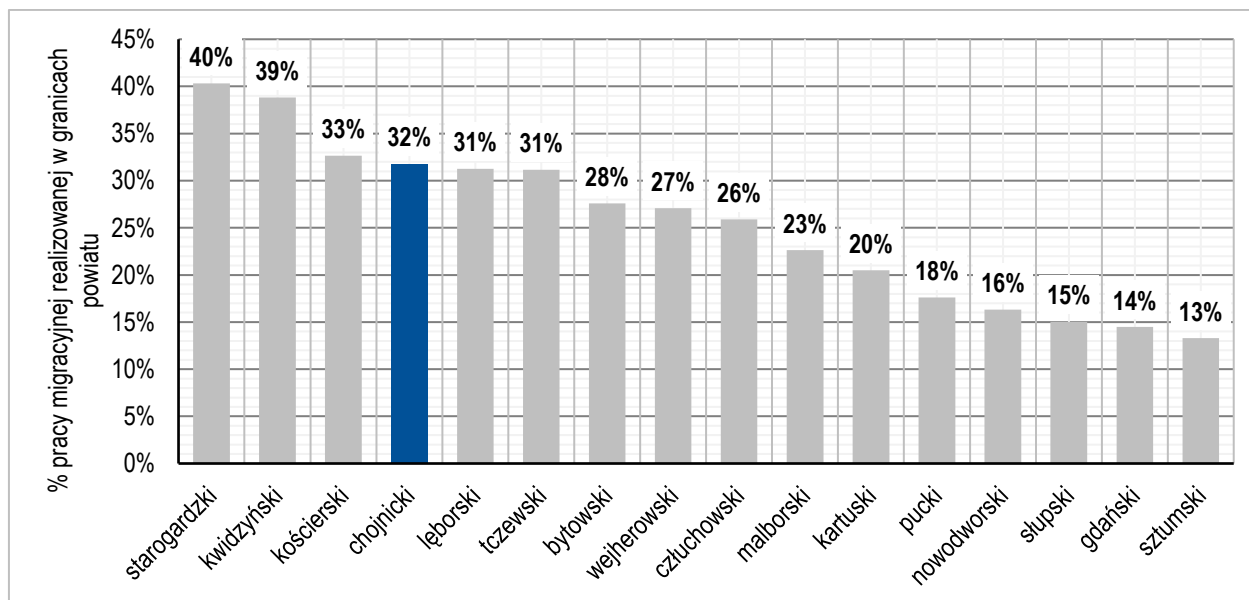
Od 2009 r. powiat chojnicki odnotowuje stałe ujemne saldo migracji (przewaga wymeldowań z powiatu nad zameldowaniami) – maksymalna wartość ok. -1,33 w 2019 r. (ryc. 3.3.) Jest to typowe zjawisko dla obszarów peryferyjnych (oddalonych od obszarów metropolitalnych). Dla porównania: powiat bytowski (max = -3,02 w 2011 r.) oraz powiat człuchowski (max = -4,27 w 2005 r.) odnotowywały w okresie 2002-2020 znacznie gorsze wartości współczynnika salda migracji. Dodatkowo wartości odnotowują wyłącznie powiaty wokół Trójmiasta (gdański, kartuski, wejherowski).

Rycina 3.2. Relacja między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w powiecie chojnickim i grupach porównawczych
źródło: dane GUS.

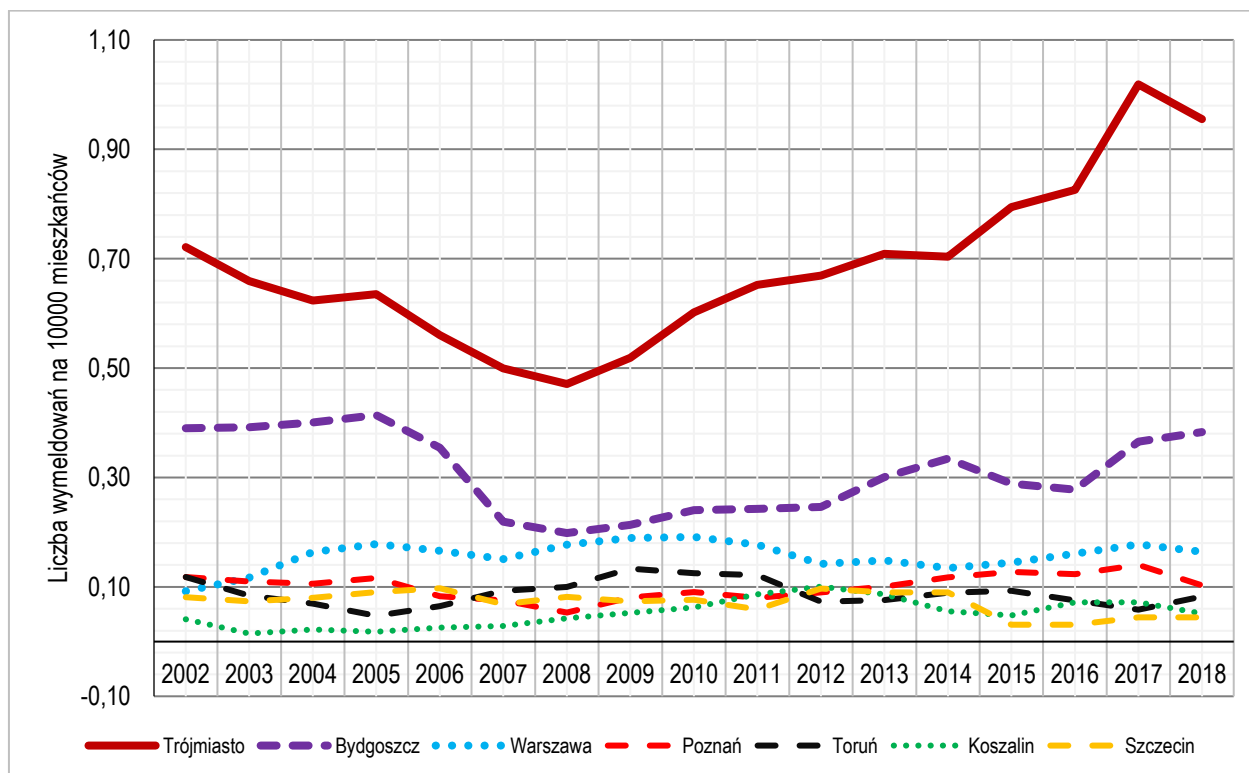
Rycina 3.3. Relacja między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w powiecie chojnickim i grupach porównawczych
źródło: dane GUS.

Rycina 3.4. Odsetek wewnątrzpowiatowej pracy migracyjnej (wymeldowania + zameldowania)

źródło: dane GUS (Baza Demografia).

Powiat chojnicki jest jednym z bardziej wewnętrznie związanych (pod względem pracy migracyjnej) powiatów województwa pomorskiego. Aż ok. 32% międzygminnej pracy migracyjnej Powiatu (suma wymeldowań i zameldowań poza granice gmin) jest realizowana w jego granicach, co oznacza, że odpływ migracyjny poza granice powiatu jest względnie niewielki (ryc. 3.4).

Rycina 3.5. Kierunki głównych migracji mieszkańców poza granice powiatu chojnickiego

źródło: dane GUS (Baza Demografia).

Okres ostatnich 10 lat czasem zwiększenia poziomu „związania” powiatu chojnickiego z Trójmiastem (w stosunku do innych dużych aglomeracji). Wskaźnik migracji stałych (wymeldowań) z powiatu chojnickiego do Trójmiasta na 1000 mieszkańców wzrósł z ok. 0,5 do blisko 1,0 podczas gdy kierunek „bydgoski” pozostał na poziomie ok. 0,3-0,4 (ponad dwukrotnie mniej), kierunek „warszawski” na poziomie ok. 0,2 (pięciokrotnie mniej), a kierunek „poznański” na poziomie ok. 0,1 (dziesięciokrotnie mniej) (ryc. 3.5).

3.2. Edukacja

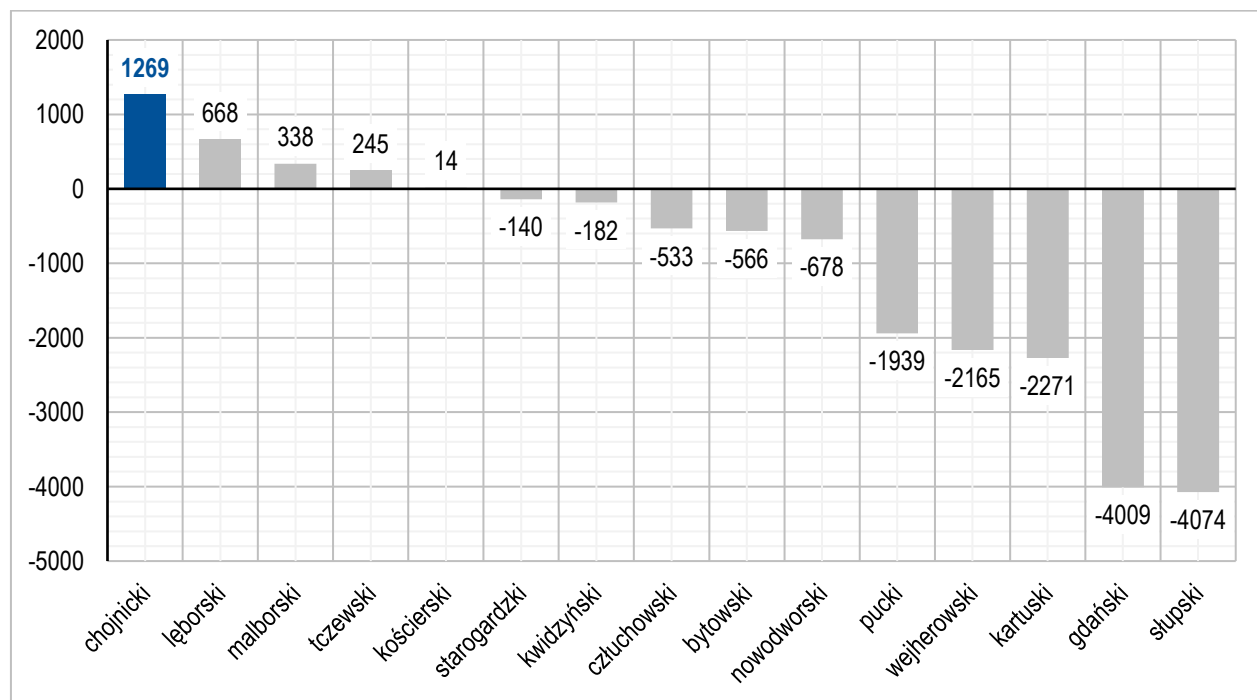
W zakresie oświaty podstawowym zadaniem samorządu powiatowego jest m.in. organizowanie edukacji na poziomie ponadpodstawowym oraz podstawowym w zakresie szkół specjalnych. Powiat Chojnicki odpowiada za kształcenie na tym poziomie poprzez prowadzenie kilkunastu szkół publicznych, a także dotowanie szkół niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osoby prawne i osoby fizyczne. W tabeli 3.1 zamieszczono licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe I stopnia, szkoły branżowe I stopnia specjalne oraz szkoły podstawowe specjalne, funkcjonujące w Powiecie Chojnickim w 2022 r. z uwzględnieniem różnych organów prowadzących.

Tabela 3.1. Licea ogólnokształcące, technika i szkoły branżowe I stopnia działające w 2022 r. w Powiecie Chojnickim

LP	Nazwa szkoły	Organ prowadzący	Siedziba	Liczba uczniów
Szkoły publiczne				
1.	II Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Władysława Andersa w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	643
2.	Liceum Ogólnokształcące im. Filomatów Chojnickich w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	676
3.	Liceum Ogólnokształcące im. Wincentego Pola w Czersku	Powiat Chojnicki	Czersk	314
4.	Kaszubskie Liceum Ogólnokształcące w Brusach	Powiat Chojnicki	Brusy	138
5.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Brusach	Powiat Chojnicki	Brusy	70
6.	Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Chojnicach	Diecezja Pelplińska	Chojnice	112
7.	Technikum im. Stefana Bieszka w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	315
8.	Technikum nr 1 w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	743
9.	Technikum nr 2 w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	615
10.	Technikum nr 3 im. Bohaterów Szarży Pod Krojantami w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	501
11.	Technikum im. Augustyna Szpręgi w Malachinie	Powiat Chojnicki	Malachin	143
12.	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	619
13.	Branżowa Szkoła I Stopnia im. Kazimierza Sikorskiego	Powiat Chojnicki	Brusy	305
14.	Branżowa Szkoła I Stopnia im. Augustyna Szpręgi	Powiat Chojnicki	Malachin	338
15.	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 6 w Chojnicach	Ministerstwo Sprawiedliwości	Chojnice	13
16.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4 w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	155
17.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 3 w Czersku	Powiat Chojnicki	Czersk	100
18.	Branżowa Szkoła I stopnia specjalna nr 2 w Chojnicach	Powiat Chojnicki	Chojnice	34
19.	Branżowa Szkoła I stopnia specjalna	Powiat Chojnicki	Malachin	23

LP	Nazwa szkoły	Organ prowadzący	Siedziba	Liczba uczniów
Szkoły niepubliczne				
20.	Akademickie Liceum Ogólnokształcące "Pomerania"	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna "Pomerania"	Chojnice	103
21.	Chojnicka Szkoła Realna - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Chojnicach	Spoleczne Towarzystwo Edukacyjne	Chojnice	236
22.	Zaoczne Liceum Ogólnokształcące w Łęgu	Marcin Matusiak	Łąg	103
23.	Czerska Szkoła Realna - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Malachinie	Spoleczne Towarzystwo Edukacyjne	Malachin	124
24.	Prestige Liceum Ogólnokształcące w Czersku	Twój Prestige Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Czersk	24
25.	Szkoła Techniczna Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Chojnicach	Bydgoski Zakład Doskonalenia Zawodowego Stowarzyszenie Oświatowo-Techniczne	Chojnice	343
26.	Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych "Pascal" w Chojnicach	Apprendi Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Chojnice	56

źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych (lista szkół i liczba uczniów wg stanu na 2.01.2023 r.).

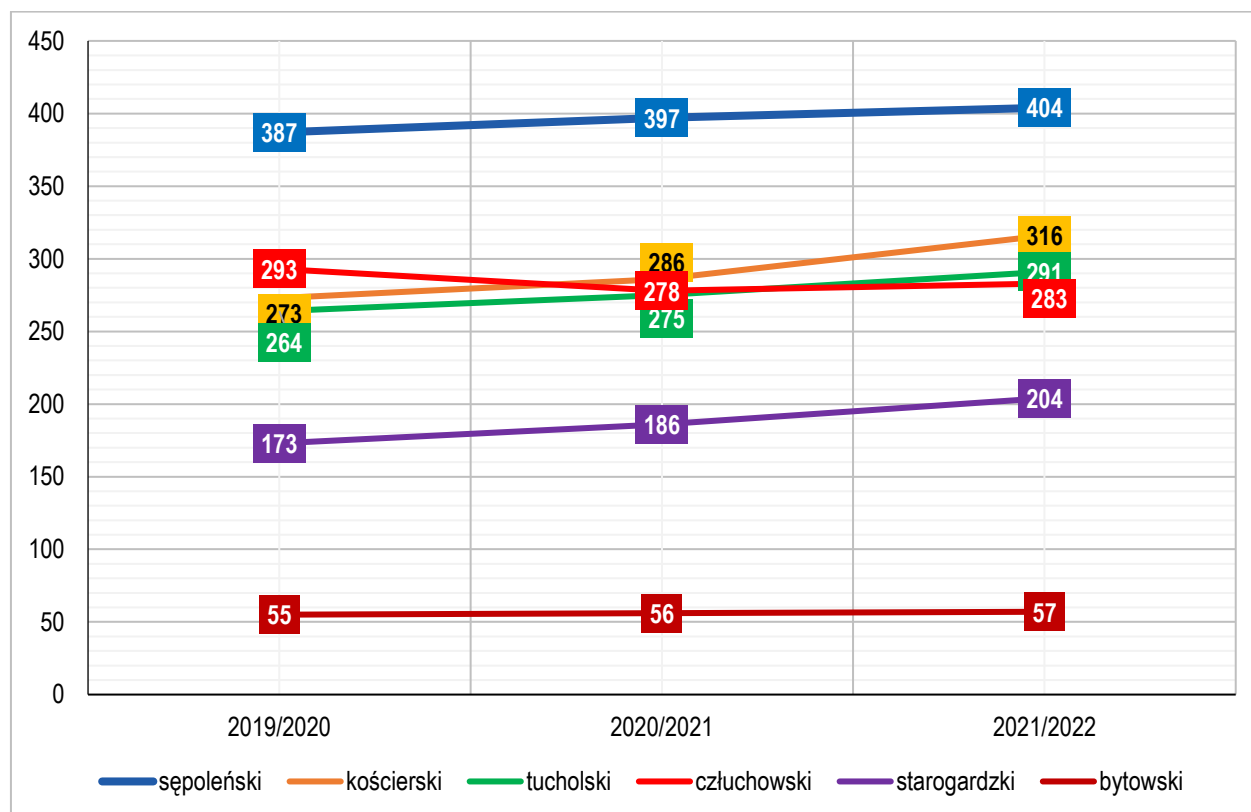
Rycina 3.6. Saldo dojazdów do szkół ponadpodstawowych w powiatach ziemskich województwa pomorskiego w roku szkolnym 2021/2022

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych Ministerstwa Edukacji i Nauki (System Informacji Oświatowej).

Bilans liczby uczniów zamieszkujących powiat chojnicki oraz uczniów uczęszczających do szkół w powiecie prowadzi do kilku ważnych wniosków. Jak bowiem pokazują dane z systemu informacji oświatowej, szkoły ponadpodstawowe Powiatu Chojnickiego przyciągają dużą liczbę uczniów spoza powiatu. Wartość salda powiatowych dojazdów do szkół ponadpodstawowych w przypadku powiatu chojnickiego w roku szkolnym 2021/2022 wynosiła +1269 (liczba miejsc

w szkołach: 3555; liczba uczniów zamieszkujących powiat chojnicki: 2286; liczba uczniów wyjeżdżających do szkół poza powiat: 315; liczba uczniów przyjeżdżających do szkół w powiecie spoza jego granic: 1584). Jest to wartość znacznie przekraczająca wartości dla innych powiatów ziemskich województwa pomorskiego (ryc. 3.6).

Szkoły ponadpodstawowe powiatu chojnickiego ściągają głównie uczniów powiatów sępoleńskiego (400), kościerskiego (320), tucholskiego (290) i człuchowskiego (280). Zmiany w ostatnich 3 latach pokazują wzrost liczby dojazdów do szkół spoza powiatu o ponad 100 uczniów (wzrost we wszystkich powiatach poza człuchowskim i bytowskim) (ryc. 3.7).

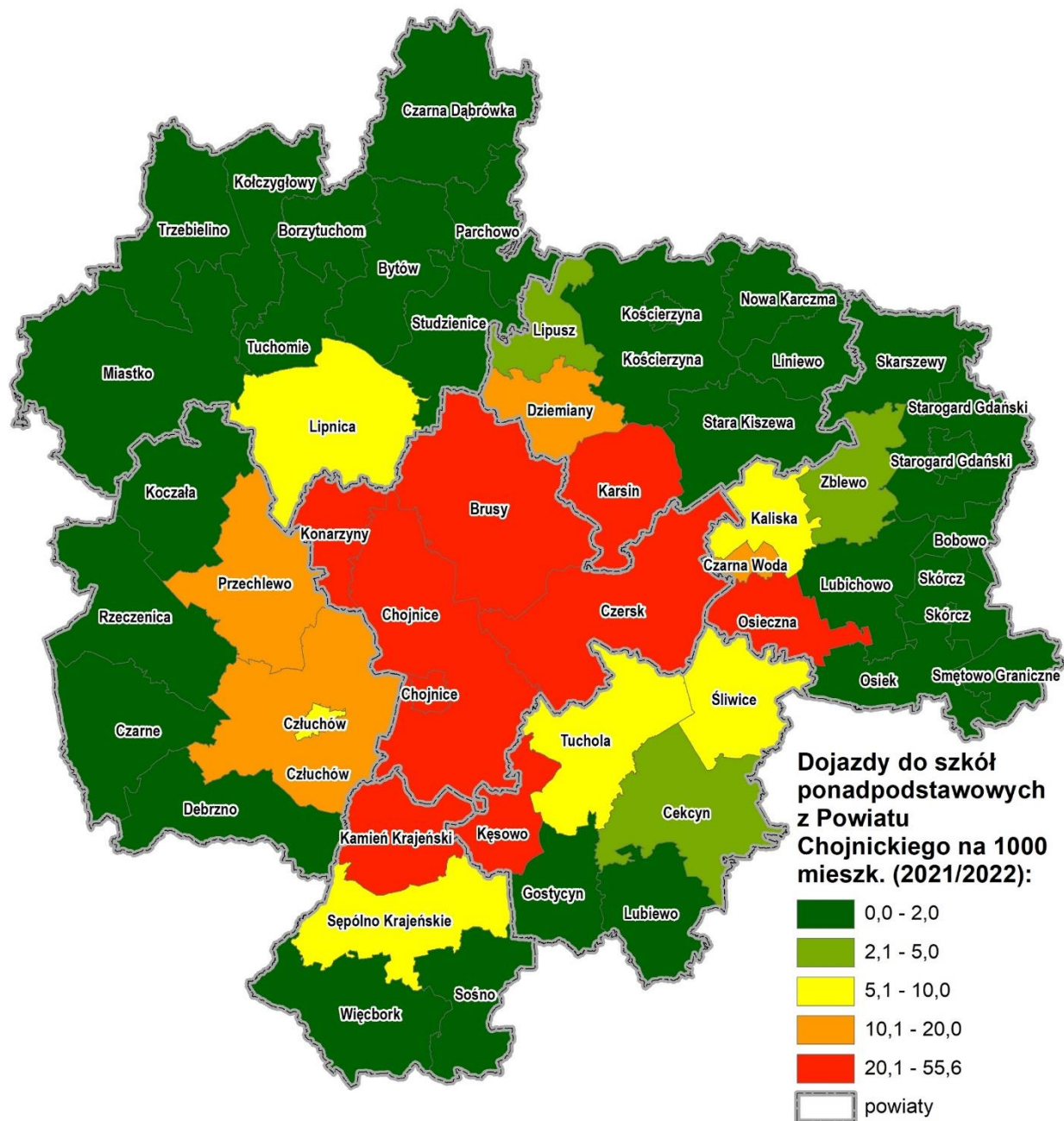

Rycina 3.7. Główne powiatowe źródła dojazdów do szkół ponadpodstawowych w powiecie chojnickim

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych Ministerstwa Edukacji i Nauki (System Informacji Oświatowej).

Uczniowie gmin spoza powiatu dojeżdżający do szkół ponadpodstawowych powiatu chojnickiego to przede wszystkim (ryc. 3.8):

- (1) Kamień Krajeński (250 uczniów),
- (2) Karsin (240),
- (3) Sępólno Krajeńskie (140),
- (4) Tuchola (125),
- (5) gm. Człuchów (125),
- (6) Osieczna (95),
- (7) Kęsowo (85),
- (8) Przechlewo (70),
- (9) m. Człuchów (70),
- (10) Dziemiany (60).

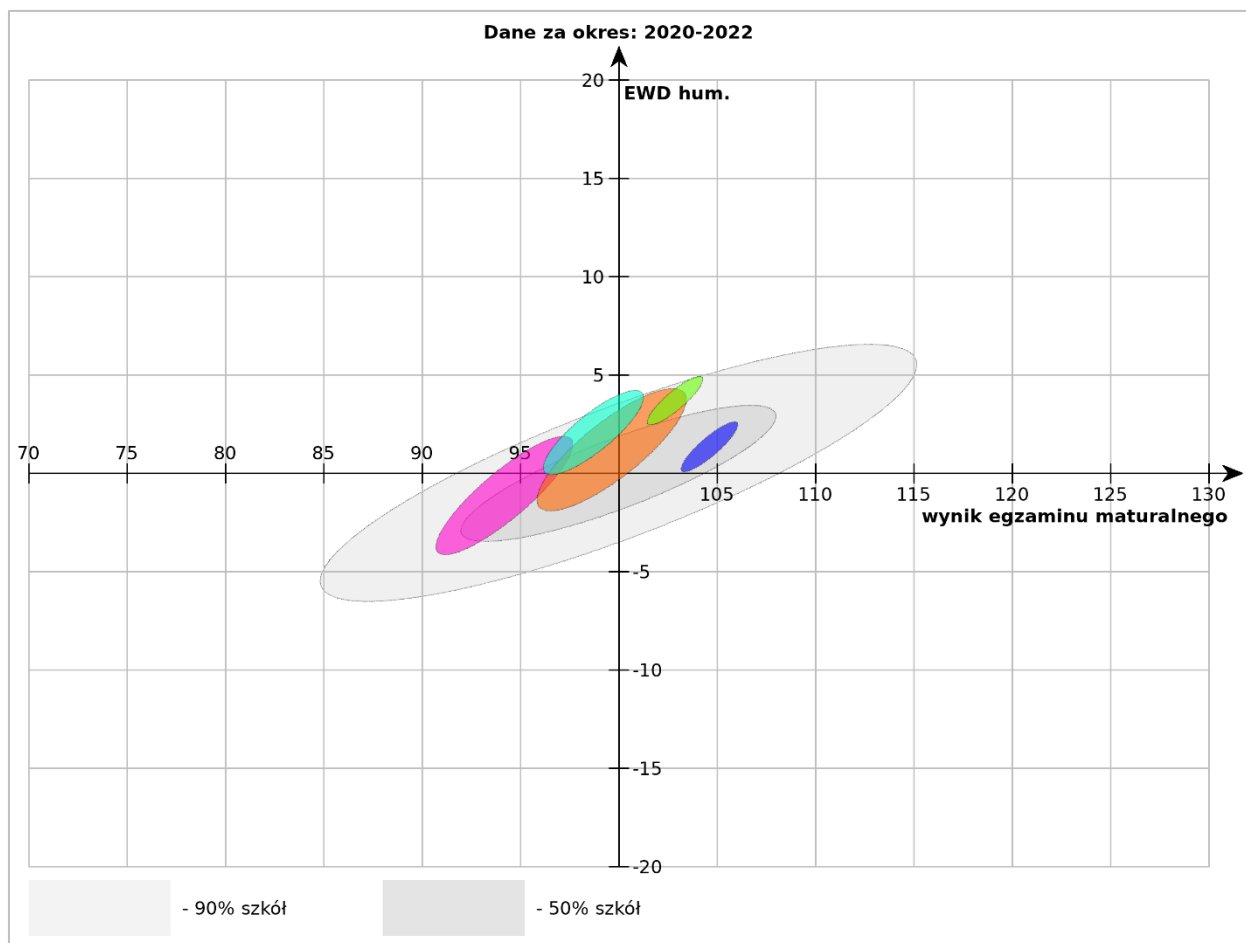

Rycina 3.8. Zasięg oddziaływania szkół ponadpodstawowych w powiecie chojnickim

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych Ministerstwa Edukacji i Nauki (System Informacji Oświatowej).

Jak pokazuje analiza Edukacyjnej Wartości Dodanej, szkoły z powiatu chojnickiego w większości wyraźnie podnoszą poziom wyników edukacyjnych swoich uczniów z części humanistycznej. Edukacyjna wartość dodana dla większości szkół z powiatu chojnickiego przyjmuje wartości dodatnie (położenie środka elipsy ponad osią x): matura 101,5%, EWD: +1,9; najlepsze pod tym względem są (ryc. 3.9):

1. LO im. Filomatów Chojnickich,
2. LO im. Wincentego Pola w Czersku,
3. Katolickie LO im. R. Traugutta w Chojnicach,
4. II LO im. Gen. Władysława Andersa w Chojnicach.

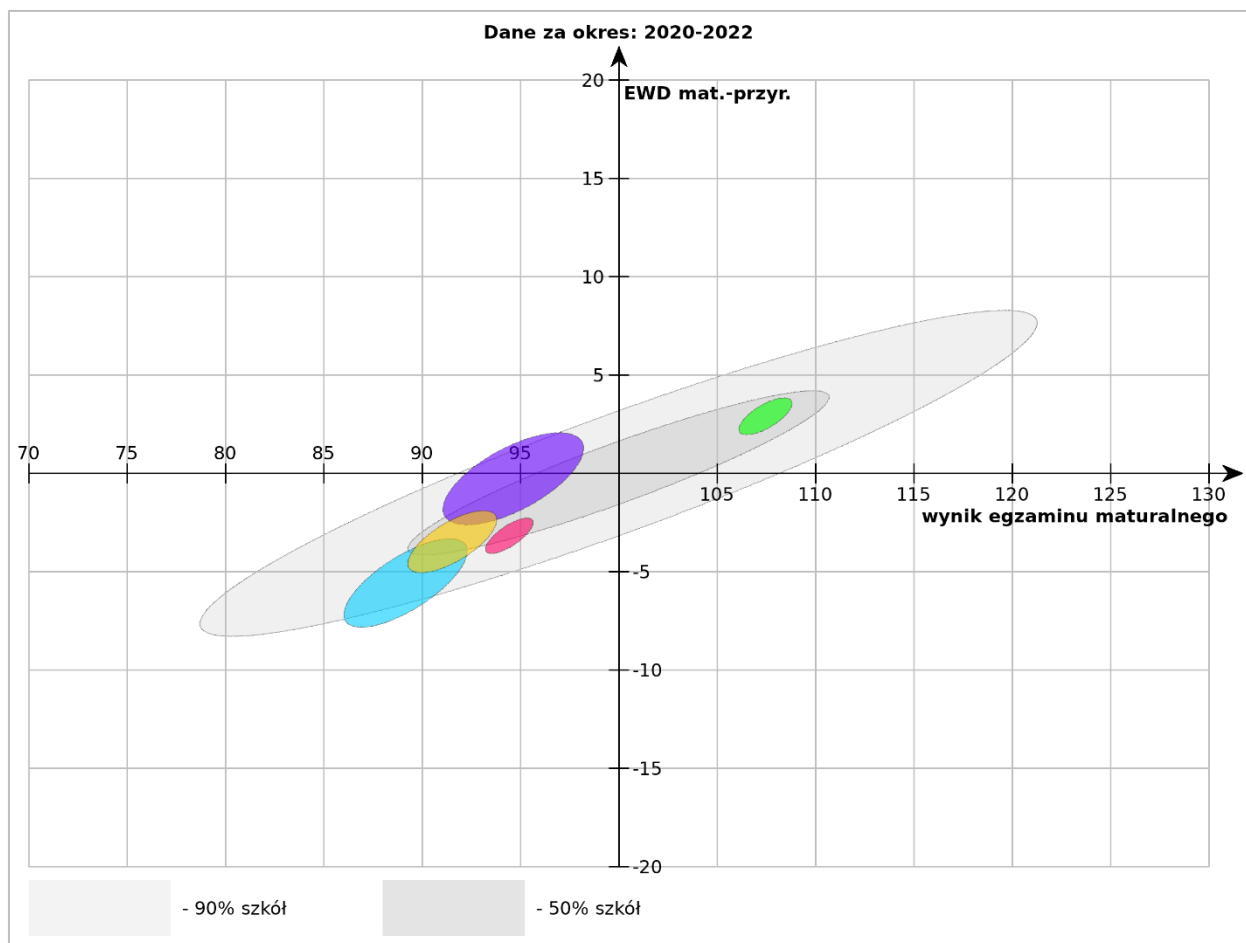

Szkoła	Liczba uczniów
■ II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. GEN. WŁADYSŁAWA ANDERSA W CHOJNICACH (ul. Świętopełka 1, 89-600 Chojnice)	476 ⓘ
■ KASZUBSKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W BRUSACH (ul. Ogrodowa 2, 89-632 Brusy)	79 ⓘ
■ KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. ROMUALDA TRAUGUTTA W CHOJNICACH (ul. Grunwaldzka 1, 89-600 Chojnice)	73 ⓘ
■ LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. FILOMATÓW CHOJNICKICH W CHOJNICACH (ul. Nowe Miasto 4-6, 89-600 Chojnice)	507 ⓘ
■ LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. WINCENTEGO POLA W CZERSKU (ul. Szkolna 3, 89-650 Czersk)	165 ⓘ

Rycina 3.9. Wyniki egzaminu maturalnego i EWD dla szkół z powiatu chojnickiego (egzaminu humanistyczne, tj. język polski, historia, WOS)

źródło: kalkulator EWD, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

Z kolei w zakresie tzw. części matematyczno-przyrodniczej, szkoły z powiatu chojnickiego w większości nie podnoszą poziomu wyników edukacyjnych swoich uczniów. Edukacyjna wartość dodana dla większości szkół z Powiatu Chojnickiego przyjmuje wartości ujemne (położenie środka elipsy poniżej osi x). Matura: 97,7% EWD: -1,3 (ryc. 3.10).

Szkoła	Liczba uczniów
■ II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. GEN. WŁADYSŁAWA ANDERSA W CHOJNICACH (ul. Świętopelka 1, 89-600 Chojnice)	476 i
■ KASZUBSKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W BRUSACH (ul. Ogrodowa 2, 89-632 Brusy)	79 i
■ KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. ROMUALDA TRAUGUTTA W CHOJNICACH (ul. Grunwaldzka 1, 89-600 Chojnice)	73 i
■ LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. FILOMATÓW CHOJNICKICH W CHOJNICACH (ul. Nowe Miasto 4-6, 89-600 Chojnice)	507 i
■ LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. WINCENTEGO POLA W CZERSKU (ul. Szkolna 3, 89-650 Czersk)	164 i

Rycina 3.10. Wyniki egzaminu maturalnego i EWD dla szkół z powiatu chojnickiego (egzaminu matematyczno-przyrodnicze, tj. matematyka, geografia, biologia, chemia, fizyka)

źródło: kalkulator EWD, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

3.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Zgodnie z tzw. ustawą ustrojową (*Ustawa o samorządzie powiatowym*, 1998), powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie promocji i ochrony zdrowia (art. 4 ust. 1 pkt 1) i pomocy społecznej (art. 4 ust. 1 pkt 2). Zgodnie z obowiązującymi przepisami, do zadań własnych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez powiat należy w szczególności: 1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców powiatu – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami; 2) inicjowanie, wspomaganie i monitorowanie działań lokalnej wspólnoty samorządowej w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej prowadzonych na terenie powiatu; 3) pobudzanie działań na rzecz indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za zdrowie i na rzecz ochrony zdrowia; 4) podejmowanie innych działań wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych. Samorząd powiatowy pełni zwykle istotną rolę w sektorze świadczeń leczenia szpitalnego i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS) – niniejsza diagnoza będzie dotyczyła głównie tego zakresu kompetencji. Ponadto, zostaną także przedstawione najważniejsze ustalenia diagnostyczne dotyczące sektora pomocy społecznej, które Powiat Chojnicki realizuje poprzez swoją jednostkę organizacyjną – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

Ważnym zadaniem publicznym realizowanym przez samorząd powiatu jest organizacja lokalnego systemu ochrony zdrowia w zakresie leczenia szpitalnego. Powiat Chojnicki jest organem założycielskim **Szpitala Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach**. Szpital w Chojnicach jest jednym z ważniejszych tego typu podmiotów w województwie pomorskim. Zgodnie z uchwalonym Statutem, podstawowym celem Szpitala jest prowadzenie działalności leczniczej na rzecz ludności zamieszkałej na obszarze jego działania oraz osób spoza tego obszaru poprzez: 1) udzielanie świadczeń zdrowotnych stacjonarnych, ambulatoryjnych i specjalistycznych oraz promocję zdrowia i edukację zdrowotną, 2) prowadzenie działalności mającej na celu kształcenie osób przygotowujących się do wykonywania zawodu medycznego oraz realizowanie programów dokształcania, 3) prowadzenie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia. Szpital realizuje swoje zadania poprzez oddziały, działy, pracownie i zakłady, wśród których są:

- oddział ginekologiczno-położniczy,
- oddział otolaryngologiczny,
- oddział okulistyczny,
- oddział neonatologiczny,
- oddział anestezjologii i intensywnej terapii,
- oddział chirurgii ogólnej,
- oddział pediatriczny,
- oddział pulmonologii,
- oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej,
- oddział neurologiczny,
- oddział chorób wewnętrznych,
- oddział kardiologiczny z pracownią kardiologii inwazyjnej,
- oddział chemioterapii dzienny,
- oddział urologii i onkologii urologicznej,
- szpitalny oddział ratunkowy,
- dział epidemiologii,
- dział rehabilitacji,
- zakład diagnostyki obrazowej,

- zakład patomorfologii,
- zespoły ratownictwa medycznego,
- centralne laboratorium diagnostyczne,
- stacja dializ,
- blok operacyjny,
- apteka szpitalna.

Analiza wielkości umów realizowanych w ramach świadczeń finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia pokazuje tendencję wzrostową w ostatnich latach. **Umowy na realizację świadczeń leczenia szpitalnego w Szpitalu w Chojnicach wzrosły w okresie 2015-2021 o ok. 88%** (tab. 3.2) z blisko 63 mln zł do ponad 118 mln zł. W tym samym okresie Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, który w 2015 r. realizował umowy na sumę wyższą niż Szpital w Chojnicach, odnotował niższy wzrost – o ok. 56% (z 69 do 108 mln zł.). Zmiany finansowania świadczeń leczenia szpitalnego pokazują ogólny wzrost wielkości nakładów na ten cel we wszystkich porównywanych podmiotach, choć ich względna pozycja ulegała zmianom. **Szpital w Chojnicach z drugiego w kolejności stał się pierwszym (pod względem wielkości umów)**. Dane te pokazują spadek względnego znaczenia szpitali w Człuchowie (wzrost kwoty umów na poziomie „tylko” ok. 31% i ostatnia pozycja w 2021 r.), Tucholi (wzrost o ok. 60%), Bytowie (wzrost o ok. 65% i spadek zmiana pozycji ze Szpitalem Miejskim w Miastku) oraz wspomniany wcześniej szpital w Kościerzynie.

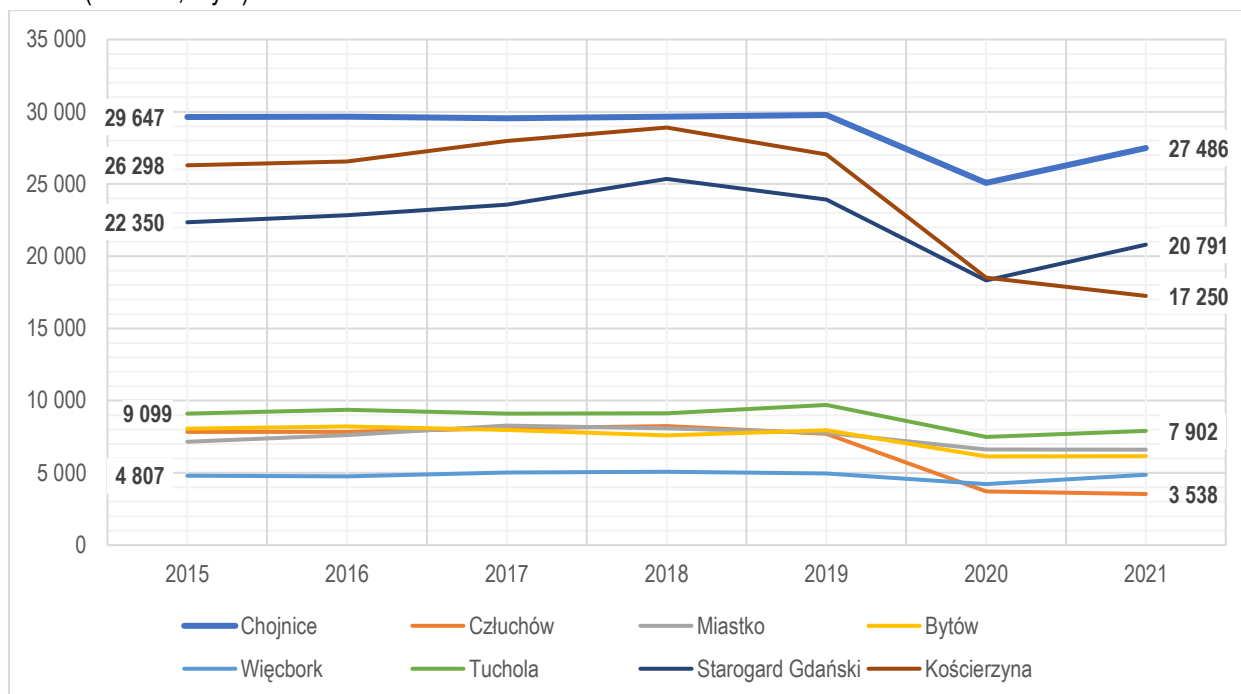
Tabela 3.2. Wielkość umów na realizację świadczeń leczenia szpitalnego w powiecie chojnickim i placówkach sąsiednich w latach 2015-2021

Szpital	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szpital specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach	62,9	65,6	73,5	92,5	100,7	108,5	118,3
Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Sp. z o.o.	69,2	71,6	82,3	102,5	116,2	113,2	108,2
Szpital Św. Jana w Starogardzie Gdańskim	43,3	45,5	53,8	67,5	73,6	76,3	78,8
„Szpital Tucholski” Sp. z o.o.	21,3	21,8	25,3	30,0	31,9	32,6	34,0
Szpital Miejski w Miastku Sp. z o.o.	14,1	15,3	20,9	24,6	27,5	28,3	28,1
Szpital Powiatu Bytowskiego Sp. z o.o.	15,8	16,5	18,6	22,1	23,7	25,6	26,1
Szpital Powiatowy im. Dr A. Gacy i Dr J. Łaskiego – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Więcborku	10,9	12,8	15,0	17,7	19,5	20,9	22,2
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie	12,7	13,6	15,2	18,2	21,4	17,4	16,6

źródło: Informator o umowach NFZ.

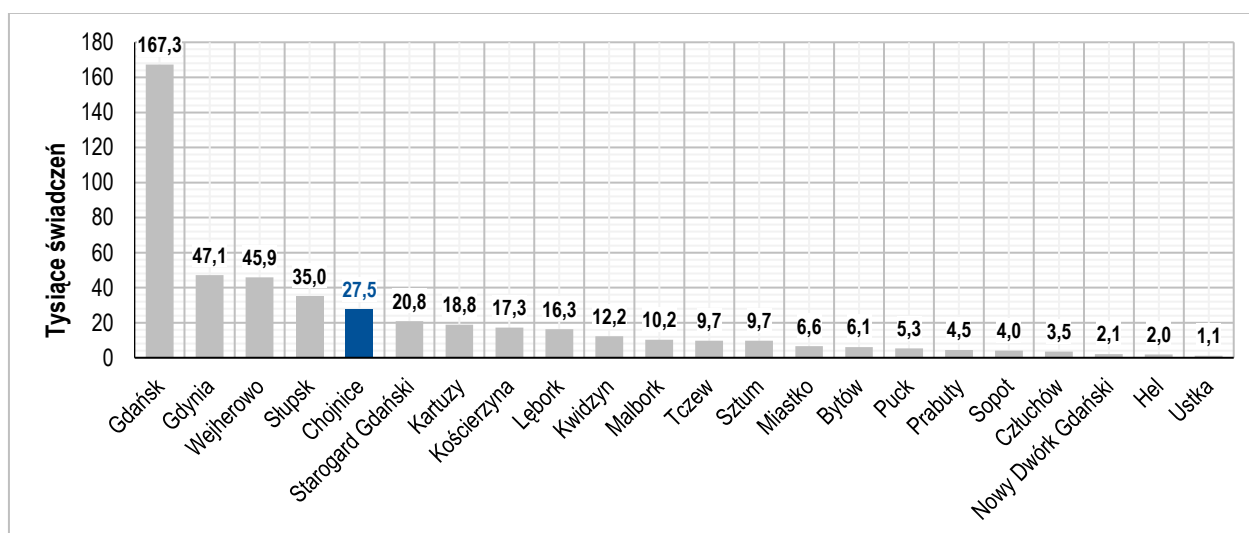
Podobne wnioski płyną z analizy zmiany liczby świadczeń udzielonych we wspomnianych placówkach. Potwierdzają one, że **rola Szpitala w Chojnicach w ostatnich latach wyraźnie wzrosła**. W 2015 r. Szpital w Chojnicach udzielił ok. 30 tys. świadczeń (ryc. 3.11). Więcej świadczeń w województwie pomorskim udzielono w tym roku tylko w Gdańsku (ok. 185 tys.), Gdyni (ok. 64 tys.), Wejherowie (ok. 54 tys.) i Słupsku (ok. 43 tys.). **Chojnice były zatem piątym co do wielkości ośrodkiem świadczenia usług leczenia szpitalnego w regionie i najsilniejszym w tej części kraju** (tj. pogranicze województw pomorskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-

pomorskiego i wielkopolskiego). W okresie 2015-2021 liczba świadczeń udzielonych w Szpitalu w Chojnicach spadła o ok. 7% do 27,5 tys. (ryc. 3.11), jednak była to jedna z najkorzystniejszych sytuacji w całym regionie (ryc. 3.11). Wiele szpitali znacznie mocniej odczuło zmiany w sektorze ochrony zdrowia wywołane problemami strukturalnymi i skutkami pandemii COVID-19 – np. liczba świadczeń w szpitalu w Człuchowie zmniejszyła się w tym samym okresie o 55% (do ok. 3,5 tys.), w Tczewie o 42% (do ok. 9,7 tys.), w Kościerzynie o 34% (do ok. 17,3 tys.), a w Bytowie o 24% (do ok. 6,1 tys.).

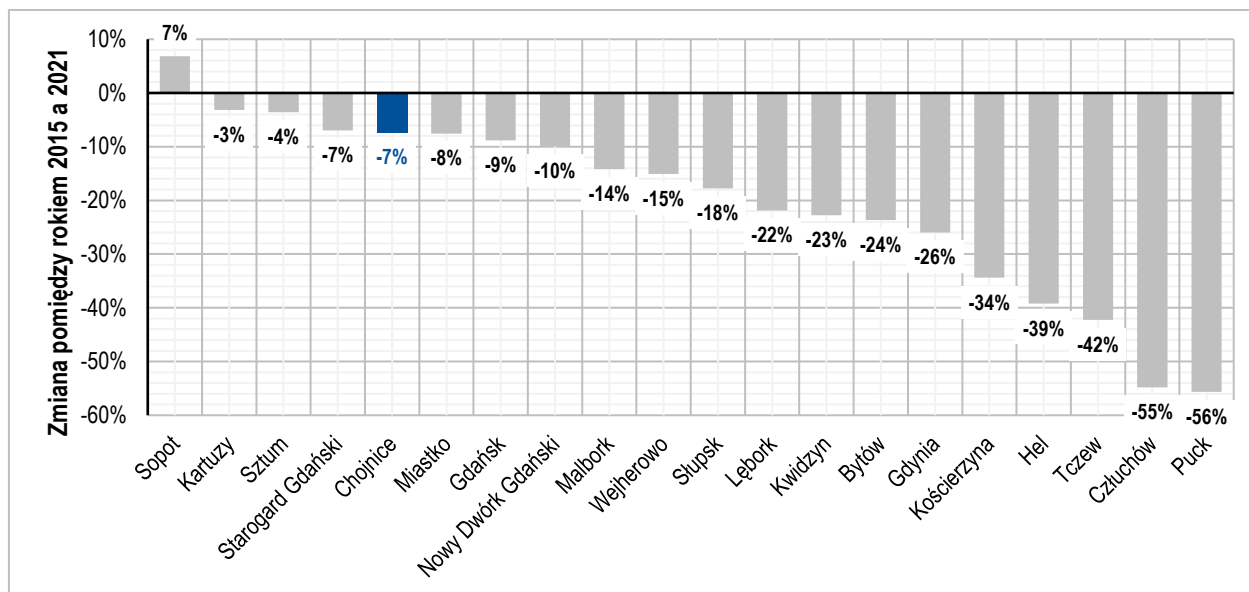
Rycina 3.11 Zmiany liczby udzielonych świadczeń w szpitalu w Chojnicach i powiatach sąsiadujących z powiatem chojnickim w latach 2015-2021

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

Rycina 3.12. Liczba świadczeń leczenia szpitalnego udzielonych w miastach województwa pomorskiego w 2021 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

Rycina 3.13. Zmiana liczby świadczeń leczenia szpitalnego (2015/2021) udzielonych w gminach województwa pomorskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

W okresie 2015-2021 (a szczególnie w ostatnich 2 latach) wzrostowi roli Szpitala w Chojnicach towarzyszyły zmiany znaczenia podmiotów świadczących usługi leczenia szpitalnego w powiatach sąsiednich, a także zmiany zachowań pacjentów wybierających świadczeniodawców. Ewolucję znaczenia tego podmiotu widać najwyraźniej na przedstawionych w diagnozie mapach (ryc. 3.14-3.17) oraz danych zamieszczonych w tabeli 3.3. **Szpital w Chojnicach wyraźnie poszerzył zasięg swojego oddziaływania i ze „szpitala powiatowego” stał się (w sensie zasięgu oddziaływania) „szpitalem regionalnym”**. Jeszcze w 2015 r. był on szpitalem I wyboru tylko dla mieszkańców 5 gmin Powiatu Chojnickiego oraz 2 gmin spoza Powiatu: Lipnica (Powiat Bytowski) i Kamień Krajeński (Powiat Sępoleński). W 2021 r. do tego grona dołączyło jeszcze 5 gmin Powiatu Człuchowskiego (miasto Człuchów, gmina Człuchów, gmina Przechlewo, gmina Rzeczenica, gmina Debrzno) oraz gmina Karsin z Powiatu Kościerskiego. Warto także dodać, że oprócz wymienionych 13 gmin, rola Szpitala w Chojnicach zwiększyła się także w innych jednostkach. Wśród nich są (por. ryc. 3.14 i 3.15):

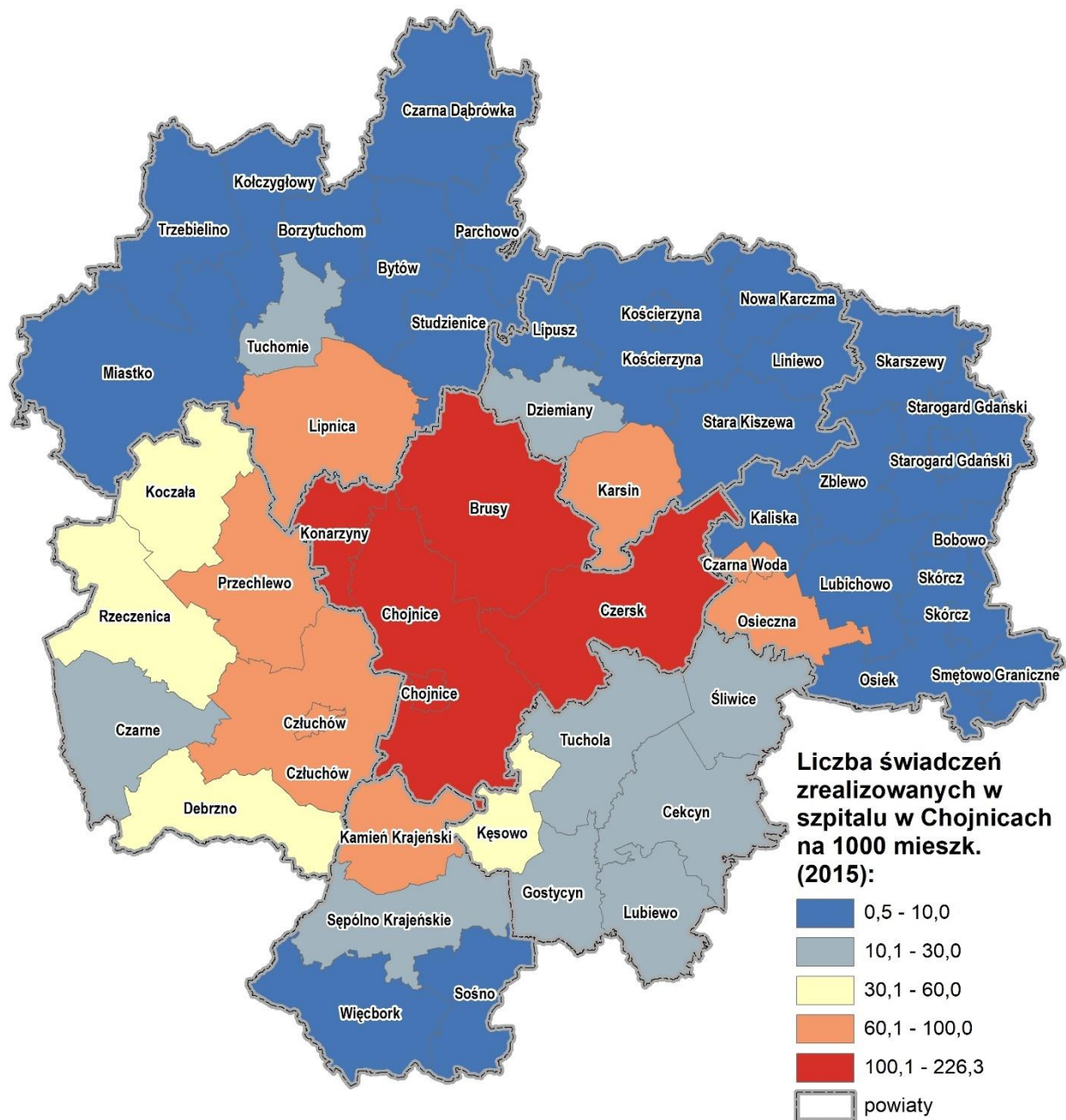
- z powiatu sępoleńskiego: gmina Sępólno Krajeńskie (wzrost wartości wskaźnika liczby świadczeń na 1000 mieszkańców z ok. 26 w 2015 r. do ok. 38 w 2021 r. i wzrost udziału świadczeń realizowanych w szpitalu w Chojnicach z 12% do 18%);
- z powiatu tucholskiego: gmina Gostycyn (wzrost wskaźnika z 12 do 30 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 6% do 13%), gmina Kęsowo (wzrost wskaźnika z 49 do 65 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 22% do 26%), gmina Śliwice (wzrost wskaźnika z 17 do 29 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 8% do 14%), gmina Tuchola (wzrost wskaźnika z 21 do 32 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 9% do 15%), gmina Cekcyn (wzrost wskaźnika z 12 do 21 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 5% do 10%);
- z powiatu człuchowskiego: gmina Czarne (wzrost wskaźnika z 29 do 34 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 11% do 16%);
- z powiatu kościerskiego: gmina Dziemiany (wzrost wskaźnika z 25 do 56 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 9% do 27%);

- z powiatu starogardzkiego: gmina Osieczna (wzrost wskaźnika z 60 do 61 świadczeń na 1000 mieszkańców i udziału z 26% do 28%); i gmina Czarna Woda (dane w przypadku tej gminy niestety są niepełne, wiadomo jednak, że jest ona silnie powiązana w zakresie leczenia szpitalnego z Chojnicami);

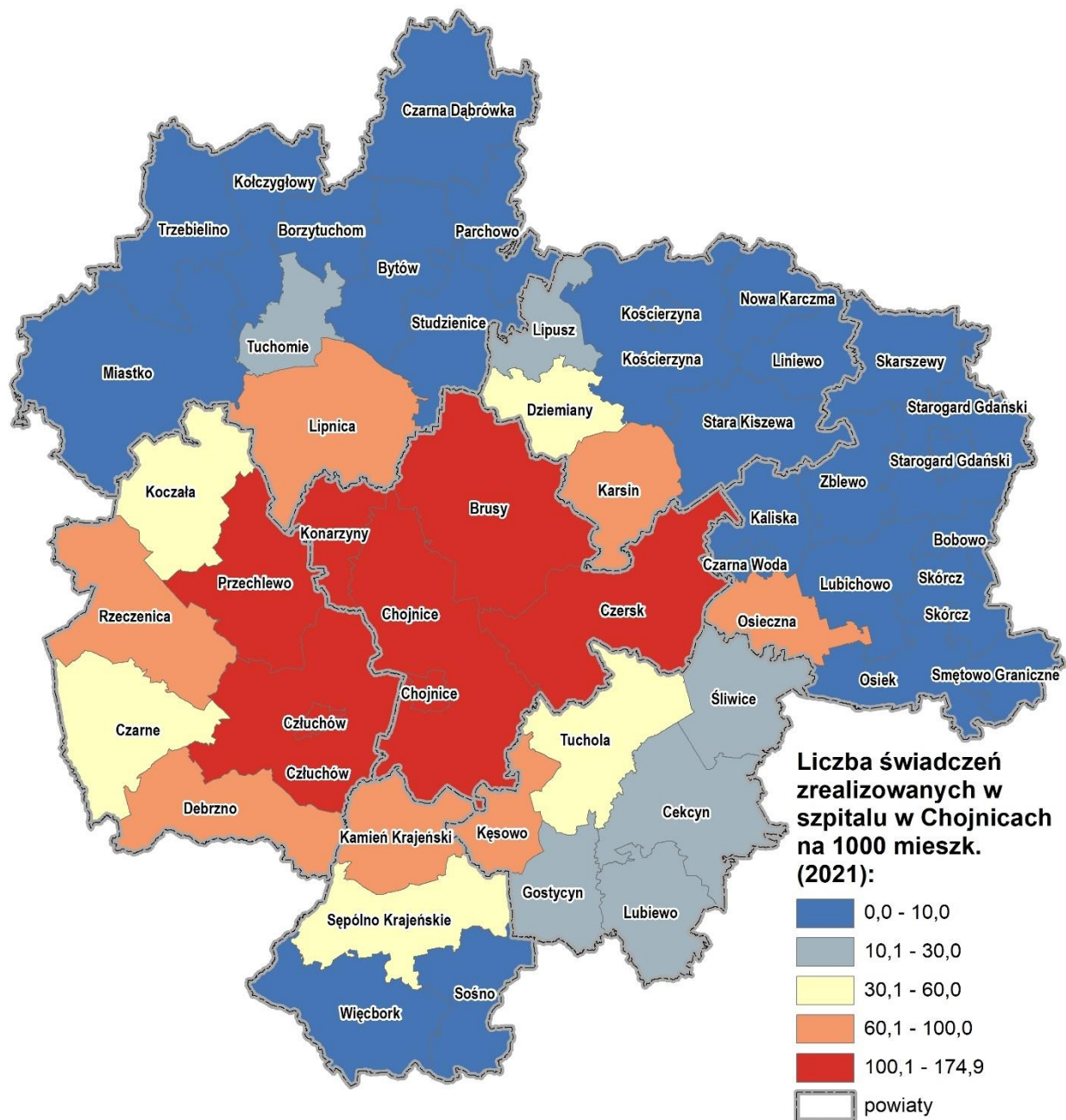
Tabela 3.3. Gminy najsilniej związane ze szpitalem w Chojnicach w zakresie realizacji świadczeń leczenia szpitalnego

Lp	Gmina zamieszkania	% świadczeń w Szpitalu w Chojnicach w 2015 r.	% świadczeń w Szpitalu w Chojnicach w 2021 r.	Miejsce szpitala w Chojnicach
1	gm. Chojnice	79,1%	75,3%	szpital I wyboru
2	m. Chojnice	79,3%	74,9%	szpital I wyboru
3	Brusy	73,5%	72,4%	szpital I wyboru
4	Konarzyny	77,6%	72,2%	szpital I wyboru
5	Czersk	69,9%	66,5%	szpital I wyboru
6	gm. Człuchów	29,3%	48,9%	szpital I wyboru
7	Przechlewo	32,4%	47,9%	szpital I wyboru
8	Karsin	32,3%	46,3%	szpital I wyboru
9	m. Człuchów	22,1%	40,5%	szpital I wyboru
10	Kamień Krajeński	43,0%	39,2%	szpital I wyboru
11	Debrzno	21,5%	36,3%	szpital I wyboru
12	Rzeczenica	21,2%	33,2%	szpital I wyboru
13	Lipnica	29,3%	30,1%	szpital I wyboru
14	Czarna Woda	29,9%	29,9%	szpital II wyboru
15	Osieczna	26,3%	27,6%	szpital II wyboru
16	Dziemiany	9,1%	26,6%	szpital II wyboru
17	Kęsowo	21,7%	26,1%	szpital II wyboru
18	Koczała	13,6%	21,4%	szpital II wyboru

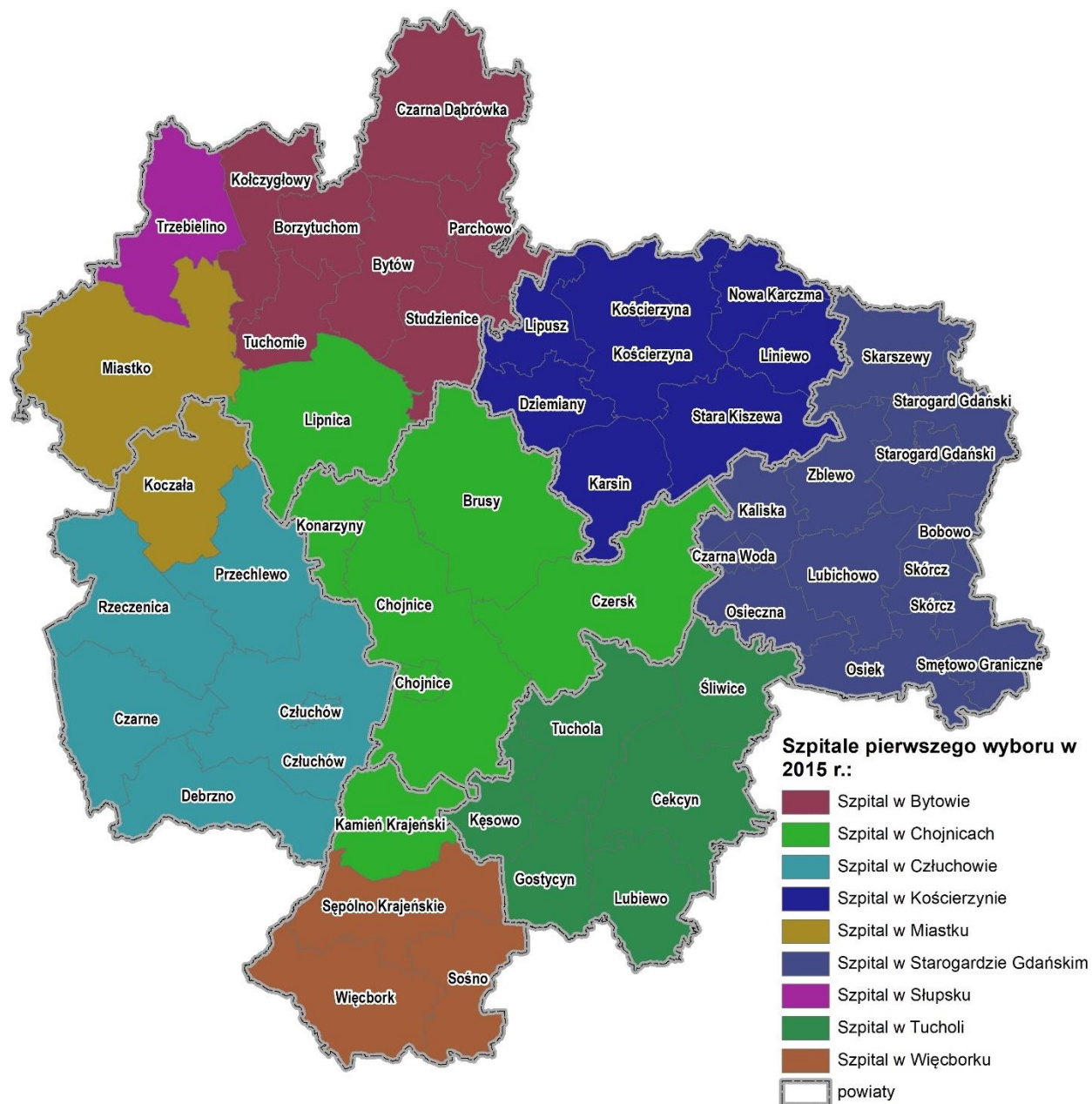
opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

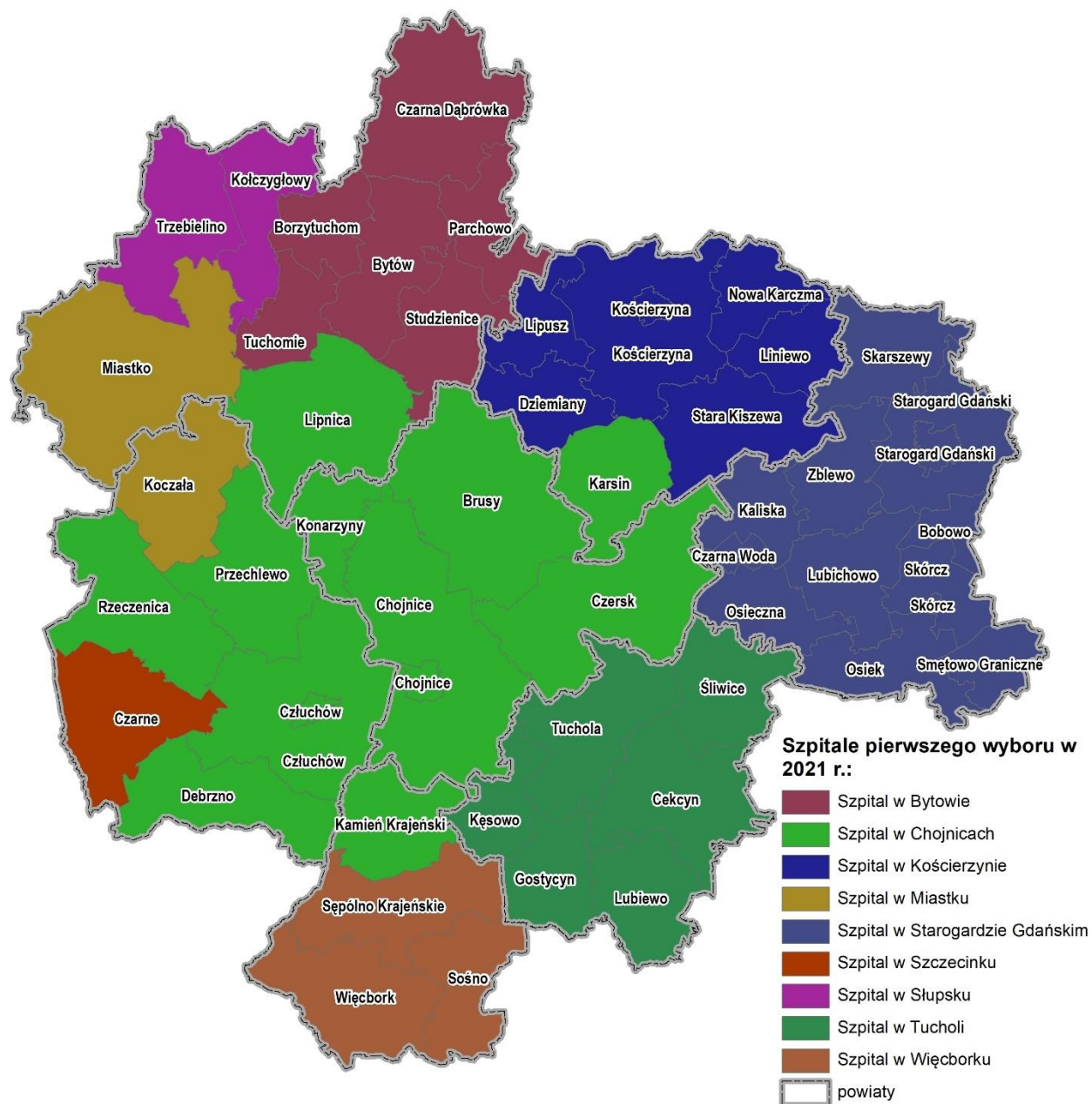
Rycina 3.14. Zasięg oddziaływania szpitala w Chojnicach w 2015 r.
 opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

Rycina 3.15. Zasięg oddziaływania szpitala w Chojnicach w 2021 r.
opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

Rycina 3.16. Szpitale pierwszego wyboru dla mieszkańców gmin powiatu chojnickiego i powiatów sąsiednich w 2015 r. opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

Rycina 3.17. Szpitale pierwszego wyboru dla mieszkańców gmin powiatu chojnickiego i powiatów sąsiednich w 2021 r. opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych NFZ.

4. Diagnoza sytuacji gospodarczej i finansowej

4.1. Gospodarka i przedsiębiorczość

Lokalna gospodarka jest centralnym czynnikiem w tworzeniu potencjału rozwojowego. Przedsiębiorczość mieszkańców oraz działalności prowadzone na danym obszarze prowadzą do wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia, co stanowi rdzeń strategicznego planowania. Poziom rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczość, a także stopień rozwoju kapitału ludzkiego, są na szczeblu powiatowym kształtowane przez szereg czynników wewnętrznych i zewnętrznych. „Pod pojęciem rozwoju społeczno-gospodarczego generalnie rozumie się całokształt zmian, jakim podlegają zarówno społeczeństwo, jak i gospodarka. Jest to proces złożony i długotrwały.” (Parysek, 2018).

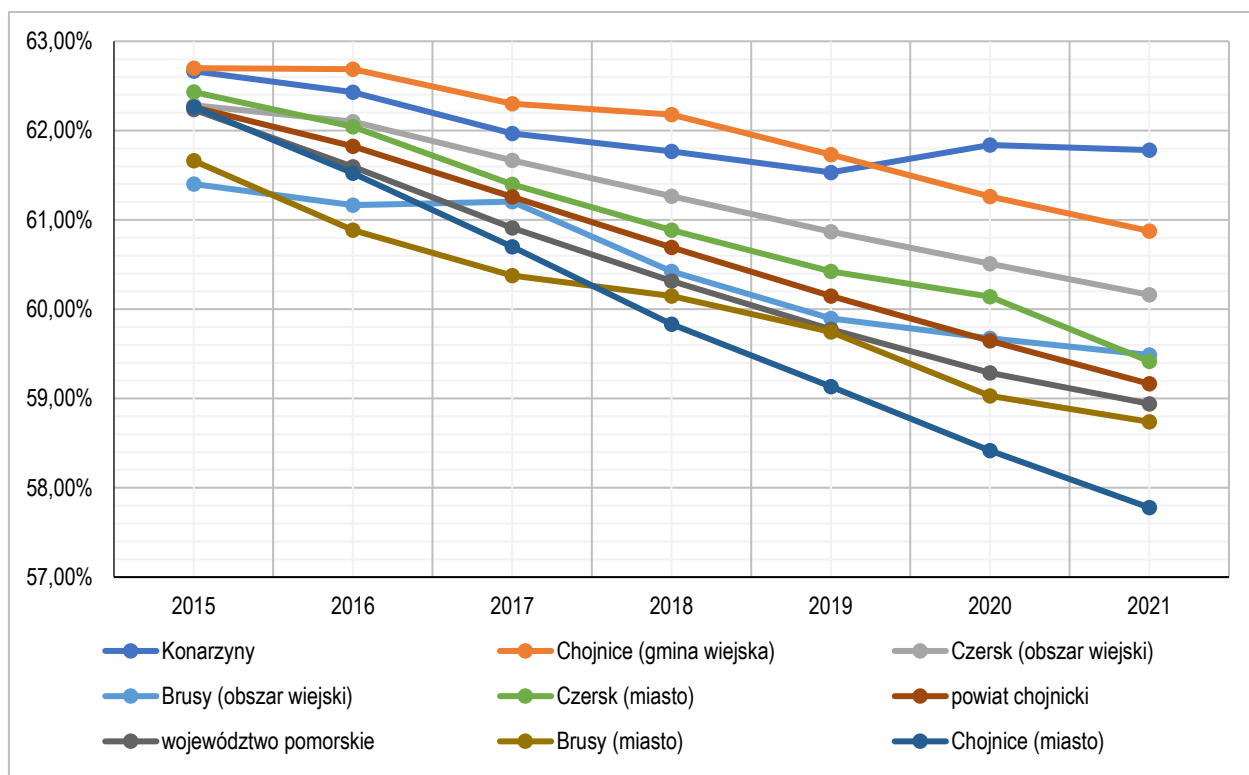
Na obecny stan tego procesu w bardzo istotny sposób wpływa wielkość i jakość kapitału terytorialnego, który kształtuje specyficzne dla każdego powiatu środowisko prowadzenia działalności gospodarczej, jak również życia społecznego, zawodowego i osobistego mieszkańców. Rozwój lokalny związany jest ściśle z rozwojem przedsiębiorczości, w związku z tym władze powinny kierować i wspierać całokształt procesów, jakim podlegają zarówno społeczeństwo, jak i gospodarka. Poprzez poprawę dostępności przestrzennej i informacyjnej, a także promocję i inne działania marketingowe, samorząd jest w stanie zwiększać atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą powiatu.

Często specyfika danego powiatu wynika z jego geograficznego usytuowania, sąsiadujących jednostek terytorialnych, odległości od dużych miast, czy stopnia rozwoju infrastruktury. Można wyróżnić wiele zadań na rzecz rozwoju gospodarczego jednostki terytorialnej i miejscowej społeczności, które wynikają z podstawowych funkcji samorządu terytorialnego; ich podstawą powinno być stymulowanie rozwoju przez wprowadzenie stosownych ułatwień i udogodnień, a także podejmowanie działań promocyjnych i udostępnianie lokalnych zasobów. Ponadto, czynnikami korzystnymi dla stanu gospodarki i przedsiębiorczości w powiecie jest wysoka aktywność gospodarcza i ambicje mieszkańców, dostępność funduszy i zewnętrznych środków pomocowych związanych z rozwojem innowacyjności, jak również istniejące i tworzone strefy aktywności gospodarczej, indukujące efekty mnożnikowe przedsiębiorstw.

Większość z małych podmiotów na terenie powiatu chojnickiego zajmuje się działalnością usługową i handlową. Prowadzona jest również działalność produkcyjna – przede wszystkim w sektorze przetwórstwa drewna, przetwórstwa spożywczego, budownictwa oraz przemysłu maszynowego i metalowego. Powiat znajduje się w obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (PSSE), która działa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i we wschodniej części województwa pomorskiego. Instytucja ta jest częścią Polskiej Strefy Inwestycji, a jej zadaniem jest wsparcie przedsiębiorczości poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju małych, średnich i dużych firm (gminachojnice.com.pl). powiększenie obszaru PSSE o nowe tereny położone w Kwidzynie, Starogardzie Gdańskim, Malborku, Sztumie, Człuchowie i Chojnicach w 2001 roku związane było ze wzrostem bezrobocia oraz koniecznością restrukturyzacji zakładów przemysłowych. Obecnie inicjatywa to stanowi szansę rozwojową dla powiatu, poprzez zwiększanie zainteresowania inwestorów gruntami na jego terenie.

Istotnym elementem sytuacji gospodarczej obszaru jest struktura wieku ludności, w szczególności udział osób w wieku produkcyjnym, obrazujący kapitał ludzki jednostki terytorialnej. Znacząca różnica pomiędzy liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, może generować duże obciążenie infrastruktury społecznej, przy jednoczesnym zmniejszeniu wpływów do budżetu z podatków, związanym z niską aktywnością zawodową ludności. Udział osób w wieku produkcyjnym (17 lat i starszych) w ogóle liczby ludności w gminach powiatu chojnickiego i województwie pomorskim w latach 2015-2021, został przedstawiony na rycinie 4.1.

W analizowanym okresie widoczny jest spadek udziału we wszystkich gminach, jak również ogółem w województwie – wyjątek stanowi gmina Konarzyny, która w okresie 2019-2021 odnotowała wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym o 0,3%. Bardzo nieznaczny wzrost, o mniej niż 0,1%, miał miejsce również na obszarze wiejskim gminy Bursy, pomiędzy latami 2016 i 2017. Największy spadek można zaobserwować w przypadku miasta Chojnice, gdzie w latach 2015-2021 udział zmniejszył się o 4,5%, osiągając najniższą wartość wśród wszystkich gmin w powiecie. Ogółem w powiecie chojnickim udział osób w wieku produkcyjnym był w 2021 roku nieznacznie wyższy niż w województwie pomorskim, osiągając 59,16 %, względem 58,94%.

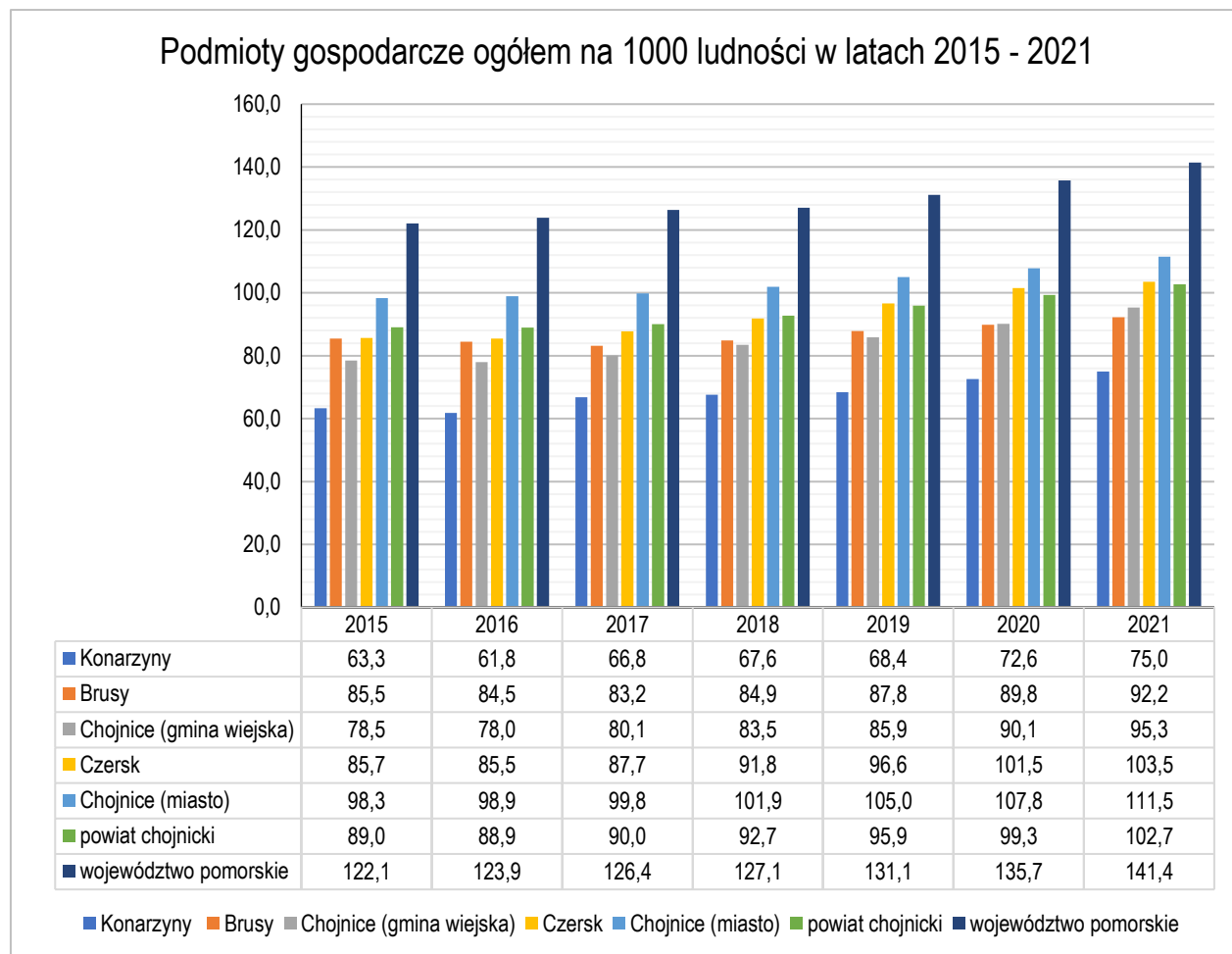

Rycina 4.1. Udział osób w wieku produkcyjnym (17 lat i starszych) w ogólnej liczbie ludności w latach 2015 – 2021
opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozytywnym aspektem związanym z gospodarką powiatu jest zwiększająca się liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, która w 2021 wyniosła 1027. Podobny trend dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (w 2021 roku najwięcej takich osób, w przeliczeniu na 10 tys. ludności, było w mieście Bursy – 988,3) , a także fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych – wskaźniki te systematycznie wzrastały w analizowanym okresie. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności odznaczają się podobną wartością wskaźnika na przestrzeni lat, natomiast korzystnie prezentuje się wskaźnik dotyczący jednostek wykreślonych, którego wartość maleje. Należy jednak zwrócić uwagę, że powiat chojnicki osiąga w odniesieniu do województwa pomorskiego raczej niezadowolające, słabsze wyniki dotyczące stanu gospodarki i przedsiębiorczości.

Podmioty gospodarcze zostały też poddane analizie w ujęciu przestrzennym, to jest względem gminy, w której zostały zarejestrowane. Zakres czasowy ponownie dotyczył lat 2015-2021, a liczba podmiotów gospodarczych ogółem została przeliczona na 1000 ludności. W roku 2021 najmniejsza wartość wskaźnika dotyczyła gminy Konarzyny (75,0), natomiast najwyższa – miasta Chojnice (111,5). Niestety, ponownie należy mieć na uwadze, że

nawet najlepszy wynik w powiecie chojnickim jest zdecydowanie niższy, od wartości ogółem dla województwa pomorskiego (141,4).

Rycina 4.2. Podmioty gospodarcze ogółem na 1000 ludności w latach 2015 – 2021

opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2. Rozwój turystyki

Popularność turystyczna jednostki terytorialnej jest w znacznym stopniu kształtowana przez jej zasoby środowiskowe, w szczególności atrakcyjność środowiska przyrodniczego, jak również bogactwo kulturowe i historyczne. Są to czynniki rozwoju, które co prawda mogą być kształtowane w bardzo ograniczonym stopniu, jednak odpowiednia promocja oraz zapewnienie funkcjonalnej infrastruktury turystycznej, może znacząco przyczynić się do sukcesu powiatu w tej dziedzinie. Walory turystyki powiatu chojnickiego opierają się przede wszystkim na uwarunkowaniach przyrodniczych obszaru, jak również na zachowanej w dużym stopniu regionalnej kulturze kaszubskiej oraz wielu cennych zabytkach kultury materialnej. Miejscowa ludność należy do trzech grup etnicznych, powiązanych z Borowiakami, Kaszubami i Kociewiakami.

Ruch turystyczny na terenie powiatu chojnickiego skupia się w miejscowościach położonych nad największymi jeziorami (Charzykowy, Małe Swornegacie i Swornegacie) jednak ze względu na atrakcyjność lasów, usługi turystyczne występują także w pozostałych częściach powiatu. Dwa najważniejsze ośrodki ruchu turystycznego to Chojnice i Czersk, które położone są w głównym kanale transportowym powiatu. Część obszaru związana z miastem

Chojnice i południowa część powiatu, o charakterze rolniczym, są gęściej zaludnione od jego części północnej, gdzie dominującą formą pokrycia terenu są lasy. Duże znaczenie mają dla turystyki powiatu żeglarstwo, kajakarstwo, szlaki turystyczne, atrakcje gospodarstw agroturystycznych, baza dla myśliwych (tereny łowieckie), rosnąca oferta kąpielni wodnych w dobrze wyposażonym aquaparku, turystyka piesza i konna, a także korty tenisowe.

Ze względu na turystykę poznawczą i edukacyjną, istotną rolę pełnią doliny rzeczne ze szlakami wodnymi; rzeka Brda i Wda mają statut szlaków kajakowych o znaczeniu międzynarodowym. Przyroda obszaru sprzyja rozwojowi turystyki - na terenie samej gminy wiejskiej Chojnice leży około 40 różnej wielkości jezior. Mamy zatem do czynienia z tradycyjnym wypoczynkiem, sportami wodnymi oraz wędkarstwem i rajdami pieszymi. Jeziora Charzykowskie, Długie i Karsińskie (łącznie 2030 ha) mają znaczne walory dla rozwoju żeglarstwa. W miejscowości Małe Swornegacie na rzece Brdzie funkcjonuje most zwodzony co w znaczny sposób ułatwia żeglowanie na tych trzech akwenach, ale również rzeką Brdą małymi jednostkami pływającymi można dopłynąć do miejscowości Zaporą w gminie Czersk, poprzez jeziora Witoczno, Małolańskie, Łackie, Dybrzk, Kosobudno. Długość tej turystycznej drogi wodnej z Charzyków do Zapory to niespełna 40 km na powierzchni 2634 ha. Należy dodać, że oprócz walorów naturalnych, tradycja żeglarska na tych jeziorach sięga początków XX wieku. „Jeszcze przed wybuchem I wojny światowej wieś Charzykowy położona nad jeziorem Łukomie (obecnie Charzykowskim) stała się modną miejscowością letniskową. Mieli tu swoje wille bogaci mieszkańcy Chojnic, a ponadto powstały pensjonaty dla wczasowiczów. W wolnych chwilach amatorzy sportów wodnych wypływali na jezioro na łodziach wiosłowych oraz żaglówkach. W 1922 r. powstało pierwsze stowarzyszenie miłośników sportów wodnych.

Kolejnym znaczącym elementem dla turystyki Powiatu Chojnickiego jest bez wątpienia dziedzictwo kultury materialnej minionych stuleci, stanowiące szereg obiektów zabytkowych i całych ich kompleksów. W Powiecie Chojnickim znajdują się jedne z najważniejszych stanowisk archeologicznych. Kręgi Kamienne w Odrach są perłą na turystycznej mapie północnej Polski, a wyniki prowadzonych tam przez kilka dekad prac archeologicznych oraz znalezione zabytki, prezentowane na wystawie w Odrach, są jednymi z ważniejszych odkryć kultury wielbarskiej na Pomorzu. Nie można zapomnieć również o kręgach kamiennych w Leśnie, których zbadanie przyniosło szereg rewelacyjnych odkryć archeologicznych, zdeponowanych w Muzeum w Chojnicach.

Substancja zabytkowa Chojnic stanowi ich najważniejszy atut turystyczny. Częściowo zachowana architektura średniowiecznego miasta warownego z jedyną zachowaną bramą wjazdową do miasta – Bramą Człuchowską oraz sześć z dwudziestu dwóch ocalałych baszt i zachowany fragment murów obronnych są swojego rodzaju symbolem stolicy powiatu. Brama Człuchowska i zachowane w części południowo-zachodniej baszty, zostały przeznaczone na powierzchnie wystawiennicze muzeum i są dostępne dla turystów przez cały rok. Oferta jaką dysponuje muzeum jest przekrojem dziejów powiatu jako subregionu południowego Pomorza, obrazując dzieje mieszkańców na przestrzeni minionych stuleci. Muzeum, jest jedyną tego typu instytucją w powiecie, a zgromadzone w nim cenne muzealia zasługują na powiększenie przestrzeni ekspozycyjnej. Obiektem, który może tę funkcję spełnić po stosownej modernizacji jest sąsiadujący z basztami muzealnymi zabytkowy spichlerz zbudowany z XIX w.

Nieliczne w Powiecie Chojnickim pozostałości zespołów dworsko-pałacowych przedwojennych majątków ziemiańskich są coraz częstszym obiektem zainteresowań turystów. Praktycznie w każdym zakątku powiatu znajduje się ciekawy turystycznie obiekt zabytkowy, który bez względu na status właścicielski jest wartością dodaną do walorów krajoznawczych powiatu.

Pierwszy cel strategiczny, ujęty w Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025 to „zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu”. Rozwój turystyki był i jest więc bez wątpienia pożądanym kierunkiem rozwoju. Turystyka stała się znaczącym źródłem dochodu dzięki zwiększonym nakładom ze środków własnych gmin prowadzonym od początku lat 90. XX w., kwotom pozyskanym z dotacji państwowych, jak też środkom z Unii Europejskiej. Silna presja urbanizacyjna i rekreacyjno-turystyczna, w tym szczególnie w obszarach chronionych i

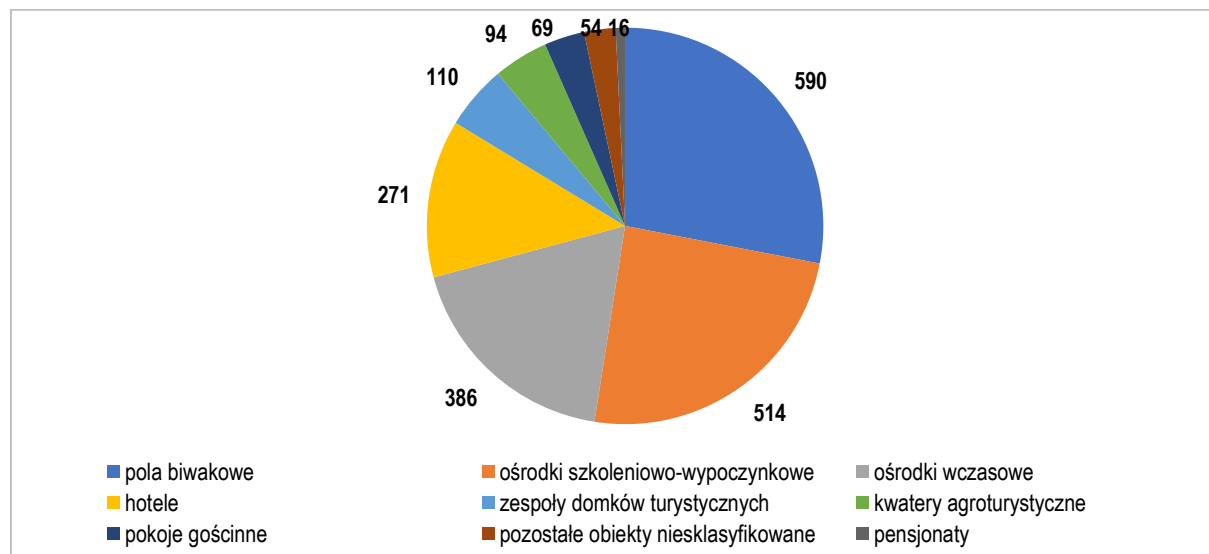
cennych krajobrazowo może być dla powiatu pewnym zagrożeniem, jednak racjonalna polityka w tym zakresie daje możliwości zrównoważonego rozwoju.

W ramach tych przedsięwzięć zrealizowano inwestycje mające na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu, a także wzmocnienie lokalnego potencjału rozwojowego. W tym celu przebudowano m.in. most w miejscowości Małe Swornegacie z ramowej konstrukcji żelbetowej na stalową ze zwodzonymi przęsłami. Projekt budowy tras rowerowych w znaczącym stopniu przyczynił się do zwiększenia potencjału przyrodniczego powiatu oraz wydłużenia sezonu turystycznego. Entuzjastów jazdy rowerowej przyciągają również szlaki „Kaszubskiej Marszruty”. Dzięki realizacji projektu na terenie powiatu chojnickiego mogą rozwijać się specyficzne formy turystyki, jak np. kolarstwo cross-country, trekkingowe czy szosowe. Oznaczenia ścieżek rowerowych ułatwiają turystom dotarcie do zabytkowych obiektów i ciekawostek przyrodniczych w regionie. Chwilowy wpływ na atrakcyjność turystyczną powiatu mają cykliczne imprezy o charakterze sportowo–rekreacyjnym.

Najważniejsze zabytki w powiecie chojnickim to między innymi:

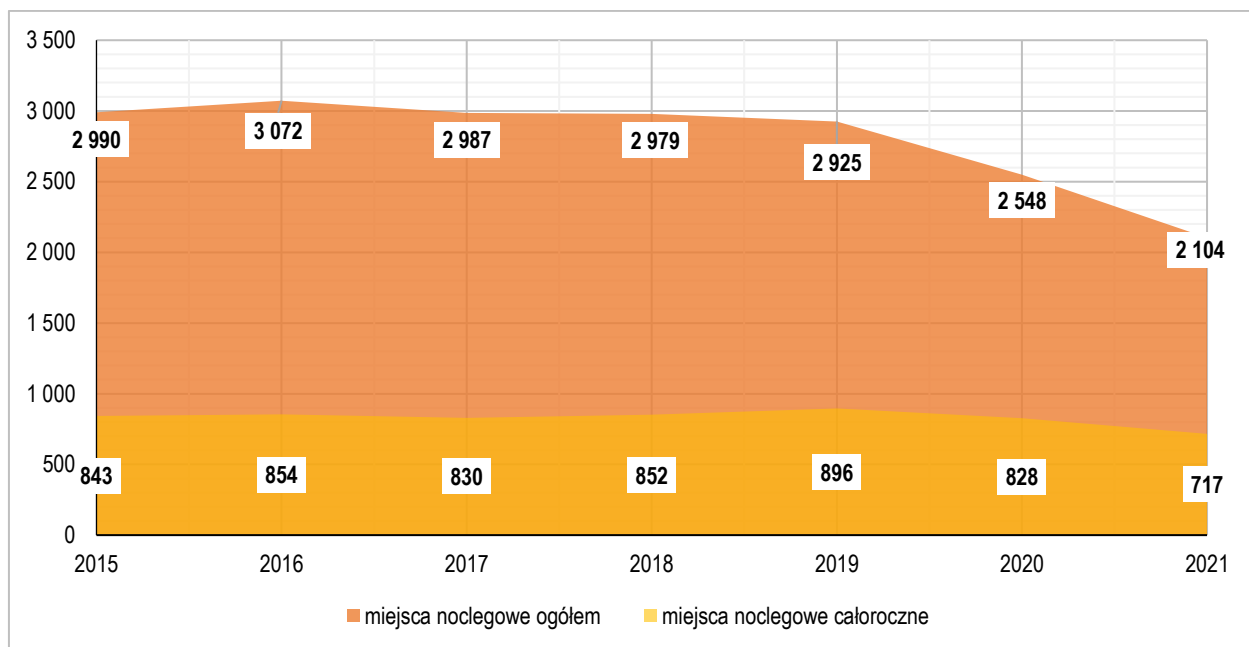
- bazylika p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach (XIV w.),
- kościół pojezuicki p.w. Zwiastowania NMP (I poł. XVIII w.) w Chojnicach,
- Stare Miasto w Chojnicach,
- Brama Człuchowska (XIV w.) w Chojnicach,
- drewniany kościół w Leśnie koło Brus (XVII w.).

Miejsca noclegowe dostępne w powiecie chojnickim w lipcu 2021 według typu obiektu zaprezentowane zostały na rycinie 4.3. Łącznie w szczycie sezonu dostępnych było ponad 2100 miejsc, głównie na polach biwakowych (590), w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (514), a także w ośrodkach wczasowych (386). Liczba obiektów noclegowych w powiecie generalnie zmniejsza się – w roku 2015 wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności wynosił 31,03, natomiast w 2021 już tylko 21,57 i był zbliżony do wartości w powiatach kartuskim (19,33) i malborskim (15,14). W województwie pomorskim obszarami turystycznymi są zdecydowanie powiaty nadmorskie, ze wskaźnikami na poziomie 344,54 w powiecie nowodworskim, 266,07 w powiecie puckim, czy 198,15 w mieście Sopot, co trudno porównywać z wartością dla powiatu chojnickiego. Co również warto uwagi, ogółem w województwie pomorskim liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności zwiększyła się we wspomnianym okresie – z poziomu 44,14 w 2015 roku, do 47,42 w 2021.

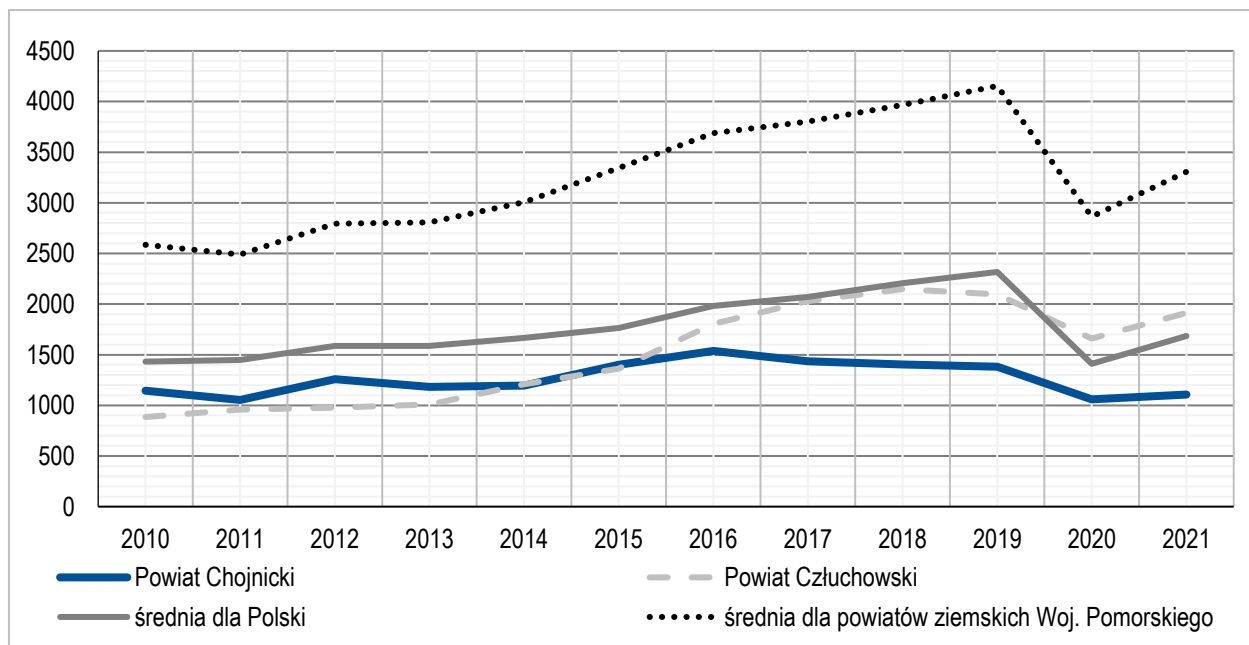
Rycina 4.3. Miejsca noclegowe w powiecie chojnickim w lipcu wg typu obiektu
 opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba miejsc noclegowych również się zmniejsza – szczególnie dotyczy to miejsc noclegowych dostępnych sezonowo. Jak pokazano na rycinie 4.4, liczba miejsc noclegowych dostępna w lipcu w powiecie chojnickim zmalała z ponad trzech tysięcy w roku 2016, do 2 104 w roku 2021, a więc o blisko 1000. Tendencja spadkowa bardzo wyraźnie przyspieszyła począwszy od roku 2019, co bez wątpienia należy wiązać z wystąpieniem stanu pandemii i wprowadzonymi ograniczeniami. Tym danym odpowiada liczba udzielonych noclegów ogółem w powiecie chojnickim w okresie od stycznia do grudnia w latach 2010-2021, zaprezentowana na rycinie 4.5.

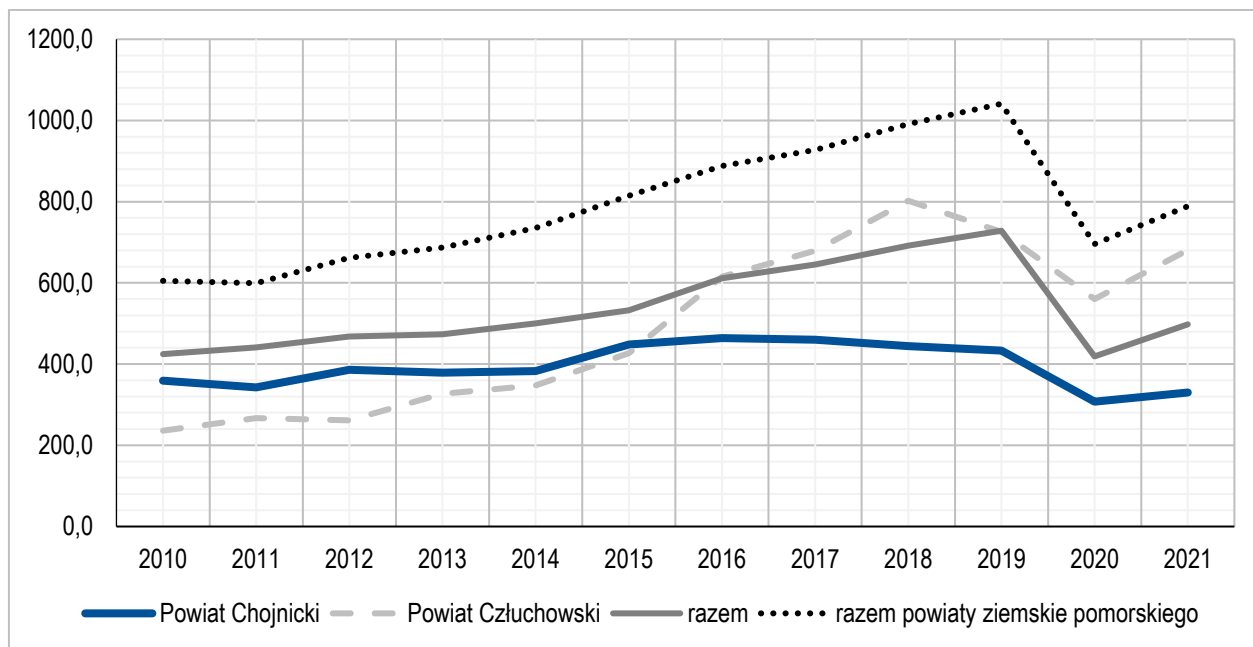
Rycina 4.4. Miejsca noclegowe dostępne w lipcu w powiecie chojnickim w latach 2015-2021

opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rycina 4.5. Wskaźnik liczby udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców w okresie 2010-2021

opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rycina 4.6. Wskaźnik liczby turystów korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców w okresie 2010-2021

opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powszechna kwarantanna i zastój turystyki to wyzwania, którym hotelarze musieli sprostać w ostatnich latach. Jak wskazuje *Ocena sytuacji firm z terenu powiatu chojnickiego w dobie pandemii COVID-19*: „wiosną 2020 roku ograniczona została działalność związana z prowadzeniem obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania takich jak ośrodki kolonijne i pozostałe obiekty wypoczynku wakacyjnego (ośrodki wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe), kwatery dla gości, domki lub chaty (bez obsługi), gospodarstwa wiejskie (agroturystyka) oraz schroniska młodzieżowe i górskie. Zakazem prowadzenia działalności nie zostały jednak objęte hotele i obiekty o podobnym charakterze, takie jak pensjonaty, zajazdy czy motele. Wprowadzono tu jednakże znaczne ograniczenia, m.in. co do limitu osób mogących przebywać w hotelach, jak i określono dla kogo hotele są dostępne. Z usług hotelarzy mogli skorzystać goście przebywający w podróży służbowej; sportowcy w czasie zgrupowań; osoby wykonujące zawód medyczny. Ograniczenia nie obejmowały hoteli robotniczych lub hoteli dla pracowników sezonowych. Ponowne ograniczenia w tej branży zostały wprowadzone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.”

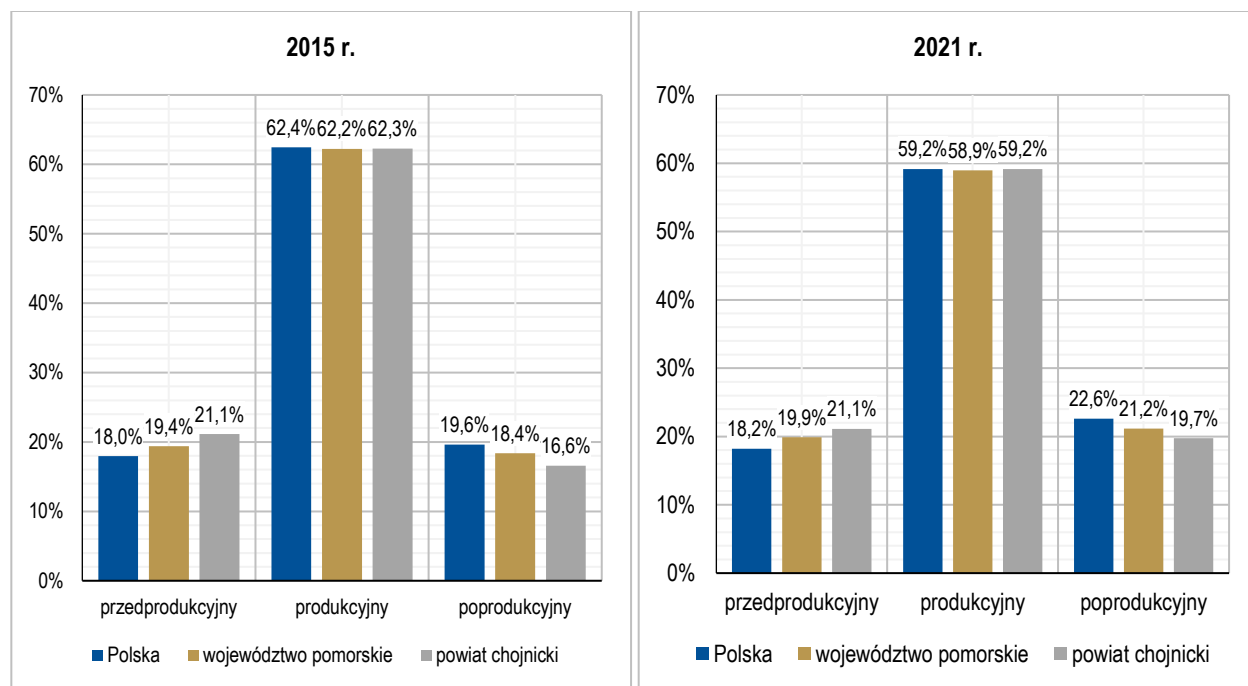
Rycina 4.6 przedstawia wskaźnik liczby turystów korzystających z noclegów w powiecie chojnickim w ostatnich latach. Widać na nim, że liczba turystów korzystających z noclegów spadła w 2021 r. do ok. 32 tys. Najniższy pod tym względem w ostatniej dekadzie był 2020 r. – (ok. 29 tys.). Z kolei rekordowo dobry był 2016 r. (45 tys. turystów) Powiat chojnicki wśród 16 powiatów ziemskich województwa pomorskiego spadł z pozycji 8 w 2010 r. na pozycję 10 w 2021 r.

4.3. Rynek pracy

Rynek pracy jest ważnym zagadnieniem, związanym z rozwojem lokalnym i aktywnością gospodarczą powiatu. Wiedza o jego stanie pozwala identyfikować efektywność wykorzystania, a także stopień konkurencyjności kapitału terytorialnego jednostki. Związane jest to również ze zróżnicowaniem przestrzennym polskiego rynku pracy, znajdującym odzwierciedlenie w wysokiej rozpiętości stopy bezrobocia tak pomiędzy województwami, jak i pomiędzy powiatami. Istotna jest też specyfika danego terenu, wynikająca z jego geograficznego usytuowania, odległości od

dużych miast i stopnia rozwoju infrastruktury. Jak zauważa Churski (2008), praca nie może dziś być ujmowana wyłącznie w kategoriach ilościowych, czego wyrazem jest liczba zatrudnionych względnie pracujących, a siła robocza jest zastępowana przez kapitał ludzki i kapitał społeczny.

Do stanu gospodarki i rynku pracy nawiązywały dwa cele strategiczne, ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025: „ukierunkowanie rozwoju powiatu jako ponadregionalnego centrum gospodarczego” oraz „podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu do co najmniej średniego w województwie pomorskim”. Analiza potencjału gospodarczego powiatu chojnickiego z 2012 roku wskazywała natomiast, że „specyficzną cechą powiatu jest silna rola przemysłu, jako sektora zatrudnienia i stosunkowo (w odniesieniu do województwa i Polski) słaba, choć dominująca rola usług. Z analiz wynika także, że rynek pracy stanowi „słaby punkt” powiatu.”

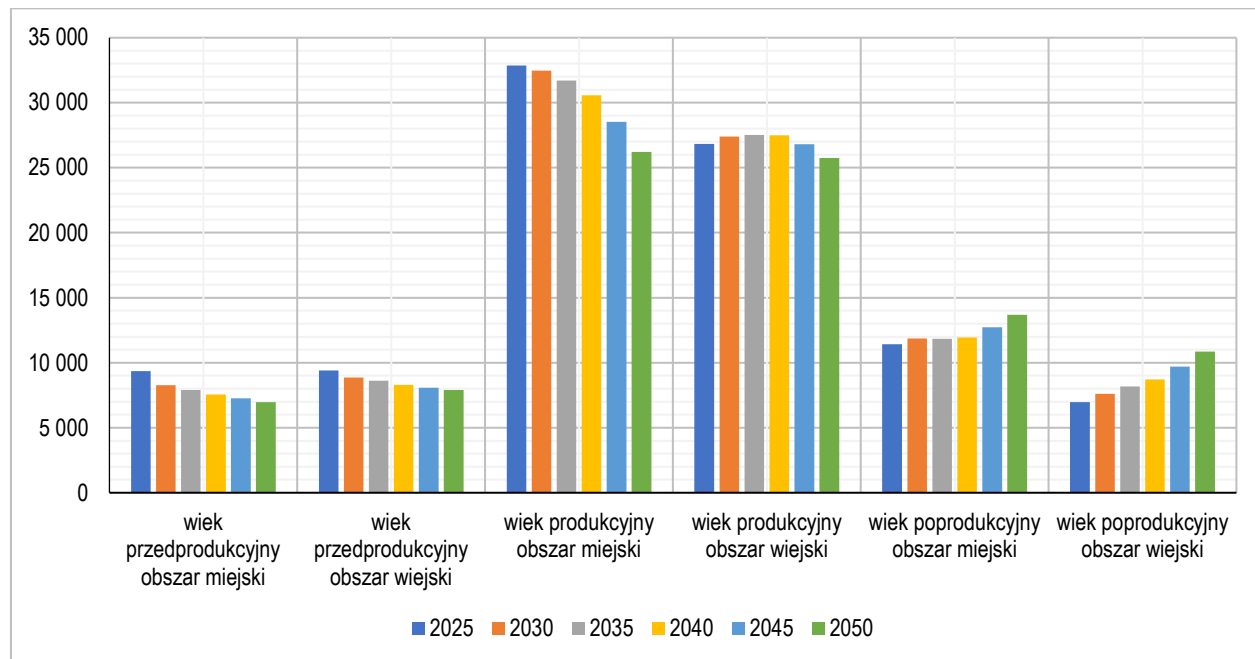

Rycina 4.7. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2015 i 2021 r.
opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z najważniejszych czynników kształtujących lokalny rynek pracy jest struktura wieku zamieszkującej dany obszar ludności. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle liczby ludności w latach 2015 i 2021 został przedstawiony na rycinie 4.7. W 2015 r. udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności powiatu chojnickiego był wyższy (62,3%) niż w 2021 r. (59,2%). Zmienił się również udział ostatniej grupy wiekowej – w tym przypadku miał jednak miejsce wzrost – wartość dla roku 2015 wynosiła 16,6%, a dla roku 2021 już 19,7%, co należy uważać za bardzo niekorzystny trend. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym (do 17 roku życia) nie zmienił się. Struktura wieku w prezentowanym ujęciu przedstawia powiat chojnicki w nieco lepszej sytuacji, niż województwo pomorskie lub cały kraj – analizowana jednostka odznacza się wyższym udziałem osób, które dopiero mają podjąć pracę, przy jednoczesnym niższym udziale tych, którzy weszli już w wiek poprodukcyjny.

Wyniki powyższej analizy warte są uzupełnienia prognozą stanu ludności. Główny Urząd Statystyczny sporządza takie prognozy między innymi według grup aktywności zawodowej w podziale na miasto i wieś – rycina 4.8 przedstawia dane w pięcioletnich interwałach dla okresu 2025-2050 w powiecie chojnickim. Oczekiwany jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, szczególnie na obszarze miejskim powiatu. Podobnie prezentuje się stan ludności w wieku produkcyjnym – o ile na obszarze wiejskim może być do roku 2035 obserwowany nieznaczny

wzrost liczebności tej grupy, tak w miastach prognozuje się spadki, zwiększające się w kolejnych interwałach. Na końcu analizowanego okresu, w roku 2050, liczba osób w wieku produkcyjnym będzie prawie równa na obszarach miejskich i wiejskich. Osób w wieku poprodukcyjnym będzie przybywało na wszystkich obszarach powiatu, co jest zgodne z najbardziej prawdopodobnym trendem dla prawie wszystkich powiatów w Polsce.

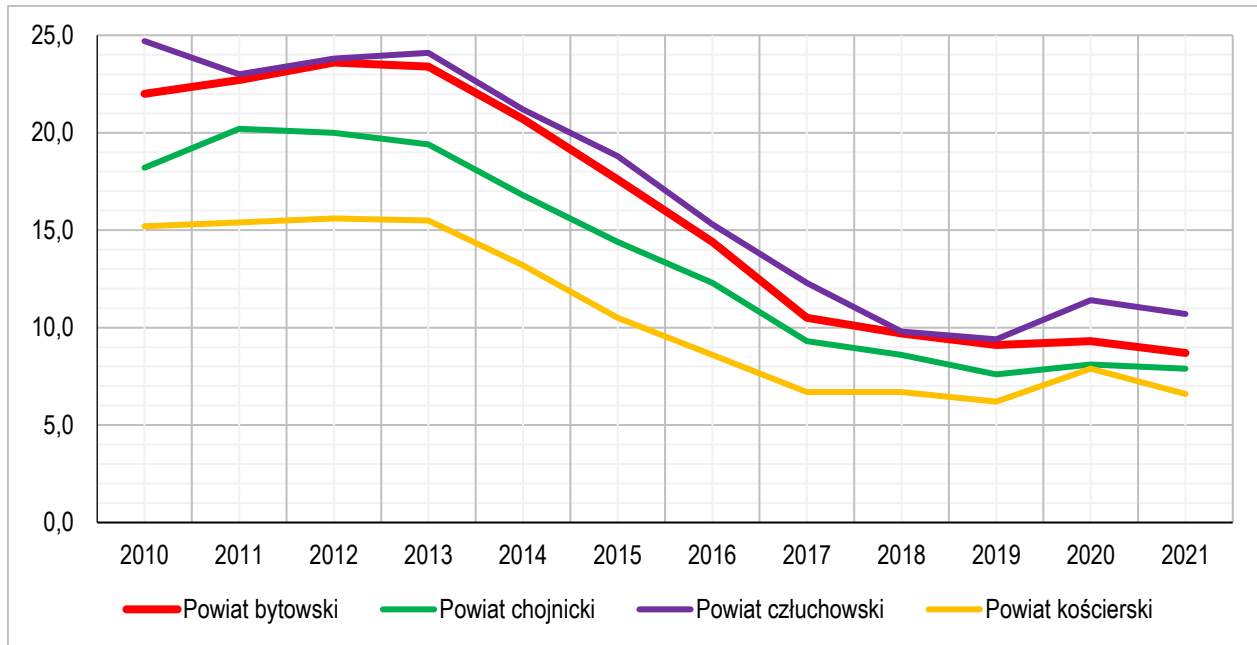

Rycina 4.8. Prognoza stanu ludności wg grup aktywności zawodowej w podziale na miasto i wieś w powiecie chojnickim dla lat 2025-2050

opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obecny stan rynku pracy może być opisany między innymi za pomocą liczby pracujących według połączonych sekcji i płci. Dane o tym czynniku w powiecie chojnickim w roku 2020 pokazują, że najczęściej osób zatrudnionych było w przemyśle i budownictwie (10006) – w tej grupie znalazło się zdecydowanie więcej mężczyzn (6807) niż kobiet (3199). Odwrotnie ukształtowała się sytuacja w drugiej najliczniejszej grupie, to znaczy pozostałych usługach; sekcja ta liczyła 4535 kobiet i jedynie 1456 mężczyzn. Z kolei Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach w 2021 roku nadmienia natomiast, że „największą liczbę miejsc pracy w 2021 roku odnotowano w branży związanej z produkcją i handlem hurtowo detalicznym tj. 1667 wolnych miejsc pracy. Branża ta charakteryzuje się m.in. sprzedażą hurtową i detaliczną (tj. sprzedaż niewymagająca przetworzenia) wszystkich rodzajów towarów, świadczeniem usług związanych ze sprzedażą towarów oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli. Na drugim miejscu z największą liczbą wolnych miejsc pracy uplasowała się branża usług dla instytucji i ludności, natomiast na trzecim jednostki samorządowe.” Jak nadmieniono w Badaniu lokalnego rynku pracy w powiecie chojnickim w okresie pandemii: „pracodawcy wszystkich branż dokonywali zmian kadrowych polegających na redukcji zatrudnienia (27 firm), ale też przyjmowali kolejnych pracowników (33 firmy). Na podejmowane w tym zakresie decyzje wpływ miał stan epidemii obowiązujący w danym okresie w naszym kraju i związane z nim łagodzenie bądź zaostrzenie obostrzeń, pozwalających na funkcjonowanie firm w pełnym lub ograniczonym zakresie.”

Jak ilustruje rycina 4.9, poziom bezrobocia w powiecie chojnickim i innych powiatach położonych względnie blisko podlegał tym samym tendencjom. Niewielki wzrost wartości tego wskaźnika odnotowano w 2020 roku, prawdopodobnie w związku z trudną sytuacją wielu przedsiębiorstw wywołaną pandemią

Rycina 4.9. Zmiany stopy bezrobocia w wybranych powiatach w okresie 2010-2021
opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5. Synteza diagnozy – SWOT

Narzędziem stosowanym najczęściej w celu syntezy diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego jest analiza SWOT. Polega ona na podsumowaniu diagnozy poprzez określenie mocnych stron (*strengths*), słabych stron (*weaknesses*), szans (*opportunities*) i zagrożeń (*threats*) mogących wpłynąć na sytuację rozwojową obszaru. Różnice pomiędzy tymi czterema elementami są związane z miejscem ich powstania – tym sposobem można wyodrębnić te czynniki, które identyfikujemy w obrębie danej jednostki (czynniki wewnętrzne – mocne i słabe strony) oraz te, które identyfikujemy w jej otoczeniu (czynniki zewnętrzne – szanse i zagrożenia). W celu sformułowania macierzy SWOT powiatu chojnickiego przyjmuje się następujące ustalenia definicyjne:

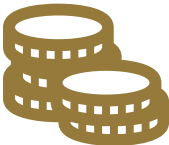

- Mocne strony – wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę powiatu chojnickiego (sytuacja wewnętrzna);
- Słabe strony – wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę powiatu chojnickiego (sytuacja wewnętrzna);
- Szanse – wszystko to, co stwarza powiatowi chojnickiego szansę korzystnej zmiany (okoliczności zewnętrzne);
- Zagrożenia – wszystko to co stwarza powiatowi chojnickiego niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej (okoliczności zewnętrzne).

Rezultatem diagnozowania powiatu chojnickiego oraz otoczenia strategicznego jest wyodrębnienie najważniejszych 9 mocnych i 9 słabych stron oraz 8 szans i 8 zagrożeń. Zbiór mocnych, słabych stron oraz zagrożeń był także przedmiotem warsztatu strategicznego z Zespołem Konsultacyjnym, a efektem tego warsztatu jest także określenie wag dla poszczególnych elementów SWOT, które pokazują wpływ na rozwój powiatu chojnickiego do 2030 r. w Poniższych tabelach przedstawiono listę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla powiatu chojnickiego.

Mocne strony	Słabe strony
 <p>1. Tereny leśne i cenne zasoby przyrodnicze (waga 22%)</p>	 <p>1. Wejście na ścieżkę ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji, co będzie skutkowało zmniejszaniem się liczby ludności (waga 15%)</p>
 <p>2. Jeziora i ciekły wodne jako atrakcje turystyczne i naturalne zbiorniki retencji wodnej (waga 18%)</p>	 <p>2. Brak istotnych w skali kraju węzłów drogowych (waga 15%)</p>

Mocne strony	Słabe strony
 <p>3. Silna ponadlokalna pozycja chojnickich szkół ponadpodstawowych (waga 13%)</p>	 <p>3. Występujące na obszarze zjawisko suszy rolniczej i atmosferycznej oraz częściowo zniszczone zasoby leśne jako skutki ekstremalnych zjawisk atmosferycznych (waga 13%)</p>
 <p>4. Wzrost roli Szpitala Specjalistycznego w Chojnicach w regionalnej strukturze świadczenia usług ochrony zdrowia (waga 13%)</p>	 <p>4. Słabiej rozwinięty sektor świadczenia stacjonarnej pomocy społecznej oraz wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami (waga 13%)</p>
 <p>5. System ścieżek i dróg rowerowych (w tym Kaszubska Marszruta) (waga 9%)</p>	 <p>5. Niska ranga w regionalnym układzie kolejowym przystanków i stacji z terenu Powiatu (waga 12%)</p>
 <p>6. Tradycje kaszubskie (w tym instytucje kultury je popularyzujące) budujące lokalną tożsamość mieszkańców i związki z Powiatem (waga 8%)</p>	 <p>6. Zły stan techniczny niektórych dróg powiatowych wymagający względnie dużych nakładów inwestycyjnych (waga 12%)</p>
 <p>7. Rozpoczęcie organizacji publicznego transportu zbiorowego przez Powiat (waga 5%)</p>	 <p>7. Zmniejszająca się liczba osób aktywnych zawodowo (waga 9%)</p>
 <p>8. Infrastruktura wsparcia biznesu i działalności społecznych, w tym szczególnie Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe (waga 4%)</p>	 <p>8. Spadek liczby turystów w Powiecie i osób korzystających z turystycznych obiektów noclegowych (waga 6%)</p>

Mocne strony	Słabe strony
 <p>9. Względnie niski poziom bezrobocia i dobry poziom aktywności gospodarczej (waga 4%)</p>	 <p>9. Wzrost ruchu samochodowego i roli samochodu w codziennych przemieszczeniach mieszkańców (waga 5%)</p>
 <p>10. Dobrze zachowane historyczne dziedzictwo regionu, w tym Muzeum w Chojnicach (waga 4%)</p>	

Szanse	Zagrożenia
 <p>1. Środki unijne związane z realizacją programu Fundusze Europejskie dla Pomorza (waga 25%)</p>	 <p>1. Nadchodzące spowolnienie gospodarcze lub kryzys na rynkach globalnych (waga 22%)</p>
 <p>2. Ukształtowanie się wyraźnych relacji regionalnych z Trójmiastem – Gdańsk, Gdynia i Sopot wyraźnymi liderami w zakresie migracji regionalnych (waga 18%)</p>	 <p>2. Wzrost cen energii, paliw i innych produktów i usług wywołujący problemy budżetowe Powiatu oraz gospodarstw domowych (waga 17%)</p>
 <p>3. Krajowe programy wsparcia inwestycji (waga 17%)</p>	 <p>3. Wojna na Ukrainie i jej skutki gospodarcze, społeczne i związane z bezpieczeństwem (waga 17%)</p>

Szanse	Zagrożenia
 <p>4. Względnie dobra pozycja konkurencyjna Powiatu Chojnickiego na tle jednostek sąsiednich (waga 13%)</p>	 <p>4. Zmiany klimatu zwiększające częstość występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych i wpływające na zmniejszenie się zasobów wodnych (waga 14%)</p>
 <p>5. Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa powodujące wzrost atrakcyjności terenów przyrodniczych, szczególnie dobrej jakości (waga 11%)</p>	 <p>5. Wzrost wielkości migracji stałych do dużych miast, wpływający na depopulację obszaru Powiatu (waga 12%)</p>
 <p>6. Zwiększenie popytu na turystykę krajową w Polsce (waga 7%)</p>	 <p>6. Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na obniżenie dzietności (waga 7%)</p>
 <p>7. Wzrost poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców (waga 5%)</p>	 <p>7. Zmiany prawne (w tym podatkowe) skutkujące zmniejszeniem poziomu niezależności finansowej samorządu terytorialnego i pogorszeniem się bieżącej sytuacji finansowej (waga 6%)</p>
 <p>8. Migracje zewnętrzne poprawiające sytuację lokalnego rynku pracy (waga 4%)</p>	 <p>8. Relatywnie niewielkie zainteresowanie edukacją zawodową wśród młodzieży wpływające na problemy zwiększania się skali zawodów deficytowych (waga 5%)</p>

6. Wizja i cele rozwoju Powiatu

Jednym z kluczowych elementów każdej strategii rozwoju jest wizja stanu obszaru po realizacji strategii. Wizja formułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości do jakiej dążą władze lokalne, przedsiębiorcy, mieszkańcy i wszyscy zainteresowani rozwojem Powiatu. Opisuje ona pożądaną stan docelowy w perspektywie kilku lub kilkunastu lat i pełni następujące funkcje (Dziemianowicz i in., 2012):

- **zobrazowanie stanu docelowego** – można powiedzieć, że wizja stanowi cel całkowicie nadrzędny nad wszystkimi, zawierający w sobie pozostałe cele sformułowane w strategii; wizja nadaje także dokumentowi określony kierunek – jest więc także efektem dokonania określonych wyborów spośród wielu możliwości rozwojowych,
- **informowanie o aspiracjach osób formułujących wizję** – wizja powinna inspirować i motywować uczestników procesu opracowania strategii do działania na rzecz rozwoju obszaru, w którym funkcjonują; by tak się stało powinna być ona interesująca, ciekawa i pobudzająca wyobraźnię,
- **jednoczenie wokół idei** – wizja powinna łączyć różne środowiska skupione wokół działań na rzecz rozwoju miasta i powodować, że ludzie się z nią utożsamiają; wizja nie może zatem dzielić i być poglądem jakiejś jednej, wybranej grupy interesariuszy.

Wizja rozwoju powiatu chojnickiego do roku 2030 została opracowana w oparciu o rezultaty przeprowadzonego procesu diagnostycznego oraz jego syntezy w formie analizy SWOT. Ponadto, wizja oraz cele rozwojowe uwzględniają także kierunki rozwoju strategicznego Województwa Pomorskiego (zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030).

Główne założenia **wizji rozwoju Powiatu Chojnickiego do 2030 r.** przedstawiają się następująco:

**Powiat Chojnicki liderem rozwoju gospodarczego południowego Pomorza,
bezpiecznym obszarem dążącym do zrównoważonego rozwoju,
z wysokiej jakości zasobami środowiska, adaptującym się do zmian klimatu**

Zapisaną wyżej wizję rozwoju Powiatu Chojnickiego do 2030 r. będzie można osiągnąć dzięki realizacji pięciu zasadniczych celów strategicznych:

6.1. Cel strategiczny 1. Rozwój zrównoważonej mobilności

Jak pokazują dane diagnostyczne, w obszarze powiatu chojnickiego wzrasta intensywność ruchu samochodowego. Rośnie także liczba posiadanych przez mieszkańców samochodów, a struktura parku samochodowego zmienia się niekorzystnie z punktu widzenia jakości środowiska przyrodniczego (wzrost liczby samochodów z silnikami Diesla oraz wzrost średniego wieku samochodów). Jednocześnie rosną ceny paliw kopalnych i ceny detaliczne benzyny oraz oleju napędowego, co powoduje wzrost popytu na usługi transportu publicznego. Społeczność Powiatu korzysta także coraz chętniej z zeroemisyjnych i niskoemisyjnych środków transportu (rower, samochody hybrydowe, elektryczne). Dodatkowo, zewnętrzne źródła finansowania inwestycji (w tym głównie fundusze unijne) oraz zmiany na globalnym rynku motoryzacyjnym zwiększają zapotrzebowanie na inwestycje w formy transportu obniżające emisję zanieczyszczeń. Jednocześnie wzrastający popyt na podróże (rosnąca mobilność mieszkańców) stwarza konieczność modernizacji infrastruktury drogowej i rozbudowę systemu dróg rowerowych. Wyzwania, przed jakimi stoi Powiat Chojnicki rodzą także konieczność wzmocnienia połączeń w ramach regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego i kolejowego. Wszystkie te okoliczności powodują, że jednym z ważnych celów strategicznych dla Powiatu Chojnickiego do 2030 r. będzie Rozwój zrównoważonej mobilności – zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

Cele szczegółowe

Cel szczegółowy 1.1. Modernizacja i rozbudowa powiatowej infrastruktury drogowej

Cel szczegółowy 1.2. Wzmocnienie organizacji sprawnego transportu zbiorowego

Cel szczegółowy 1.3. Rozbudowa systemu dróg rowerowych i infrastruktury transportu zeroemisyjnego

Cel szczegółowy 1.4. Wzmocnienie integracji transportowej z Trójmiastem

Cel szczegółowy 1.5. Rozwój elektromobilności

Cel szczegółowy 1.6. Wzrost poziomu bezpieczeństwa na drogach

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030

Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna

Cel operacyjny 2.4. Mobilność

Ukierunkowanie tematyczne: Rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej), Tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny, Taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego, Rozwój sieci dróg, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym, Rozwój współdzielonych środków transportu, Upowszechnienie mobilności aktywnej, Rozwój infrastruktury elektromobilności i paliw alternatywnych,

Źródła finansowania realizacji celu strategicznego 1

- dochody własne,
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Program Inwestycji Strategicznych,
- Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych.

Wskaźniki do monitoringu i ewaluacji

- długość ścieżek i dróg rowerowych [km],
- długość zmodernizowanych lub przebudowanych dróg [km],
- liczba zarejestrowanych pojazdów ogółem [szt.],
- liczba zarejestrowanych pojazdów hybrydowych i elektrycznych [szt.],
- czas dojazdu transportem publicznym do stolicy województwa [minuty],
- liczba połączeń autobusowych lub kolejowych między ośrodkami gminnymi Powiatu,
- liczba połączeń autobusowych lub kolejowych między Chojnicami a ośrodkami powiatów sąsiednich,
- wielkość ruchu samochodowego [średniodobowa liczba pojazdów],

6.2. Cel strategiczny 2. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki i rynku pracy

Powiat chojnicki jest obszarem o ponadprzeciętnym poziomie aktywności gospodarczej. Liczba podmiotów gospodarczych jest na tym terenie względnie duża. Jest to teren dość silnie zindustrializowany, który koncentruje także dużo podmiotów przemysłowych i usługowych świadczących działalność na rzecz rynków globalnych. Wszystko to sprawia, że powiat chojnicki jest terenem z względnie dużą liczbą miejsc pracy, istotnym dla całego obszaru południowego Pomorza, wykraczającego poza granice województwa pomorskiego. Jednocześnie dane statystyczne pokazują, że w okresie ostatnich kilku lat mocno ograniczone zostały problemy związane z bezrobociem, a większym kłopotem dla gospodarki stał się brak rąk do pracy i konieczność zwiększenia udziału migrantów zarobkowych (szczególnie z Ukrainy) w lokalnym rynku pracy. Zwiększenie roli migracji zarobkowej staje się nadal istotnym wyzwaniem w kontekście utrzymania konkurencyjności gospodarki powiatu chojnickiego. Bez dobrze zorganizowanej podaży pracy (osób aktywnych zawodowo), trudno będzie zachęcać inwestorów do lokowania na tym obszarze swojego kapitału. Wyzwanie to staje się tym bardziej istotne, że powiat chojnicki wszedł w okres przyspieszonego procesu starzenia się społeczności lokalnej, tzn. wchodzenia licznych roczników wyżów powojennych w wiek emerytalny. Wyzwaniem na najbliższą dekadę będzie przynajmniej częściowe utrzymanie osób w wieku emerytalnym na rynku pracy. Ponadto, nadal ważne jest zachęcanie miejscowej młodzieży do pozostania lub powrotu (po okresie studiów lub migracji zarobkowej) pracowników z zagranicy lub ośrodków metropolitalnych. Rosnące koszty utrzymania się w dużych miastach wpłyną na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej obszarów peryferyjnych i tę szansę powiat chojnicki będzie starał się wykorzystać. Wsparcie lokalnej gospodarki to także rozwój promocji i sektora turystyki, który dla części lokalnej społeczności stanowi ważne źródło dochodów. Zmniejszenie się poziomu bezpieczeństwa międzynarodowego może prowadzić do zwiększenia popytu na turystykę krajową, a Powiat Chojnicki ma do zaoferowania turystom czyste środowisko i jego liczne walory, w tym szczególnie te najbardziej atrakcyjne – lasy, jeziora i infrastruktura turystyki żeglarskiej i kajakowej.

Cele szczegółowe

Cel szczegółowy 2.1. Wsparcie lokalnych inicjatyw gospodarczych

Cel szczegółowy 2.2. Promocja turystyczna oraz rozwój infrastruktury i produktów turystycznych, w tym służących turystyce żeglarskiej i kajakowej

Cel szczegółowy 2.3. Rozwój kształcenia zawodowego i jego integracja z lokalnym rynkiem pracy

Cel szczegółowy 2.4. Wsparcie asymilacji imigrantów zarobkowych

Cel szczegółowy 2.5. Wzmocnienie konkurencyjności lokalnego rolnictwa, leśnictwa i rybactwa

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030

Cel strategiczny 3. Odporna gospodarka

Cel operacyjny 3.1. Pozycja konkurencyjna

Cel operacyjny 3.2. Rynek pracy

Cel operacyjny 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego

Ukierunkowanie tematyczne (wybrane elementy): Wzmacnianie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw do zmiennych warunków rynkowych i technologicznych, Kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R, Kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie), Gospodarcza marka regionu oraz marki produktów i przedsiębiorstw z nim związanych, Rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki, Poprawa dostępności i jakości usług poradnictwa zawodowego, Pozyskiwanie i rozwijanie talentów, a także pozyskiwanie pracowników w zawodach deficytowych, Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów, Zintegrowana informacja i kompleksowa promocja oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej, Rozwój współpracy wszystkich interesariuszy w oparciu o modele zarządzania ruchem turystycznym.

Źródła finansowania realizacji celu

- dochody własne,
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027,
- Fundusze Europejskiej dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027,
- Program Inwestycji Strategicznych.

Wskaźniki do monitoringu i ewaluacji

- liczba podmiotów gospodarki narodowej,
- udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie ludności w wieku produkcyjnym,
- liczba pracujących,
- liczba udzielonych noclegów,
- liczba korzystających z noclegów.

6.3. Cel strategiczny 3. Ochrona przyrody oraz adaptacja do zmian klimatu

Powiat chojnicki jest jednym z najbardziej lesistych obszarów województwa pomorskiego. Ma też na swoim terenie liczne obszary ochrony przyrody, w tym szczególnie cennej. Ponadto, teren powiatu cechuje się względnie dużą jeziornością, a naturalne tereny wodne stanowią rezerwar retencyjny tego obszaru. Niemniej jednak znaczna część obszaru powiatu chojnickiego jest w znacznym lub ekstremalnym stopniu zagrożona suszą (zarówno atmosferyczną, jak i hydrologiczną lub rolniczą). Ponadto w coraz większym stopniu wpływ na funkcjonowanie środowiska mają ekstremalne zjawiska przyrodnicze. Lokalne konsekwencje będą także miały globalne zmiany klimatyczne powodujące wzrost temperatury powietrza oraz zwiększenie deszczów nawalnych i straty w lokalnym bilansie wodnym. Z tych wszystkich powodów ważnym celem strategicznym Powiatu Chojnickiego do 2030 r. będzie ochrona przyrody oraz adaptacja do zmian klimatu.

Cele szczegółowe

Cel szczegółowy 3.1. Rozwój systemów małej retencji wodnej

Cel szczegółowy 3.2. Ochrona różnorodności biologicznej i zasobów przyrodniczo-krajobrazowych

Cel szczegółowy 3.3. Wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii

Cel szczegółowy 3.4. Zmniejszenie poziomu emisji zanieczyszczeń

Cel szczegółowy 3.5. Wzmocnienie systemu reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030

Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo

Cel operacyjny 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe

Cel operacyjny 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne

Ukierunkowanie tematyczne: Adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni, Zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych, Doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania, Redukcja presji działalności gospodarczej i sieci osadniczej na środowisko, Rozwój OZE, m.in. poprzez wzmocnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych, Poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki

niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach, Rozwój efektywnych, energooszczędnych oraz inteligentnych systemów zarządzania, dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii.

Źródła finansowania realizacji celu

- dochody własne,
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027,
- Program Inwestycji Strategicznych,
- Program Mój Prąd,
- Program Czyste Powietrze.

Wskaźniki do monitoringu i ewaluacji

- powierzchnia zbiorników retencyjnych,
- liczba instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej,
- powierzchnia objęta formami ochrony przyrody,
- odsetek terenów objętych aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

6.4. Cel strategiczny 4. Wysokiej jakości ponadlokalne usługi publiczne

Diagnoza sytuacji społecznej pokazuje, że powiat chojnicki świadczy wysokiej jakości usługi oświatowe i zdrowotne. Zarówno zasięg oddziaływania szkół ponadpodstawowych z obszaru Powiatu jak i Szpitala Specjalistycznego w Chojnicach znacznie wykraczają poza granice administracyjne powiatu. To świadczy z jednej strony o wysokiej jakości realizowanych usług, a także o ich dostępności. W obszarze Pomorza południowego Chojnice stały się centralnym punktem świadczenia tego rodzaju usług. Wyzwaniem na najbliższe lata będzie utrzymanie tego stanu i rozwój świadczonych mieszkańcom usług edukacyjnych i zdrowotnych. Ponadto, przedmiotem działań strategicznych powiatu chojnickiego będą także kwestie pomocy społecznej i wsparcia osób wykluczonych, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów. Zmiany demograficzne, które postępują jednoznacznie pokazują, że będzie wzrastała liczba osób starszych, a migracje młodych ludzi do centrów rozwoju powodują, że starsze osoby w momencie utraty samodzielności, niekiedy mają problem z pomocą osób bliskich. To stwarza konieczność realizacji działań pomocowych i powiat chojnicki będzie te działania (we współpracy z innymi podmiotami) realizował.

Cele szczegółowe

Cel szczegółowy 4.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury zdrowotnej

Cel szczegółowy 4.2. Zwiększenie dostępności do opieki społecznej

Cel szczegółowy 4.3. Integracja międzypokoleniowa i wsparcie seniorów

Cel szczegółowy 4.4. Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego

Cel szczegółowy 4.5. Upowszechnianie sportu i rekreacji oraz aktywności fizycznej mieszkańców

Cel szczegółowy 4.6. Cyfryzacja usług publicznych

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030

Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo

Cel operacyjny 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne

Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna

Cel operacyjny 2.1. Fundamenty edukacji

Cel operacyjny 2.2. Wrażliwość społeczna

Ukierunkowanie tematyczne: Kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia, Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób zmiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO, Rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny, Wsparcie innowacji w zakresie zdrowia, Dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny), Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej,

Upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych, Budowanie odporności na sytuacje kryzysowe w ochronie zdrowia, w tym działania umożliwiające szybki i bezpieczny dostęp do opieki zdrowotnej na wypadek pandemii, Rozwój kompetencji kluczowych uczniów, Rozwój narzędzi i kompetencji cyfrowych w procesie nauczania, Podnoszenie kompetencji nauczycieli, dyrektorów szkół i kadry zarządzającej edukacją, w tym w zakresie wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Rozwój edukacji regionalnej i etnicznej, Zachowanie i rozwój języka regionalnego (kaszubskiego), Wzmocnienie integrującej roli szkół oraz ich współpracy ze środowiskiem lokalnym, Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych, Selektywne wsparcie kształcenia zawodowego w branżach kluczowych dla gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. zawodów przyszłości i nowoczesnych technologii, Rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wykorzystaniu potencjału PES i NGO, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów oraz seniorów, Skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej, Realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Źródła finansowania realizacji celu

- dochody własne,
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027,
- Program Inwestycji Strategicznych.

Wskaźniki do monitoringu i ewaluacji

- edukacyjna wartość dodana,
- wyniki maturalne,
- liczba świadczeń leczenia szpitalnego,
- liczba miejsc w domach pomocy społecznej,

- liczba osób w wieku szkolnym,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

6.5. Cel strategiczny 5. Zakorzenione lokalnie społeczeństwo obywatelskie i wsparcie systemu bezpieczeństwa

Spoleczność lokalna powiatu chojnickiego posiada bogate tradycje lokalne i regionalne. Na obszarze powiatu znajdują się także liczne materialne obiekty dziedzictwa kulturowego, a społeczeństwo obywatelskie tworzą aktywne organizacje pozarządowe działające w różnych sferach (m.in. bezpieczeństwa, integracyjnej, sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej, ekologicznej). Powiat Chojnicki w ramach realizacji strategii będzie wspierał inicjatywy oddolne i aktywność społeczną w tych różnych sferach. Będzie także poprzez swoje jednostki popularyzował dziedzictwo kulturowe powiatu. Oprócz tych okoliczności pewnym zagrożeniem, które może wpływać na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest wojna na Ukrainie. W związku z tym, Powiat Chojnicki będzie wzmacniał budowę systemu reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i wspierał podmioty, które odgrywają w tym systemie kluczową rolę. Ponadto, w związku z postępującą cyfryzacją danych i usług publicznych, jednym z działań będzie wzmacnianie cyberbezpieczeństwa i edukacja mieszkańców w tym zakresie.

Cele szczegółowe

Cel szczegółowy 5.1. Wsparcie lokalnych organizacji pozarządowych

Cel szczegółowy 5.2. Popularyzacja dziedzictwa kulturowego i wzmocnienie świadomości regionalnej

Cel szczegółowy 5.3. Wsparcie służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne

Cel szczegółowy 5.4. Wypracowanie systemu reagowania na wydarzenia zagrażające bezpieczeństwu

Cel szczegółowy 5.5. Poprawa poziomu cyberbezpieczeństwa, szczególnie w zakresie danych publicznych

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego Pomorze 2030

Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo

Cel operacyjny 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe

Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna

Cel operacyjny 2.2. Wrażliwość społeczna

Cel operacyjny 2.3. Kapitał społeczny

Ukierunkowanie tematyczne: Podnoszenie wiedzy i świadomości wszystkich mieszkańców w obszarach kluczowych dla regionu, w szczególności: aktywności obywatelskiej i równego traktowania, kultury i tożsamości regionalnej, środowiska i klimatu, zdrowego trybu życia, racjonalnych zachowań komunikacyjnych, cyfryzacji oraz przedsiębiorczości, Zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego, Rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego, Rozwój instytucjonalny NGO i PES ukierunkowany na: tworzenie stabilnych miejsc pracy, profesjonalizację kadry, rozwój sieci

centrum organizacji pozarządowych, wzmocnienie zasobów (w tym majątkowych) i urynkowienie, Wsparcie JST oraz NGO w tworzeniu i upowszechnianiu rozwiązań cyfrowych zwiększających świadomość obywatelską oraz partycypację społeczną, Wdrożenie mechanizmów kompleksowego wsparcia aktywności obywatelskiej i wolontariatu oraz tworzenie trwałych platform współpracy organizacji pozarządowych z przedsiębiorcami i sektorem publicznym, Poprawa poziomu cyberbezpieczeństwa poprzez podniesienie kompetencji cyfrowych oraz rozwój infrastruktury niezbędnej do świadczenia bezpiecznych e-usług w jednostkach administracji publicznej, Rozwój e-administracji, Rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili).

Źródła finansowania realizacji celu

- dochody własne,
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027,
- Program Inwestycji Strategicznych.

Wskaźniki do monitoringu i ewaluacji

- liczba organizacji pozarządowych,
- wielkość dotacji przekazywanych organizacjom pozarządowym,
- frekwencja w wyborach powszechnych,
- liczba odwiedzających muzea.

7. System realizacji strategii i jej monitoring

System realizacji strategii określa z jednej strony podmioty odpowiedzialne za jej wdrażanie, a z drugiej strony zapewnia konkretyzację działań służących realizacji przyjętych celów strategicznych. W proces realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 zaangażowane będzie szerokie spektrum podmiotów i instytucji obejmujących zarówno organy samorządu powiatowego jak i podmioty zewnętrzne. Zakłada się, że realizacja Strategii będzie odbywała się z zachowaniem zarządzania wielopoziomowego i współpracy z organami administracji rządowej oraz jednostkami samorządu terytorialnego wyższego (samorząd województwa) i niższego (samorządy gminne) szczebla. Listę podmiotów zaangażowanych we wdrażanie poszczególnych celów strategicznych zamieszczono w tabeli 7.1.

Tabela 7.1. Podmioty zaangażowane we wdrażanie strategii

Cel strategiczny	Podmioty wewnętrzne zaangażowane w osiągnięcie celu	Podmioty zewnętrzne zaangażowane w osiągnięcie celu
1. Rozwój zrównoważonej mobilności	1. Wydział Komunikacji i Transportu, 2. Wydział Inwestycji i Infrastruktury Drogowej	Przewoźnicy, Inni organizatorzy transportu zbiorowego (PKP, Województwo Pomorskie, gminy Powiatu Chojnickiego), Zarząd Dróg Wojewódzkich, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
2. Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki i rynku pracy	1. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa 2. Wydział Funduszy i Rozwoju oraz Turystyki 3. Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach 4. Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe w Chojnicach	Przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Chojnicach, organizacje pozarządowe
3. Ochrona przyrody oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa 2. Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Lasy Państwowe, Park Narodowy „Bory Tucholskie”, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Chojnicach, organizacje pozarządowe
4. Wysokiej jakości ponadlokalne usługi publiczne	1. Wydział Edukacji i Sportu 2. Wydział Organizacyjny, Spraw Obywatelskich i Zdrowia 3. Szpital Specjalistyczny im J.K. Łukowicza w Chojnicach 4. Powiatowe Centrum Pomocy	Podmioty świadczące podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną, ochotnicze straże pożarne, Państwowa Straż

Cel strategiczny	Podmioty wewnętrzne zaangażowane w osiągnięcie celu	Podmioty zewnętrzne zaangażowane w osiągnięcie celu
	Rodziny w Chojnicach 5. Dom Pomocy Społecznej w Chojnicach 6. Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe w Chojnicach 7. Szkoły ponadpodstawowe (w tym specjalne) 8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnicach 8. Powiatowa Bursa dla Młodzieży Szkolnej w Chojnicach	Pożarna, Policja, szkoły podstawowe
5. Zakorzenione lokalnie społeczeństwo obywatelskie i wsparcie systemu bezpieczeństwa	1. Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego 2. Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach 3. Wydział Organizacyjny, Spraw Obywatelskich i Zdrowia	Gminne instytucje kultury, szkoły podstawowe, organizacje pozarządowe, Policja, Wojsko Polskie, Państwowa Straż Pożarna

Każda strategia rozwoju musi podlegać także bieżącej kontroli i ocenie realizacji jej rezultatów, czyli monitoringowi. Jest to szczególnie ważne, gdy sytuacja obszaru oraz wpływające na nią uwarunkowania zewnętrzne szybko się zmieniają. Celem monitoringu (szczególnie w momentach radykalnych zmian otoczenia) jest, oprócz kontroli i oceny, dostosowywanie przyjętych w strategii ustaleń do zmieniającej się rzeczywistości. Czasem bowiem jest tak, że w związku ze zmianą uwarunkowań należy zrezygnować z pewnych celów, niektóre zmodyfikować lub też wprowadzić nowe. Monitorowanie strategii musi być więc procesem, do którego podchodzi się z równą starannością jak do procesu samego tworzenia strategii. Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 będzie polegał przede wszystkim na ocenie aktualności założonych celów strategicznych i operacyjnych. Ocena ta powinna zmierzać do sformułowania rekomendacji w zakresie ich ewentualnej modyfikacji. Ocena dokonywana w ramach monitoringu strategii powinna przybierać formę raportu, który powinien być elementem sprawozdania dotyczącego funkcjonowania. Oprócz monitoringu zakłada się realizację ewaluacji strategii rozwoju, tzn. kompleksowej oceny stanu jej wdrażania. Ewaluację strategii, programu lub projektu rozumie się najczęściej jako określenie wartości strategii, programu lub projektu w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów i w oparciu o odpowiednie informacje. Wyróżniamy różne rodzaje ewaluacji. Jedno z takich rozróżnień opiera się na okresie podejmowanych działań, które poddawane są ocenie. W przypadku Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 zakłada się realizację dwóch ewaluacji mid-term: w połowie okresu strategicznego oraz ewaluacji ex-post po upływie całego okresu strategicznego. Przedmiotem ewaluacji będzie weryfikacja stanu realizacji celów wyznaczonych w dokumencie poprzez określone uprzednio docelowe wartości wskaźników lub ocenę jakościową.

Realizacja planów przyjętych w Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030 wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych. Będą one pochodziły z różnych źródeł, jednak kluczowe będą środki własne (tab. 7.2) oraz Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (tab. 7.3).

Tabela 7.2. Ramy finansowe budżetu Powiatu [mln zł] realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030

Miara budżetowa	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	116,55	133,11	136,98	179,94	165,33
Dochody własne	30,48	35,89	50,05	75,30	59,63
Dochody bieżące	102,92	113,91	124,28	159,10	159,09
Wydatki ogółem	115,89	145,12	140,17	161,75	143,74
Wydatki bieżące	92,47	106,19	115,23	136,11	129,10
Wydatki majątkowe inwestycyjne	23,41	38,94	24,94	25,65	14,64
Wynik bieżący	10,44	7,73	9,05	22,99	30,00

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z baz Ministerstwa Finansów.

Tabela 7.3. Ramy finansowe programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 [euro]

Priorytet	Kwota alokacji (€)
1. Fundusze europejskie dla konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza	216 245 606
2. Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	403 395 462
3. Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza	174 602 385
4. Fundusze europejskie dla lepiej połączzonego Pomorza	294 966 786
5. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)	561 455 475
6. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)	274 746 611
7. Fundusze europejskie dla Pomorza bliższego obywatelom	52 941 177
8. Priorytet pomocy technicznej – EFS+	23 713 779
9. Priorytet pomocy technicznej – EFRR	58 883 691

źródło: opracowanie własne na podstawie Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (projekt).

8. Spis rycin

Rycina 2.1 Położenie powiatu chojnickiego na tle powiatów województwa pomorskiego	6
Rycina 2.2 Powierzchnia [km ²] powiatów ziemskich województwa pomorskiego	7
Rycina 2.3 Gminy powiatu chojnickiego	8
Rycina 2.4 Udział ludności miast i wsi w powiatach województwa pomorskiego	8
Rycina 2.5 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w powiatach województwa pomorskiego.....	9
Rycina 2.6 Pokrycie terenu powiatu chojnickiego.....	10
Rycina 2.7 Odsetek powierzchni pokrytej formami ochrony przyrody w powiatach województwa pomorskiego.....	11
Rycina 2.8 Mapa wód powierzchniowych powiatu chojnickiego	12
Rycina 2.9 Obszary chronione na terenie powiatu chojnickiego.....	13
Rycina 2.10 Obszary zagrożenia suszą w powiecie chojnickim	15
Rycina 2.11 Układ drogowy w powiecie chojnickim.....	17
Rycina 2.12 Przystanki autobusowe w gminach powiatu chojnickiego w 2020 roku	20
Rycina 2.13 Dostępność czasowa stacji i przystanków kolejowych powiatu chojnickiego w 2022 r. (izochrony od 1 do 5h dojazdu).....	21
Rycina 2.14. Średnioroczne wydatki w rozdziale „Drogi publiczne powiatowe” na 1 mieszkańca.....	22
Rycina 2.15. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2015 – 2020	23
Rycina 3.1. Zmiany liczby ludności w okresie 2010-2021 (2010 = 100)	24
Rycina 3.2. Relacja między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w powiecie chojnickim i grupach porównawczych	25
Rycina 3.3. Relacja między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w powiecie chojnickim i grupach porównawczych	25
Rycina 3.4. Odsetek wewnątrzpowiatowej pracy migracyjnej (wymeldowania + zameldowania).....	26
Rycina 3.5. Kierunki głównych migracji mieszkańców poza granice powiatu chojnickiego	26
Rycina 3.6. Saldo dojazdów do szkół ponadpodstawowych w powiatach ziemskich województwa pomorskiego w roku szkolnym 2021/2022.....	28
Rycina 3.7. Główne powiatowe źródła dojazdów do szkół ponadpodstawowych w powiecie chojnickim.....	29
Rycina 3.8. Zasięg oddziaływania szkół ponadpodstawowych w powiecie chojnickim.....	30
Rycina 3.9. Wyniki egzaminu maturalnego i EWD dla szkół z powiatu chojnickiego (egzamin humanistyczne, tj. język polski, historia, WOS).....	31
Rycina 3.10. Wyniki egzaminu maturalnego i EWD dla szkół z powiatu chojnickiego (egzamin matematyczno-przyrodnicze, tj. matematyka, geografia, biologia, chemia, fizyka).....	32
Rycina 3.11 Zmiany liczby udzielonych świadczeń w szpitalu w Chojnicach i powiatach sąsiadujących z powiatem chojnickim w latach 2015-2021	35
Rycina 3.12. Liczba świadczeń leczenia szpitalnego udzielonych w miastach województwa pomorskiego w 2021 r. .	35
Rycina 3.13. Zmiana liczby świadczeń leczenia szpitalnego (2015/2021) udzielonych w gminach województwa pomorskiego.....	36
Rycina 3.14. Zasięg oddziaływania szpitala w Chojnicach w 2015 r.	38
Rycina 3.15. Zasięg oddziaływania szpitala w Chojnicach w 2021 r.	39
Rycina 3.16. Szpitale pierwszego wyboru dla mieszkańców gmin powiatu chojnickiego i powiatów sąsiednich w 2015 r.	40
Rycina 3.17. Szpitale pierwszego wyboru dla mieszkańców gmin powiatu chojnickiego i powiatów sąsiednich w 2021 r.	41
Rycina 4.1. Udział osób w wieku produkcyjnym (17 lat i starszych) w ogóle liczby ludności w latach 2015 – 2021.....	43
Rycina 4.2. Podmioty gospodarcze ogółem na 1000 ludności w latach 2015 – 2021	44

Rycina 4.3. Miejsca noclegowe w powiecie chojnickim w lipcu wg typu obiektu	46
Rycina 4.4. Miejsca noclegowe dostępne w lipcu w powiecie chojnickim w latach 2015-2021	47
Rycina 4.5. Wskaźnik liczby udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców w okresie 2010-2021.....	47
Rycina 4.6. Wskaźnik liczby turystów korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców w okresie 2010-2021	48
Rycina 4.7. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2015 i 2021 r.....	49
Rycina 4.8. Prognoza stanu ludności wg grup aktywności zawodowej w podziale na miasto i wieś w powiecie chojnickim dla lat 2025-2050	50
Rycina 4.9. Zmiany stopy bezrobocia w wybranych powiatach w okresie 2010-2021.....	51

9. Spis tabel

Tabela 2.1 Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu chojnickiego	17
Tabela 2.2 Wykaz ulic powiatowych na terenie powiatu chojnickiego	19
Tabela 2.3. Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu w powiecie chojnickim w latach 2015 i 2020.....	23
Tabela 3.1. Licea ogólnokształcące, technika i szkoły branżowe I stopnia działające w 2022 r. w Powiecie Chojnickim	27
Tabela 3.2. Wielkość umów na realizację świadczeń leczenia szpitalnego w powiecie chojnickim i placówkach sąsiednich w latach 2015-2021	34
Tabela 3.3. Gminy najsilniej związane ze szpitalem w Chojnicach w zakresie realizacji świadczeń leczenia szpitalnego	37
Tabela 7.1. Podmioty zaangażowane we wdrażanie strategii	68
Tabela 7.2. Ramy finansowe budżetu Powiatu [mln zł] realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2030	70
Tabela 7.3. Ramy finansowe programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 [euro].....	70